THE GOSPEL

ACCORDING TO

ST. MATTHEW,

TRANSLATED INTO THE

QĀ-GŪTL (OR QUOQUOLS LANGUAGE).

BY THE

REV. A. J. HALL,

C.M.S. MISSIONARY AT FORT RUPERT, VANCOUVER'S ISLAND.

London:

PRINTED FOR THE BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY,

QUEEN VICTORIA STREET.

1882.

HWP
970.85
B582go

SOUNDS OF THE LETTERS.

A	a,	as in	*bat*
	ā	,,	*father*
E	ē	,,	*they*
I	i	,,	*tin*
	ī	,,	*machine*
O	ō	,,	*home*
U	u	,,	*but*
	ū	,,	*rule*

K is equal to *ch* in *Loch* (Scotland)

Z ,, *ds.*

The letters c f j r and v are not used, excepting in foreign words.

ST. MATTHEW.

CHAPTER I.

GĀDUQ gāya wāts Jesus Christ k̲wanūqas David yik̲ k̲wanūqas Abraham.

2 Abraham k̲wungwā-dis Isaac, la Isaac k̲wungwā-dis Jacob, la Jacob k̲wungwā-dis Judah gl wīs zā-zayā;

3 La Judah k̲wungwā-dis Phares glū Zarasas Thamar, la Phares k̲wungwā-dis Esrom, la Esrom k̲wungwā-dis Aram;

4 La Aram k̲wungwā-dis Aminadab, la Aminadab k̲wungwā-dis Naasson, la Naasson k̲wungwā-dis Salmon;

5 La Salmon k̲wungwā-dis Boaz sas Rachab la Boaz k̲wungwā-dis Obed as Ruth, la Obed k̲wungwā-dis Jesse;

6 La Jesse k̲wungwā-dis David k̲ā king, la David k̲ā king k̲wungwā-dis Solomon lāk̲ kunum as Uriah;

7 La Solomon k̲wungwā-dis Rehoboam, la Rehoboam k̲wungwā-dis Abijah, la Abijah k̲wungwā-dis Asa;

8 La Asa k̲wungwā-dis Jehosaphat, la Jehosaphat k̲wungwā-dis Jehoram, la Jehoram k̲wungwā-dis Uzziah;

106506

9 La Uzziah k̲wungwā-dis Jotham, la Jotham k̲wungwā-dis Ahaz, la Ahaz kwungwā-dis Hezekiah;

10 La Hezekiah k̲wungwā-dis Manassah, la Manassah k̲wungwā-dis Amon, la Amon k̲wungwā-dis Josiah;

11 La Josiah k̲wungwā-dis Jechoniah gla wīs zā-zayā, yik̲ā klīqāk dum otla lā lāk̲ Babylon.

12 Wa ātlā-kāwī sa la klīqā lāk̲ Babylon, la Jechoniah k̲wungwā-dis Salathiel, la Salathiel k̲wungwā-dis Zerubbabel;

13 La Zerubbabel k̲wungwā-dis Abiud, la Abiud k̲wungwā-dis Eliakim, la Eliakim k̲wungwā-dis Azor;

14 La Azor k̲wungwā-dis Sadoc, la Sadoc k̲wungwā-dis Achim, la Achim, k̲wungwā-dis Eliud;

15 La Eliud k̲wungwā-dis Eleazar la Eleazar k̲wungwā-dis Matthan, la Matthan k̲wungwā-dis Jacob;

16 La Jacob k̲wungwā-dis Joseph yik̲ tlā-wunum as Mary, yik̲ gāk̲a wās wotlas Jesus, yik̲ā glīk̲-īd tsa wās Christ.

17 Lā tā nāwhī da uls gēh-īd lāk̲ Abraham gāk̲-āklil lāk̲ David mūk-wī da īs tā ul-nāqil baqānum, wa hī mī sī da gēh-īdī lāk̲ David gāk̲-āklil lāk̲ā klīqāk dum lā lāk̲ Babylon mūk-wī da īs um k̲a ā ul-nāqil baqānuma, wa hī mī sī da gēh-īdī lāk̲ā klīqāk dum otla lā lāk̲ Babylon gāk̲-āklil lāk̲ Christ mūk-wī da īs um k̲a ā ul-nāqil baqānum.

18 ¶ Wa yik gāya-wā sas Jesus Christ hī dāk lī da: kā ī abumpasī Mary yiks hī mā ī ātlī gāyūtl-ts Joseph, yiks kīs mā ī kapīh-īda, khā sū tīks bawīqa asa ginānum hīq sa Holy Spirit.

19 Wa yik Joseph yik tlāwunum as, kā īs ekīnāyī baqānuma, kīs hītl-kālāk kauglitla, au um nīk kās qīsdā masī qalā-klātlāk.

20 Yiks hī mā ī ātlī wāh nīnkīkula sik, dok kā angel a sa Gīkumā-yā nītl-īd lāk lākīs mīkāyī, nīkya, Joseph yūtl kwanūqs David, qātl las kitlil uk-īduk kā gākīs lūtlī Mary kīs kunum ūs: kā ī da būwhā-yasīks gāyūtla ī lākā Holy Spirit.

21 Lā tā klī gākā mas kla kā baqānum kla kwanūq, lā klis glīk-īd klis Jesus lākī: kā īks hī mī-kl qāqilā-kl kīs bī-baqānum lāk yēkīnīk dākwas.

22 Wa yū mīs nāwhā um lā qātla, kā aulāmī lāk sī da wātldum otla sa Gīkumā-ya kā nīgyum sa prophet wotla, nīkya,

23 Dok, kā kyayāla bawīq kla sa ginānum, gākā mas tā klīk baqānum kla kwanūq, lāk dākw klī glīkulā klis Emmanuel lāk, yikī da āyūzū-dāyau, God gāk kapētla gla wunts.

24 Lī Joseph glāk-wīd lākīs mīkā-īnāyī, kās hī qīh-īdī wātlduma sa angel a sa Gīkumā-ya lāk, la uk-īd gākīs lāk, kīs kunum ī:

25 Kīs tā kautl-āklilāk, ātl mīks lā ī da zadāk gākā mas kā baqānum kwanūqa la glīkıdis Jesus lāk.

CHAPTER II.

YIK māyūtl īdik dā yūk dum otlas Jesus lāk Bethlehem as Judæa, yik baqānumk dum otlas Herod kā king, dok, gāka ī da nī-naukā-dī ēsak bī-baqānum gēh-īd lāk tīgwāsa sa klīsila gāk lāk Jerusalem,

2 Nīkya wīnī lī da māyūtl-īdāyau king sa Jews, kāk gānūh lēk doqilāk tūtū sī lāk tīgwāsa sa klīsila lā tā nūh gāk kunūh umyākī kī.

3 Gil mīs Herod kā king wudglāk-āklilā kīk lā nūtla wīla glū Jerusalem.

4 Wa gil mīs kapīh-īdā mas wīlā kā gī-gakumā-yī priests gla wa scribes a sa līlqalāklayī kā kāpī-kawīs, lā wudklāk dākwuk wī klī māyūtl-īdāyū klī Christ.

5 Lāk dākw nīk yuk, lāk Bethlehem as Judæa, kā īks hī mā ī qētlī gāta yotla sa prophet,

6 Wa yūtl Bethlehem lāk awīnāqīs as Judæa, kīsa ā kūs umāyā-kīs tī-town as Judah, kāks gāk ukawāsī klā kūs a sa glīksāla-īnūk kla, kā aāksīlā-kl kun līlqalā-klayī Israel.

7 Wa lī Herod ōkōgwilītl klīlāla kā nī-naukā-dī ēsak bī-baqānum, kās ekmī hīlal wudklāk wīdī nītl-īdik dum a sa tūtū.

8 La yālākās lāk Bethlehem, nīkya, halāga ēk um ālē kā ginānum a; wa gil um-kl wīsis khā-kl kī gākla ītīd nītla gākun, kun gāk mī lā kun umyākā kī ogwākā.

9 Gilk dākw mīs qātl hōklīlā kā king, lāk

dāḵw kās-īda; A sa tūtū, yiḵ dōḵ-wāglitl dāḵw dēs lāḵ tīgwāsa sa klīsila, la gāgālatl-gīwīk dāḵws, lāga āḵs gāḵa ī nakautla lāḵ nakōsta wēs uḵās a sa ginānum.

10 Gilk dāḵw mīs dōḵ-wāklilā ḵā tūtū, lāk dāḵw ēkī-kagātl mūla aul hīnūm ēkīkula.

11 Gilk dāḵw mīs gāk-ītl lāḵā gūq, lāk dāḵw dōḵ-wāklilā ḵā ginānum glū Mary abump as, la haqum-gālītl kās umyāḵ-īdīk, wa gilk dāḵw mīs uḵ kyayinda ḵīs tlīlā-whila, lāk dāḵw zaw sa yāqum lāk, gold, gla wa frankincense, hī mī sa myrrh.

12 La qālāla-sūs God lāḵīs mīḵā-yī kās kīs dāḵwī āīda-ākā lāḵ Herod, lāk dāḵw qāqayākā lāḵīs awīnāqīs lāḵā ogwila diyhilā.

13 Gilk dāḵw mīs lāk dāḵwā, dok, ḵā angel a sa īkē Gīkumā-ya nītl-īd lāḵ Joseph lāḵīs mīḵā-yī, nīkya, glāḵ-wīd kās dāh-īdā ūsā ḵwā ginānumḵ gla wūs abump-īḵ, kās hītl-tsau ūs lāḵ Egypt, hīk sē um-kl lā lē, īs mī-kl gin gaḵ klis wātldum kla lūtl; kā Herod āḵs ālē kla ḵwā ginānumḵ kās kīlāk-īdīq.

14 Gil mīs glāḵ-wīda la dāh-īda ḵā ginānum gla wīs abump ḵā kānūtl, kās lē lā la ā lāḵ Egypt:

15 Hīk sē mīs lē lāga ā lāḵ tlilk dum as Herod: kā aulāmī lāḵ sī wātldum otla sa īkē Gīkumī kā nīgyum sa prophet, nīkya, klītl ukōdīgā ḵun, kwanūq lāḵ Egypt.

16 ¶ Wa lī Herod, yiḵs lā ī dōḵwāklilāḵs kīsa ī nānākīgī sū sa nī-naukā-dī ēsak bī-baqānum

la hīnūm yākilītla aul tlāwīsa, la yālākā, kās kīlāk-īdī wīlā k̲ā baqānum gin-ginānum k̲ā hīk dī lī Bethlehem, gla wī da nāwhā awīnā-kyaulas, gēh-īd lāk̲ā la mātl unk̲īla glū mā ginginānum-ā kāwā-yī māmunspātl-ūs lāk̲īs wudklāk dum otlā k̲ā nīnaukā-dī ēsak bī-baqānuma.

17 La aulāmī wātldum otlas Jeremiah k̲ā prophet nīkya,

18 Lāk̲ Rāma wudglitlā ī da qāsē gla wa lāgwātl zī kyāsa Rachel qāsā kā īs sāsum, kīs nīk kās hītlulk̲-īdī, kā īk̲s lā ī kīyok-wīda.

19 Gil mīs glā Herod lā tlilā, dok, k̲ā angel a sa īkē Gīkumā-ya nītl-īd lāk̲ mīk̲ā-yas Joseph lāk̲ Egypt,

20 Nīkya, glāk̲-wīd, kās dāh-īda ūs ā k̲wā ginānumk̲ gla wūs abump-īk̲, kās lā ūs lāk̲ awīnāqīs as Israel: kā īk̲s lāk̲ dā k̲w mā ī tlilī da lā lūglāk dē k̲wā ginānumk̲ kā tlilē-sūk̲.

21 La mīs glāk̲-wīd, kās dāh-īdī k̲ā ginānum gla wīs abump, gāk̲ lāk̲ awīnāqīs as Israel.

22 Gil mīs wudglāk̲-āklilāk̲ Archelaus gīkumīs Judæa, klāyū-stūd k̲īs ūmp dī Herod, la kitlil hī-nāqila: lā ha-yāklūlā sūs God lāk̲īs mīk̲ā-yī, la qāqā-yākā lāk̲ uk̲ās Galilee:

23 Gāk̲ gūqil lāk̲ā town glīkādis Nazareth; kā aulāmī lāk sī da wātldum otla sa prophets, Nazarene k̲ula sū klī.

CHAPTER III.

Hī mīs gāḵ dum otl-ts John ḵā Baptist, glīḵ-sāla glīḵ-sāla lāḵā lūblabīs-as Jūdæa,

2 Nīkya, māyātāk dāḵw lāga; kaḵs gāḵ ma īḵ ulāk gāḵ-āklilī da īkē awīnāqīs.

3 Kāḵs ga-mā ī da qayū wotla sa prophet Isaiah nīkya, hīgālī da namūqā lāḵā lūblabīs qāqutlī lāk dāḵw la ḵoḵ gyēmākās kla sa Gī-kumā-ya nukulā mas lāḵ diyhilēs.

4 Hī mī sī John qītlqēla nūq sa sayē sa camel, quz-īs wasīgānū; lā tā locustī hamā-yas hī mī sa honey.

5 La lā āts Jerusalem, glū nāwhī Judæa, glū nāwhī da gāyūtl lāḵā nāwhā awīnāqīs na-whātla lāḵ Jordan,

6 Lāk dāḵw baptize tsūs lāḵ Jordan, ī-ūlā-qāk dāḵw sīs yēkīnā-yī.

7 Wa gil mīs doḵ-wāklilā ḵā kīnum-ī lāḵā Pharisees gla wā Sadducees gāḵ lāḵ baptize-īnāyas, la nīk lāḵ dāḵwuk, yūtl sī-sītlum māyū-glum sītlum, ungwī uḵ-kyālē ūtl kās hītl-tsau ūsā sa yākyā-ya gāḵ-kl?

8 Gāḵ lagā-ts nūnawīmas-a kā hītlū kā ī da māyātā lazī:

9 Qālā wūtl-um gīgā-īkul kās nīnkī-kulāk dāḵwā ūs, uḵnū-gwā da munūh whās Abraham kunūh ūmpa; lā tin nīk yūtl klas God tāḵs tloqī-masa ā ēgilwāt ma ā ḵwā tīsumḵ kās gin-ginānumk-īdā masī lā ḵuq kā Abraham.

10 La um ḵa-ā wī sī da sūbāyū kyātuḵ-glā-

lizim lāk klūpakyā sa glāk-glos: hı mīs lāgītl klis nāwhā um klī da glāk-glos yiḳā kīs kla gāḳā-masuk ekī nūnawīmas sūpāḳo tsū-kl, kās zuk klānū-wī-kl lāḳā gwiltā.

11 Aulāmun baptize tsā wāp lūtl lāḳīs laīnāyūs māyātā: lā glā tī da gāḳī-gī kla gāḳun tloqīmas-ā kāwā-yin, yiḳā tībāyū nūqā sa tībāyau ḳun wāyāga-ā āsā glin daāq: baptize kla sa Holy Spirit, gla wā gwiltā:

12 Yiḳā dālē ḳīs yāwāyū lāḳīs āyasū, lā klī nāwhilītl īqilītlā-kl ḳīs awīnāqītl, glūks kapēkla ḳīs zīzidanū lāḳīs gāyāzī; lā glā tā klī whūmtākl ḳī da sēqus-kumā-yī sa kīsa kyil-kyāk-īm gwiltā.

13 ¶ Wa gāḳī Jesus gāyā-nāqil lāk Galilee gāk lāḳā wā Jordan lāk John, ḳās baptize tsa wīs.

14 Lā tā John bābalatl-gīwā lāk, nīkya, nū gwī lāk gin baptize tsū lāḳūs, lā tās gāk gāḳuna?

15 Lī Jesus nānāḳmī nīk-yuk, wāh lāga umās glā hē lī, wīgā; hī mī gints nānākīgāyātla īnī kluk wātldum a sa law: la hītl-kālā umk.

16 Lī Jesus gāla ī qātl baptize tsa wā, hīh īda um lostā lāḳā wāp: dok, yiḳā īkī awīnāqīs ukulīs kā ī, la doqilāk Spirit as God banū-tlila hī qix hamū gāk-sum dā lāk:

17 Wa dok, ḳā wudglā kuks dī sū lāḳā īkī awīnāqīs, nīkya, gamun tlāwhilā ḳwanūqik, yiḳun ēkīkulā-yūk.

CHAPTER IV.

WA la lāyū-wī Jesus ā sa Spirit lāḵā lūbīs awīnāqīs kās lē gwānā sūs Satan.

2 Wa gil mīs fast mūskum gūs tau pun whasa gla wa mūskum gūs tau kānūtl, lotlī poskah-īd.

3 Wa gil mī sī da tlāla-īkulēk gāḵ lāk, nīk tā, gīl mī lāḵā kūs sū um ḵwanūqs God, wīgā qāquhw-sumh-īdā mas gāda tīsumk.

4 Aumīs nānāḵmīk kās nīkī, gādūq ma ā sīks, kīsā ī hīyhāmī da qāquhw-sum hamē-zī matsa baqānum kās qilātlā-yau, hī dī da nāwhā wātldum gāyā-nāqil lāḵ simps-as God.

5 Lī Satan lāgūs-tūts lāḵā ekī town, kās qāgā-āklilū dīs lāḵ wītla-tau-yā sa temple,

6 La nīk yik, gil mī lāḵā kūs sū um ḵwanūqs God, zukā-ḵā lāga qalīxumḵ; kā īḵs gādūq mā ī zawē kla sīs angels kā aāḵsīl-ūtl: lā klī āya-sūk dāḵwā sī klā-klilāla klū-kl, ā klas qās-ālū da lāḵ sūs gūgwayau kūs lāḵā tīsum.

7 Nīk tā Jesus āḵ, gādūq ma ā ḵā ās, kīs klis tlālā-īkula-kl ḵā Gīkumā-ya yiḵīs God tā ūs.

8 La ītīdī Satan lās lāḵā īkyāla nagē, kās doqā-masīk yisā nāwhā awīnāqīs, glū ēgālazēs;

9 Kās nīkīk, nāwhā um klin zaw kla sūḵ da lūtl, kāsū klāq-wālīs-kl kās umyāḵ-īda ūs gāḵun.

10 La nīkī Jesus-āk, qī-dāga Satan: kā īḵs gādūq mā ī, umyāḵā-kl tsī ḵā Gīkumā-ya God tā ūs, hīgā um-kl ḵa ā wīsis nakau sū klī.

11 Lī Satan bōs, dok, gāḵī da angels aāḵsī lāk.

12 ¶ Wa lī Jesus wudglāḵ-āklila kīḵs lā ī John lā-īglum lāḵā wālazī, lā lāḵ Galilee;

13 La bōs Nazareth, kās gāḵī gūqil lāḵ Capernaum, yiḵā nawhātla lāḵā zalātl, uḵ-ās Zabulon glū Nephthalim:

14 Kā aulā mī lāḵ sī da wātldum otlas Isaiah yiḵā prophet, nīkya,

15 Yiḵ awīnāqīs as Zabulon, glū awīnaqīs as Nephthalim, nawhātla lāḵā zalātl, qīsūt as Jordan, Galilee sa Gentiles;

16 Yiḵā bī-baqānum qātlā ḵā padikilā dōḵ-wāklilā ḵā qakātla-zī; glūk dāḵwī da qātlā lāḵā awīnāqīs glū gāgūmas as tlil-gīla qakūsta wās ḵād.

17 ¶ Hī mīs gil bun dik dum otl-ts Jesus glīḵsālā, hī mīs kās nīkī, māyātā lāgā: kāḵs gāḵ mā īḵ ulāk gāḵ-āklilī da īkē awīnāqīs.

18 Lī Jesus kāsa lāḵ nawhātlā lāḵ zalātl-as Galilee, dōḵ-wāklilā ḵā mālūq na-numwiyūt-aula, Simon ī glīkulā sūs Peter, glū Andrew yiḵīs numwiyūt, zuḵ-stāla sa kīglāyū lāḵā zalātl: kāk dāḵwuḵs kī-kīklīnūḵ-wā ī.

19 La nīk lāk dāḵwuk, kīla lēgīk dāḵw gāḵun, la klin kī-kīklīnūḵ-wā mas klū klāḵ bī-baqānum.

20 Lāk dāḵw hīh-īdā um bō sīs kīglāyūk dāḵw kās lēgā yīk.

21 La hayū-tlila gēh-īd lāḵīk, la dōḵ-wāklilā ḵā ogwila mālūq na-numwiyūt-aula, James yiḵ

ḵwanūq-as Zebedee, glū John yiḵīs zāya, lāḵā ship glū Zebedee ḵīs ūmp dāḵw, kunsāk dāḵw ḵīs kī-kīglāyū; la klīlālāk dāḵwuk.

22 Lāk dāḵw hīh-īdā um bō sa ship glawīs ūmp dāḵw, kās lēgā yīk.

23 ¶ Lī Jesus lēlēla-gilīs lāḵ Galilee, glīksāla lāḵ kāpī-kawāzīk dāḵwas, nīk sa ēk wātldum sa īkē awīnāqīs, glūḵs ēgya-nāqila masaāḵ nāwnā zih-kūlumā gla wa nāwhā yēgūlum lāḵā lilqalāklā-yi.

24 La zītl-wal lāḵ nāwhā Syria: lāk dāḵw gāḵs lāk yiḵā nāwhā zihkā bī-baqānum; glūk dāḵwī da uḵnū-gwādē sa demons, glūk dāḵwī da nū-untla-mātla, glūk dāḵwī da tlil-gūtin; la ēkīdā-masuk.

25 La lāskum ī sū sa kīnum bī-baqānum gēh-īdī lāḵ Galilee, gla wa gēh-idī lāḵ Decapolis, gla wa gēh-īdī lāḵ Jerusalem, gla wa gēh-īdī lāḵ Judæa, gla wa gēh-īdī lāḵ qīsūt as Jordan.

CHAPTER V.

La doqilā ḵā kīnum bī-baqānum, lā lāgūstau lāḵā nagē: gil mīs qāh-īd, gaḵī disciples as lāk:

2 La yākagātl tsīs simps, kās kākoklā masīk, nīkya,

3 Blessed wīstī da kīs klumkās naukā-yī kā īḵs hus dāḵwā ā ḵī da īkē awīnāqīs.

4 Blessed wīstī da qāsā kā īs yēkīnā-yī kāk dāḵwuḵs hītlul-kulā qī kla.

5 Blessed wīstī da ēkila: kāk dāḵws uḵi kla ḵwā awīnāqīsīḵ.

6 Blessed wīstī da pōskē gla wa nākiḵs-dē ḵā ēgālazī: kāk dāḵws kūta-mazawī-kl.

7 Blessed wīstī da wī-wūzis; kāk dāḵws lō klī klā kās wōzimī-kl.

8 Blessed wīstī da aulē ēks naukā-yī: kāk dāḵwuḵs dōqilī klāḵ God.

9 Blessed wīstī da kyamā-kula masāḵ naukayī: kāk dāḵws glīkula sa wī klas sāsum as God.

10 Blessed wīstī da māmī-klatla sa wī kā ī da ēk qā-īnāyā: kā īḵs hus dāḵwā ā ḵī da īkē awīnāqīs.

11 Blessed dāḵw-kl wīs tas, ko lā klī da bī-baqānum yākpāxtā klūtl glū mīklā klūtl, glū kīyōs īs yākpāḵ-stātla īnī klūtl klīlqāla kla sa yāksāmī kā un.

12 Ekīkulāla aul ēkīkulāḵ; kā zawē zī kyas kla ūtl lāḵā īkē awīnāqīs: kāḵs hī ma ī qīgīlasū mī-kla sa wotlī da prophets wotla yiḵā gālotla ūs.

13 ¶ Yiḵs dumsyhik dāḵwā ā kūs sā sa awīnāqīs-īḵ; gil mī lā ḵī da dumsyhī kīyokwīda lāḵīs dumpā-gitl, mās tā lā lāḵā dumpā-yū lāḵs? kīyōs tā lā ēgyāts, au-um lā zukodā-yau, kās lē tīpā sūs gūgwa-yaus bī-baqānum.

14 Yiḵs nāqātlā-yau ā kūsa sa awīnāqīs-īḵ: ḵā gūgwuḵ klēyā ḵā nagē kīs tātaya-īmā.

15 Kīs um ḵa ā wī sī baqānum mīyhitūt ḵā nīgwāyū, kās kupsimdīk; uk-āklilū da as lāḵīs uḵātlā ās; kās nāqītlā masī ḵā gūq.

16 Hī lā yhī qīx īs qakātla īnā-yūs lāḵ bī-

baqānum, kā dōqilāk dāḵwī sī ḵīs ēk yus īāḵāya, glū kā yhīlī sī ḵīs Umpa-ūs yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs.

17 ¶ Qālā nīnkīkulin gāḵ yākyāḵ wātldum as God glū lāḵā prophets kīsin gāḵ kun yākī, hīt kun aulāh-īdā masīk.

18 Kāḵ gin aulī gin nīk yūtl, wāwusdum kla sa nāla gla wa awīnāqīs-īḵ, ḵā wāk māḵ halī bīdū lāḵ wātldum as God kīs īs nāwhā um-kl aulīs tā-kl.

19 Yiḵā nāwhā-kl kīs āḵīla ḵā wāk mī umē bītū lāḵ wātldum as God, glū kākōklā masuḵ baqānum kās hī qīgīlī, umē ḵulasū klī lāḵā īkē awīnāqīs: wa yikī da nānākīgī klāḵ glū lā kākō-klā mas as hī mīs lā-kl wālās ḵulasū klī lāḵā īkē awīnāqīs.

20 Kāḵ gin nīkī gūtl ko kīs lāḵīs ēgālazī-ūs ēkyākā-wīs ēgālazē sa Scribes gla wa Pharisees kīyōs tā klis qāīglas-kl lāḵā īkē awīnāqīs.

21 Kauklila ma ā kūs ā kīḵs nīk sa wa otlāḵ kayotl wotl kīs klis kīlākyā-kl; yiḵā nāwhā kla kīlākyā-kl, lā klī lā-yū-kl lāḵā dādalītā-īnūḵ.

22 Lā ;in nīk yūtl, yiḵī da wūtl-um kla tlāwīs-kl ḵīs numwiyūt lā-yū-klī lāḵā dādalītā-īnūḵ: yiḵī da nīk klā ḵīs numwiyūt Raca, lā klī lā-yū-kl lāḵā wālas dādalītā-īnūḵ: yiḵī da nīk-kl, Moreh zuḵklānū-kl lāḵā yhīyhakula.

23 Gil ma ā kūs gāḵ sīs yāqum ūs lāḵā laqīlāk-dumā, hī mī sīs la mulḵwā-klilā suḵ sī-sinā-tī-ḵulēs numwiyūtī lūtl;

24 Gīgā-ulsālā tsīs yāqum ūs lāḵā laqīlāk-dumā, kās lā ūs ēk īdā mā wīs glā glū numwiyūt, wa gāḵ wīs glās ēk um zaw sīs yāqum ūs.

25 Ek īda gla wīs hayū tūs hānā-qīlāḵ, yiḵs la ā kūs kē-nāqil gla wī ; ā klī da hayūtūs la zawūs lākā dādalītā-īnūḵ, lā lā ḵī da dādalītā-īnūḵ zawūs lāḵā zikilā, la klis la-īglum-kl lāḵā wālazī.

26 Aulin nīk yūtl, kīyōs tā klis lā-kl qī-wil zas klūtl, ātl-um klis kāsū lā-kl wīlā-kl qunā-kl ḵā gyētlē ūtl.

27 ¶ Kauklila ma ā kūsa kīḵs nīk sa wa otla ḵā kayotl wotla, qālā gilūkla ḵā zadāk:

28 Lā tin nīk yūtl, yiḵī da doqātla kla au-um kluḵ zadāk kās mawhilēk lāgīmūh um awātlītūk-wīd gla wī lāḵīs naukā-yī.

29 Gil mī lāḵāḵ sūs hītl-kūtstau-yā kūs yāksām-ūtl qilpūdāk, kās zuḵ-īda ūs-āk ; kāḵs hē ā kūs ēgāsī yhisā mas-uḵ numa lāḵs qītl-qēlā klilē kūs, kā kīsī sūḵs oqīnā-yā kūs zuḵ-klā-nū lāḵā yhīyha-kulē.

30 Gil mī lā ḵāḵ sūs hītl-kyūtl-zānāḵ yāksām-ūtl tūsū dāk, kās zuḵ-īda ūs-āk kāḵs hē ā kūs ēgāsī yhisā mas-uḵ numa lāḵs qītl-qēlā klilē kūs kā kīsī sūḵs oqīnā-yā kūs zuḵ-klā-nū lāḵā yhīyha-kulē.

31 Nīk sa wa otla yiḵā qīsdā mas kla ḵīs kunum, zaw klīs gādūq kla lāk:

32 Lā tin nīk yūtl, yiḵā qīsdā mas kla ḵīs kunum, hīgā um kā autlī-tā lazī, la autlī-tā

mas-uk wa yiḵī da kagādik-īdē sa lā kyakumā hī um ḵād lā autlī-tī dī.

33 ¶ Wē ītīd uḵ kauklilāk dāḵw ma ā kūsā kīks nīk sa wa otl lāk dāḵwuk ḵā kayotl-wotla, kīs klis klīl-qāla-kl, hē la-yhī glatl qīgīlīs qayūs kās qīgīlasūs kā ī da īkē gīkumī.

34 Lā tin nīk yūtl, qāla tlōqāla-īnūḵ-wūtl; kīs ḵād sa īkē awīnāqīs kā īḵs qātla asa as God.

35 Qālā yhī ḵād sūḵ da awīnāqīs īḵ kā ōks tīb-damā āḵ sī; kīs ḵāds Jerusalem, kā oḵs town a āḵ sa wālas a King.

36 Kīs um-kl ḵa ās tloqāla-kl tsūs yhūmsīḵ, kāḵs kīyosa ā kūs qīh-īda as mulh-īdā mas uḵ num zā kī sayā glū zūtl-īdā mas-āk.

37 La tīs yākuntas kla ūs nīk-kl, Kēgl, kēgl; Kī, kī; kā ī da awīlā kāwī kla sīk gāyūtl klī lāḵ yāksamī.

38 ¶ Kauklila ma ā kūs ā kīḵs nīk sa wā otlī, kayākus kā kayākus, gīg kā gīg:

39 Lā tin nīk yūtl, kās kīsa ūs kus-īda ḵā yāksamī: gil ma ā kūs klakūzū tsa wa, la ā kūs muls-īd tsīs upsūtū zāyūs lāk kā ogwākīs kluḵ-īd tsa wa.

40 Gil ma ā kūs nīk sū kās wulā sa wa ūs, uḵ-īd tsa wīs dādāza-wāqūs, zaw umā yhī ḵa ā tsīs wōḵsau yūs lāk.

41 Gil ma ā kūs num gīla ya wīḵs dā māzum lāḵā mile, mātlī lā lā gla wī.

42 Zaw lā ḵī da dākyālā lūtl, qālā yhī kād bō sī da glīkū lūtl.

43 ¶ Kauklila ma ā kūsā kīk̲s nīk sa wa otl, tlāwhila nūq lā tsīs gūqilūt ūs, glū kās kīsa ūs ēkāk k̲ā klīsīlā yūtl.

44 Lā tin nīk yūtl tlāwhila nūq lā tsa klīsīla yūtl, hawāk̲ulālā kā ī da mī-klē yūtl;

45 Kās sāsum ī lāk̲-ūsā sīs Umpa ūs yik̲ā hē lī da īkē awīnāqīs: kā īk̲s īkīstāmasa ā k̲īs klīsila kā ī da yāksamī gla wa ēkī, glūk̲s yūgwā masa ā kā ī da aula ēk gla wa aula yāksāma.

46 Gil ma ā kūs tlāwhila nūq sa tlāwhila nū qūs, mā zau tīs qēnum ūs, kīsa hī um qīgī latsa kīs mātl-tēlāk God?

47 Gil ma ā kūs au-um ēkākim k̲īs nātl-numwiyūt-ūs, mās tā hayākātla īnāyas sīs qīgī-las-ūs lāk̲ qīgī-lasas a ātl ogwila? Kīsa ī hī um k̲ād qīgīlat-sa kīs mātl-tēlāk God?

48 Aulāla ēk yuk̲, hī qīx īs Umpa ūs yik̲ā hē lī da īkē awīnāqīs āk̲s aula ā ēkya.

CHAPTER VI.

YĀKLAULA kās kīsa ūsā k̲īs ēgālazī ūs doqitl tsa baqānum: gil ma ā kūs hē qēlī, lā klis kīyōs qēnum-kl lāk̲īs Umpa ūs yik̲ā hē lī da īkē awī-nāqīs.

2 Gil ma ā kūs yāqā qālā poh-bī k̲ā hīgāla hī qīx ī da klīk-klaqis qīgīlas as lāk̲ā kāpī-kawāzī gla wa klāsanau-yī, kās yhīlā sa wī sa baqānum: lin aul nik yūtl, la um hatlāka-qā.

3 Gil uma yāqā k̲ā wīwū-sīlākā, qālā hītl-

kāla k̲īs kumk̲ūtlzana yūs kauklilāk̲ qigīlas a sīs hītl-kyūtl-zana yūs:

4 Kā qalā-klātlī sīs yāqā mūs, lā klīs Umpa ūs k̲ā qalā klatlē doqila, ēk hatlākā klūtl.

5 ¶ Gil mī sis hawāk̲-ula, kīs klis hī qīx klī da klīk-klaqis, kāk dāk̲wuk̲s ēk-ā-kya āk̲ glā-k̲wātla lāk̲ hawāk̲-ula lāk̲ā hawāk̲-ulazī gla wī da klasanau-yī kās doqitlīs baqānum: lin aul nīk yūtl la um hatlāka-qā.

6 Wa yik̲ sau īk̲ hawāk̲-ulas, la-īkl lā lāk̲īs gaīlas ūs, gil mī sis klāk̲w-stūt k̲īs kimyūlum ūs, hawāk̲-ulāla lāk̲īs Umpa ūs, yik̲ā qalā klatlē; wa lā klīs Umpa ūs yikā qalā klatlē doqila, ēk hatlākā klūtl.

7 Gil mī sis hawāk̲-ulā, qālā autlītālā lāk̲, hī qīx ī da kīs mātl-tēlāk̲ God: kāk̲s wūtl dāk̲w mā ī nīk wudglitl um kluk̲s kayūdik dāk̲wā ī.

8 Qāk dāk̲w lā he qīx ī: kā īs Umpa ūs āk̲s kauklilā ma ā k̲īs uk̲īk̲sda sa wā ūs āk̲s, kīs ma īk̲ uk̲-kya gātl kī.

9 Gā klis lāgā kās hawāk̲-ula ūs: KUNTS UMPA, lāk̲ā īkē māyā-untla yhīs glīkum ūs.

10 Kī-nāqilā lā yhī da tlāwhila nū kūs, nānā-kīgī sū lā yhīs naukā yūs lāk̲ gā banīk awīnāqīs, hī qīx ī nānā-kīgā yātlā īnāyākī lāk̲ā īkē awīnāqīs.

11 Zawlā gāk̲unūh whā k̲wā nālāk̲ sunūh hēmāya k̲ōk̲ nīnālāk̲.

12 Qālā āk̲ilā k̲unūh yēkīnā-yāk̲ gānūh lēh kīs āk̲ilāk̲ yēkīnāya sa yāksāmī gāk̲unūh;

13 Qālā ēkstū-sunūh lāk̲ā tlālā-īkulē sa

yāksāmī, au-um a qāqilā gāk̲unūh lāk̲ā yāksāmī.

14 Gil ma ā kūs klalīwīk̲ yēkīnā-yā sa baqānum lūtl, lā klīs īkē ūs Ump ōgwākā-kl klalīwī-kl k̲īs yēkīnā yūs.

15 Gil mī sis kīs klalīwīk̲ yēkīnā-yā sa baqānum, kīs um-kl k̲a ā wīsīs Umpa ūs klalīwī-kl k̲īs yekīnā yūs.

16 Etid gil ma ā kūs fast, qālā hī qīxī da klīk-klaqis āk̲s yēkilka-mātla ī; yik̲s whāsnī ka ā k̲īs kūqā-kumā-yī, kās dā-dōqila māzīk̲ baqānum sīs īzīnāyī hamāp: lin aul nīk yūtl la um hatlāka-qā.

17 Wa yik sau īk̲ fast, klātīdāk̲s yhūms-īk̲, glū kās zūzak̲wum dā ūs;

18 Kās kīs tā āqā ūs hī qīgīlīs qīgīlā sūs lāk̲ baqānum, kā hīgāmī sīs Umpa ūs yik̲ā qalā klātlē; wa lā klīs Umpa ūs yik̲ā qalā klātlē doqilā, ēk hatlākā klūtl.

19 ¶ Qālā kapē kās uk̲ dāk̲wūs tlī-lāwhilē lāk̲wā awīnāqīsīk̲, k̲ōk̲ yhizayā sāk̲s glū munkyā kās yāksumh-īdī, yik̲ok̲ gilūglā sāk̲ sa gīsgilūklīq:

20 Au-uma kapē kās uk̲ dāk̲wūs tlī-lāwhilē lāk̲ā īkē awīnāqīs, k̲ā kīyōsa yhizayhā glū munkyā kā yāksāmā masa, yik̲ā kīyōsa qā-īglā tsa gīs-gilū-klīq kās gilūklī.

21 Kā uk̲-āsā sīs tlīlāwhilē ūs, hī um-kl k̲a ā wīsī lēs naukā-yūs.

22 Hī-um nāqātla yū sa oqīnā-yī da kayākus: gil um lāk̲ wīs-ūs kayākus ākūs hītl-pātl

taula lāḵ, magwā um-kl wīs-ūs oqīnā-yā kūs kūtā kluḵ nāqātla.

23 Wē-yhūḵ kīs lāḵ hītl-pātl taula lāḵūs kayākus ākūs magwā um-kl wīs-ūs oqīnā-yā kūs kūtā kluḵ padikilā: gil um lāḵ wī sī da nāqātla yiḵī da lā gīgākī lūtl padikilā āzīs padikē sa padikilā!

24 ¶ Kīyōsa ī baqānum hītl-ā zaula kāgwī da nūqs mālūqī gīkumā-yā: kā īḵs klīsīlī lāḵā ḵā numūq. kās tlāwhila nūqī sa numūq; wē yhī ulātlā lāḵ lāḵā numūq kās kīsī uḵ-īḵsda ḵā numūq: kīyosa ā kūs qīh-īda ās kātlāḵ God, gla wa tlīlā-whila.

25 Lāgītlin nīk yūtl, qālā awīlil kulāḵs baqānum īnāyā kūs, yiḵīs hamē kla ūs, gla wīs nākā sū kla ūs: qālā yhī ḵād kā ūs oqīnā-yā kūs, ḵīs uḵun dā yū klā ūs: kīsa ī hī awīlī qilē lāḵā hamāyā, gla wa oqīnā-yī lāḵā qītlqēla?

26 Doqātlā las ḵā pīpā-klūmas, kāḵs kīs dāḵwā ī zimā ḵā zimzā-īmas, kīs dāḵw um ḵa ā wīs kīklalī-sa, kīs dāḵw um ḵa ā wīs kapī-zaula ḵā gūq; humgīla sū mī sīs īkē ūs Umpa: īzau tās āēkyā-tlā kāwīh dāḵw sa?

27 Ungwī lāk dāḵw ūtl klī da egilwā-tī kulē īdīgin da ḵīs baqānum īnāyī?

28 Māzī ḵā īs awīlil-kulā gītlāḵ qītlqēla? Doda-qīkulā las ḵā ēk qāḵula qāḵ-īnāyas, kīsa ī yāwī-yhā, kīs um ḵa ā wīs mītā:

29 Lā tin nīk yūtl, wāh mā otlī Solomon otla lāḵīs qīxdum otla kīs wotl kūḵ-zawāq hī qīx-ī.

30 Gil mī lāḵī God-tā kūḵ-zūdāla ḵwā kī-tum-āḵ sa awīnāqīs yiḵwā qāh-qā-ī sā ḵwā nālāḵ kās luḵw zū yawī kluḵ tlinsklā lāḵā qin-yāzī, kīzau tā klī kē-kāwī klī kūḵzaula yū kla sī lūtl-ā? ā yūtl hūlatl-ts oqizā-lazī?

31 Qālā awīlil-kulāḵ nīkyā, mā zints hamē kla? gla wunts nākā kla? Wīza wī ḵa unts gāyū klil ās klā kunts kūḵ-zauyā?

32 Kā īḵs yūwī stā ma īḵ lālūklā sū sa kīs mātl-tēlāḵ God: kā īs īkē ūs Umpāḵs kauklila ma āḵs uḵ-īḵs da ā kūs nāwhā um ḵīk.

33 Gāgālū klā umās glā ḵā īkē awīnāqīs, glū egālazēs God; lā-kl wīs glī da māmīkyās zawī gin dā yū klūtl.

34 Kā īk qālā awīlil kulāḵ tlinsklā: kā tlinsklā qilyā-kulā mī klā; hītl-ā umā yhī lāḵā numḵ sā nālā yiḵīs yāksāmī.

CHAPTER VII.

QĀLĀ kyā-kyūd za wāḵ, kās kīsā ūs kyā-kyūd za wā sa-wā.

2 Kā īs dādalī tā la īnī kla ūs dādalī tā-yū-kl, hī-um dādalī tā- ū klūtl: gla wīs munyāyū kla ūs munyum -k. hī-um ḵa ā wīs munyum klūtl ītīd-kl.

3 Mās tīs doqātl. gītla ūs-āḵ klāstau-yā sīs numwiyūt-ūs, kīsa āḵ glā kūs gīgāī-kulā ḵā kyād-stawī zē ḵīs kayākus-ūs?

4 Wīh īda zau tā klas nīk-kl ḵīs numwīyūt-

ūs, nīk̲ wūtl zū dā yhin klā k̲wā klāsātlāk̲ lāk̲s kayākus-ā kūs, dōk̲-wā kyād-stawī zē k̲ūs kayākus-ā kūs?

5 Yūtl klīqis, nīk̲ wūtl zū da umās glā k̲ōk̲ da kyād-stawī zē k̲ūs kayākus-ā kūs, wa lā-kl wīs glas hītl-pātl taulā-kl doqilā-kl kās nīk̲awilsā ūs-āk̲ klāstau-yas kayākus-ā sīs numwiyūt-ūs.

6 ¶ Qālā zaw sī da ēkī lāk̲ā wā-ozī, qālā yhī k̲ād zuk̲-īd tsīs tlīlā-whilē yūs lāk̲ā qasū, ko au-um lāk̲ tīpā-puk̲, kās qī-kumh-īdī kās satī-dā ūtl.

7 Uk̲-kyālāla, la mī sī zawē klūtl: ālē-lā, la mī sis khā-kl: mayhitl-tawēlā, la mī sī uk̲-stū zū-kl kās.

8 Kā ī da nāwhā uk̲-kyāla, lo-kl um: gla wī da ālē, khā um: hī mī sī da mayhitl tauyī uk̲-stūd gītī um-kl.

9 Ungwā lāk̲ tī lāk dāk̲w-ūtl, yik̲ī da uk̲-kyālās klā sīs k̲wanūq-āk̲ qāquhwsum-ā, zaw klis tīsum-ī lāk?

10 Glū ko uk̲-kyālā lāk̲-uk̲ māmā-īmas, kās zawē klis sītlumā lākā?

11 Wāh dāk̲w mī lāk̲ā kūs yāksum lāk̲, kā glā sū kauklilā lāk̲uk̲ zaws ēk yāqum lāk̲īs ginginānum ūs wīzau klī lā-kl wāk̲ā klī da ēkī zūza-īmas zawē kla sīs Umpa ūs yik̲ī da hē lī da īkē awīnāqīs lāk̲ā uk̲-kyālā kla kī.

12 Kā īk, yik̲ nāwhā ūs qayū-lāk̲ kā qīgīlats baqānum-ī lūtl, hī-umas qīgīlas-uk: kāk̲s gamā ī wātldum sā law gla wa prophets.

13 ¶ Lā ī-kl la lāxau lāḵā dōqā diyhilā: kā līḵ-īnāyā glā sa diyhilē, wāzawī da la-āsa, yiḵā lē lāḵ yēkī-lākē, kīnum tā klī da lā klā lā ī-kl lākī:

14 Kā īḵs doqā-ī da diyhilē glūḵs nukulā ā, yiḵā lā la ē lāḵ qilā, hūlātl gītla sa khā klā kī.

15 Yāklaula kā ī da kākoklā-mas būtla yiḵī da gāḵī lūtl gīzaul lāḵā lāmādo-qinā-yī lā tā āwā-kayas kīs hīlūmas āklānum-ā.

16 Yiḵ qīgīlas as hī-ums mātl-tēlā gītl kluḵ; kapē mā ī baqānum-āḵ grapes lāḵā kakanī umsā, gla wā figs lāḵā yāksām-ī kītumā ā?

17 Hē qīx-ī da nāwhā ēk glōsā gāḵā mas ḵā ēk nūna-wīmāsa; lā tī dā ūzā-ḵā glōsā gāḵā mas ḵā yāksāmī nūna-wīmāsa.

18 Yiḵī da ēkī glōs-a kīyōs qīh-īda ās-ts gāḵā māsuḵ yāksāmī nūna-wīmāsa, kīyōs um ḵa ā wīs qīh-īda ā-tsā ūzā-ḵā glōs, gāḵā māsuḵ ekī nūna-wīmāsa.

19 Yiḵ nāwhā glōs kīs gāḵā mas uḵ ēk nūna-wīmāsa sūbā-ḵūd tsū tā, kās lāk-klā na wī lāḵā gwiltā.

20 Hī mī sī nūna-wīmas dāḵwas mātl-tēlā gītl klūs-āk.

21 ¶ Kīsā ī nāwhā um klī da nīkya gāḵun, ā Gī, ā Gī, la ī-kl lāḵā īkē awīnāqīs; hī klī da nānā-kīgā yāḵ naukā-ya sin Umpa yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs.

22 Kīnum klī da nīk kla gāḵun klā ḵā nālā kla, Gī, Gī, kīs da unūh glīḵs-āl lāḵīs glīkumūs, glū hī-um ḵād līs glīkumūs lāwēlā masuk

demons glū hī-um ḵād līs glīkum-ūs uḵūḵ kīnum-ī ḵun-ḵun-yāzīm uḵā ya ā?

23 Wa lā klin aulā-kl nīk dāḵw kluk, hē wē ḵun kauklil lūtl: hāgā qīd gāḵun yūtl yāwī-yhāḵ yāksāmī.

24 ¶ Kā-īk yiḵī da wudklila kla ḵun wātl-dum, glū kās hē gāḵ qīgīlī, lā klin numā-yhisā mas kla kī gla wa naukā-dī baqānum, yiḵā gūqīlē ḵīs gūq lāḵ oskamā-yā sa tīsum:

25 Gāḵ gā-ḵā ḵī da yūgwa, gāḵī da yuḵwā, gla wī da yaula yūh-wīda, autl-tsim-dālā ḵā gūq; kīs tā klīh-īda: kā īs gūq da mēḵs uḵsum dā yau-ī lāḵā tīsum.

26 Wa yiḵī da nāwhā wudklilāḵ gin wātl-dumk, kās kīsī hē qīgīlī, lā klī numā-yhizim-kl gla wa nanūlū baqānum-a, yiḵā gūqīlē ḵīs gūq lāḵ ūzau līsā sā īgīs:

27 Wa gāḵ-īda yūgwā gāḵā ḵā, gāḵ-īda yuḵ-wā, yūh-wīdī da yaula, autl-tsim-dālā ḵā gūq: lā klīh-īda; klīyhā zī kyas-īs klīh-īdā īnāyī

28 Yiḵs lā ī Jesus qilbā mas ḵīs wātldum, ḵunyāsī da līlqalā-kla-yās kākōklā-mazamas:

29 Kā īs kākōklā-masātla īnāya sīk hīkstā-āqā ī da tlāwhī-nūq, kīs hī qīx ī da scribes dāḵ-was.

CHAPTER VIII.

GIL mīs gāḵā ḵā lāḵā nagē, kīnum zī kyāsa baqānum lāskum-īk.

2 Wa dōk, gāḵ-īda leper klāq-wālīs lāk, kās

hawāk̲-ulēk nīkya, Gī, gil mī lāk̲ā kūs nīk lāk̲, ēk-īdā mas mī lāk̲ā kūs gāk̲un.

3 La sāh-īd sīs āyasū, kās pāgā-āklilēk, nīkya, nīk muu; wīgā ēk-īduk: hīh-īdā mī sī zih-kūlum as ek-īdā māzawā.

4 La nīkī Jesus-āk, yāklau-nū, qālā nītlāk̲ numūqā baqānum-ā: au-umā hayūtlil lāk̲īs kāyā-sūs, doqā mas-la tsūs oqīnā-yā kūs lāk̲ā priest, zaw latsa yāquma qayotlas Moses, kā māmātl-tīkīk dāk̲ws.

5 ¶ Gil mīs lāga lāk Capernaum, gāk̲ī da lālākin-diksīla, hawāk̲-ulāk,

6 Nīkya, Gīkumī, yik̲un ginānum-a kulgwīth lāk̲īs gūqa zih-kūlum nūq sa tlilgūtin, wīwūsī-lākā tlālā-wotlila māzawā.

7 Lī Jesus nīk yuk, gāk̲ um klin kun ek-īdā masī kī.

8 Lī da lālākin-diksīla nānāk̲mā-ya kās nīkī, Gīkumī, kīsin hītlū kās gāk̲ā būdā ūs āk̲un sēla: au-umā yākagātl tsā wātldumā, la mī sin ginānum a ēk-īdi-kl.

9 Kāk̲ gin baqānum īk gīkāda, aāk̲-sīlā k̲ā soldiers banākā-wā yin: hīmāk̲ gin nīkī gāk̲ā baqānum, hāga, lamīs; wē k̲ā numūq, kīlā, gāk̲ mīs; wē yik̲un īāk̲ulilgis, ūk̲-īdas gā, la mīs uk̲-īduk.

10 Gil mī sī Jesus wudklilā k̲īk, k̲unyāsā tā, la nīkya k̲ī da lāskumā yāk, auli gin nīk yūtl kīyosā ī baqānum lāk Israel khā sa wun hī qix-ts oqizā-lāzī zī kyasa.

11 Lā tin nīk yūtl, yikīk̲s kīnum-ī klī da gāk

kla gāya-nāqila-kl lāk̲ tīgwā sa sa klīsila gla wa linzā sas, kās qāh-īdi-kl glū klī Abraham, glū Isaac, hī mī sī Jacob, lāk̲ā īkē awīnāqīs.

12 Lā tā klī da sāsum-ā sa Jews kyāya-wilzum-kl lāk̲ā padikilē: hī mīs lā-kl qāqa-saulās klī glū gingā-taulas klāk̲ gīgī.

13 La nikī Jesus ā k̲ā lālākin-diksīla, halāgā lāk̲īs kāyāsā ūs; yik̲s lā ā kūs oqisā. hī-um-kl k̲a ā wīsī qīh-īdī-kl kās: hī mīs ēk-īdih dum sa ginānum.

14 ¶ Wa gil mī sī Jesus gāk̲-īkl lāk̲ gūq-as Peter, la dōk̲-wāklilāk̲ abump-as kunum-as lāk̲ā gāīlas, zih-kā sa zilqā zih-kūlumā.

15 La pāgā-āklilāk̲ āyāsaus, lī da zih-kūlum bōs: la glāk̲-wīda kās aāk̲sīlēk.

16 ¶ Gil mīs linsī da klīsila, gāk̲ dāk̲wī sa kīnum uk̲nū-gwād sa demons: la mīs lāwēla mas k̲ā demons yisā wātldum, kās ēk-īdā masī k̲ā nāwhāk dī zih-kā.

17 Kā aulā mī sī da wātldum otlas Isaiah yik̲ā prophet, nīkya, yikīk̲s dōdā ā k̲unts wīwēklāvī, glūk̲s uk̲-ōda ā k̲unts zīzih-kūlum.

18 ¶ Wa gil mī sī Jesus dōk̲-wāklilā k̲ā kīnum baqānum lāk̲īs wohsālīs, la wēk̲ā kās lāwītlī lāk̲ā upsūt.

19 Gāk̲ tī dā numūqī scribe, kās nīk īk, Gīkumī, lāskum-ī klin klūtl lāk̲īs nāwhā kla ūs la-ās-kl.

20 La Jesus nīk yuk, gūgwā da mā ī da gilga-ūmas, gla wī da pīpāklū-mas kulk̲āzī nūq

mā ī; lā glā tī da kwanūqa sa baqānum kīyōs qilh-īda ā tsīs yhūms.

21 Lā ḵā ī da numūqī lāḵ disciples-as nīk yuk, Gīkumī wāḵ lā gā umas glin la wunum-tīd ḵun ūmp dē.

22 Au mīs nīkī Jesus āḵ lēgīla gāḵun bōlā tsā tlilī kā hī mīs wunum-tā ḵīs tlilī.

23 ¶ Wa gil mīs lāḵs lāḵīs sakilīs, la disciples-as lāska-mēk.

24 A dok, awīlā-gūstau zī-kyasī da nālā lāḵā zalātl, lāgītl-ts lumḵ-salāqī da sakilīsa sā kalāyī: lā tā mīḵā.

25 Gāḵī disciples-as lāk, kās gwīh-īdīk, nīkya, Gīkumī, qāqilā-la gāḵunts: la-munts yāk-īda.

26 La nīk lāk dāḵwuk māzīs kitlilā gītl dāḵwā ūs, ā yūtl hūlātl-ts oqizā-lazī? wa lā glāḵ-wīda kās balkya-gātlī ḵā yaula gla wa kalāyī; la kōḵ-wā klī zī-kyasa.

27 Lā tā ḵunyāsī da bī-baqānum, nīkya, māzūḵ baqānum īnā-yāḵs, yiḵs lamā ā ḵā ōk da yaulāk gla wa kalāyīḵ nānākīgīq?

28 ¶ Gil mīs gāḵ lāḵā upsūt, lāḵ awīnāqīsa sa Gadarenes, hīmīs la nāka-wāts gla wa mālūq uḵnū-gwād sa demons, gāḵa-wilsil lāḵā dīdi-gayā, aul kīs hīlūmas, kās kīyōs-ītl lāḵ baqānum lā lāk hayā-kulā lāk.

29 A dok, lāk dāḵw hāzuḵ-stāla, nīkya, māzātl zī gāḵunūh ḵī da numā-yhisa glūs, yūtl ḵwanūqs God? hī mās gāḵ-ītl kās tlālā-wotlilā māsā ūs gāḵunūh kayūkl-uḵs kīs ma ā lastau?

30 Lā tā qīsālā lāk dāḵwuk kapīskum līzā sa kīnum qasū hamāpā.

31 Wa lī da demons hawāḵ-ulāḵ, nīkya, gil mī lāḵā kūs uḵ-ōda lāḵ gāḵunūh, lā lā yhinūh lāḵā kapētla qasū.

32 La nīk lāk dāḵwuk, hāgā: wa gilk dāḵw mīs gāḵau, lāk dāḵw qāqa-yākā lāḵā kapētla qasū: Ā dok, nāwhā mā ī da kapētla qasū autl-duḵ-īd zilwhā ḵā lāḵā ogwitl-yhī-wāyī hīstāla lāḵā zalātl, la tlī-tlil lāḵā wāp.

33 Wa yiḵī da aāḵsīlāk dēk, la hītl-tsau lā lāḵā town kās nītlī sa nāwhā, glū qīh-īda ā sa sa uḵ-nūgwā dik dē sa demons.

34 A dok, wīla mī da town gāḵa-wils kākāyālāḵ Jesus: wa gilk dākw mīs dōḵ-wāklilāk, lāk dāḵw hawāḵ-ulāk kā bōwē sīs awīnāqīs dāḵwas.

CHAPTER IX.

La lāḵs ḵā sa-kilīs, kās lāwītlī, gāḵ lāḵīs husāk awīnāqīs.

2 A dok, gāḵ dāḵwī sa baqānum zih-kūlum nūqa sa tlil-gūtin, kulgwi-zawī ḵā zā-gītl: lī Jesus doqilāḵ ōqizā-lazīk dāḵwas, nīk ḵā zihkūlum nūqa sa tlil-gūtin, ḵwanūq, ēkīkulā-la; kā īs yēkīnā-yūs āḵs la mā ī qīsta-āqā.

3 A dōk, gāyūtlī lāḵā scribes nīnkī-kulāk dāḵwa, yākpāḵ-sta ūḵ da baqānumḵ.

4 Doqila tā Jesus āḵ nīnkī-kīk dāḵwas nīk tā, māsīs nīnkī-kulā gītlā sa yāksamī lākūs nīnaukīk dāḵwā kūs?

5 Wīza wī da hūtla-mātlē, lāk nīk, la mī qīsda āqīs yēkīnīk dē ūs; glū nīkī, glāḵ-wīd, kās kās-īda ūs?

6 Kās kau-kli-lāk dāḵw mī lā kūs-āḵ Ḵwanūqa sa baqānum-ḵs tlāwī-nūqā ī lāḵwā awīnāqīsīḵ kās qīsda mas-īḵ yekīnā-yī, (lā wīs gla nīk ḵā zih-kūlum nūqa sa tlil-gūtin,) glāḵ-wīd, dāgūstū dāks zā-gītl īḵ, kās lā ūs lāḵīs gūqa ūs.

7 La glāḵ-wīda, kās kās-īdī lā lāḵīs gūq.

8 Gil mī sī da kīnum baqānum doḵ-wāklila ḵīk, lāk dāḵw ḵunyā sīs naukā-yī, lāk dāḵw umyāḵ-īduḵ God, yiḵī da zawya sī da tlāwā-yī lāḵ baqānum.

9 ¶ Wa yiḵs lā ī Jesus gēh-īda āgūtl lāḵīk, la dōḵ-wāklilā ḵā baqānum glīkādis Matthew, qātla lāḵā hātlāka-lazī gūqa; la nīk yuk, lēgīla gāḵun: la glāḵ-wīda, kās lāskum-ā yīk.

10 Wa yiḵs lā ī Jesus qa-ītl hamāp lāḵā gūq, dōk, kīnum hī-hātlā-kulilgis gla wa yā-īksamī gāḵ kās qāh-īdī glū Jesus gla wīs disciples.

11 Lī da Pharisees doqilāk nīk yuk disciples as, māzī hamāp-ītlā sūs gīkumā-yā kūs gla wūḵ da hī-hātlā-kulilgis gla wa yā-īksamīḵ?

12 Lā tā Jesus wud-klilāk, la nīkya, yiḵī da ēk-mā kīsa-ī uḵ-īḵs duḵ patīnūḵ, hīyhā-mī da zih-kā.

13 Halā gih dāḵw-la kākōklā ḵīk, uḵ-īḵs-din klāḵ wīwāḵ-bazā-lāzī, kīs tin klāḵ sacrifice: kāḵ gin kīsik gāḵ kun klīlā-līḵ ēkī baqānum, hī dī dā yā-īksamī kās qēstī lāk God.

14 ¶ Wa gāk̲-īda lāk disciples as John, nīkya, māzunūh gla wa Pharisees qātl-qinālā gītlā unūh fast, la tūk̲s disciples ā kūs kīs fast?

15 La nīkī Jesus lāk dāk̲wuk, qāsā um lāk̲ā ī glīgla-glaulē sa tlāwunum, yik̲s kapētlāk dēk̲ mā ī gla wī? la mīs glī gāk̲ um klī da nālā kla, yik̲ lāk dum kla sa tlāwunum uk̲-īd tsū-kl lāk, lāk dāk̲w-kl wīs gla fast-kl.

16 Lā tā kīyōs numūq pāk̲-wīdis ālūmas yāwā-bazū zis lāk̲ā la kētla kūk̲-zau-yā, kā ī da pāk̲w-stū da yauk̲s nīk̲ā ā k̲ā kūk̲-zau-yī, kās lē k̲unkla masuk qāpēs.

17 Kīs um k̲a ā wīs uk̲-zū ya-wī da ātl-kīnas wine lāk̲ā lā kētla qaziskum: kō yumtl za lāk̲-īda qaziskum, lā la k̲ī da wine wotl-zaula lāk̲, lā klī da qaziskum yāksumh-īda: la glā tā uk̲-zū ya-wī da ātl-kīnas wine lāk̲ā ālū-mas qaziskum-a, la mīs numālā-umk̲s mātlāī kīyos yāgāsā.

18 ¶ Yik̲s lā ī yākun-tāla gilītl zīk̲ lāk dāk̲wuk, dok, gāk̲ gāk̲-īklī da gīkumā-ya sa ha-wāk̲-ulazī, kās umyāk̲-īdīk, nīkya, ātl-mī tlilin k̲wanūq dē: kīla kās pīh-wīda ūsā sūs āyasau kūs lāk, la mīs qilā-kl.

19 La glāk̲-wīdī Jesus, kās lāskumā yīk, hī-um k̲a ā wīs qīh-īdī disciples as.

20 A dōk̲ā zadāk, yik̲ā ulkyaula sa-wī k̲ā la mātl-unk̲a-giyū gwīla, gāk̲ awīgindā-lāk, kās pāgā-āklilēk̲ kūk̲-zauyas:

21 Kā īk̲s nīnkī-kulā-ī qalīx-ma, gil mī lāk̲

gin au-um lāḵ pāgā-āklilā-lā ḵuḵ kūḵ-zau-yas, lā klin ēk-īdamā tsū-kl.

22 Lī Jesus yhil-puls, lā dōḵ-wāklilāk, nīkya, ḵwanūq ēkīkulā-la, yiḵūs ōqizā-la-zīḵ qāqila ā qil-ūtl: lī da zadāk hīh-īda um ēk-īda.

23 Gāḵī Jesus la-īkl lāḵ gūqa sa gīkumāyī, la dōḵ-wāklilāk dāḵw ḵā sātla, hī mī sa kīnum baqānum hāzuḵs-tāla,

24 Nīkya, mūqātla las: kā ōḵ da zāzā-dākumḵs kīsa īḵ tlilā, au ma īḵ mīḵā: lāk dāḵw dās-datlas.

25 Gil mī sa kīnum baqānum yālākā-wil-zamā, lā la-īkla, kās dābātl-zānin dēk, lī da zāzā-dākum glāḵ-wīdā.

26 Lā zītl-wāl lāḵā nāwhā awī-nāqīsā.

27 ¶ Yiḵs lā ī Jesus bōs, mālūq tī da pī-papās bī-baqānum lēgīḵ, hāsil nīkya, yūtl ḵwanūqs David wōs la yhinūh.

28 Gil mīs gāḵ-īkl lāḵā gūq, gāḵī da pī-papās bī-baqānum lāk: la nīkī Jesus lāk dāḵw, oqis masin ēk-īdā-mas dāḵw ūtla? lāk dāḵw nīk yuk, kēgl, Adē.

29 La pāstū dā lāḵ kī-kayākus as, nīkya, hī um klī qīh-īd klīs la-īnāyūs oqisā.

30 Lāk dāḵwī kī-kayākus as dih-īda; lī Jesus tlaqatā lāk, nīkya, yāklaula kā kīyos īs numūq kauklilāq.

31 Au mīs lāk dāḵw, pātl-dihīdā-masuk zītl-wuk klinas lāḵā nāwhā awī-nāqīs.

32 ¶ Yiḵs lāk dāḵwī gada la lēlēlā-gilīsa,

dok, gāḵ dāḵwī sa umḵo baqānum lāk uḵnū-gwādisā demon.

33 Gil mī sa demon lāwē-yau, lī da baqā-num yāka-gātl: wa lī da kīnum baqānum ḵunyā-yālas, nīkya, kīsīk dīḵ dōqilī-nūḵ lāḵ Īsrael.

34 Lā tī da Pharisees nīkya gawātlūḵs gī-kumā-ya sa demons lāwēlā-masītl tsū ḵwā demons.

35 ¶ Lēlēlā-gilīsī Jesus lāḵā nāwhā tī-town-a gla wa umumā-yī town-a, kākō-klā mas lāḵ hī-hawāḵ-ulāzīk dāḵwas, yisa ēk wātldum sa īkē awī-nāqīs, ēgya-nāqilā masuḵ nāwhā zih-kūlumā gla wa nāwhā zī-zāh-kūlumā.

36 La doqilā ḵā kīnum bī-baqānum, la wōs-ts, kāk dāḵwuḵs ḵunklī-kulā-ī, hī mī sīs gwī-gwatlā-tlā-īnīk dāḵw kīs kākīskum-ī sa-wa, hī qix ūḵ lāmadūḵ kīyōs aāḵsīlāk.

37 La nīk ḵīs disciples, aula kyas au īḵ kīnum ūḵ da harvest, la tūḵ hūlatlūḵ da ī-āḵulil-gisīḵ;

38 Hawāḵ-ulāla ḵā Gīkumā-ya sa harvest, kā yālā-kētl tsīḵ ī-āḵulilgisā lāḵīs harvest.

CHAPTER X.

1 La klīlāla ḵīs mālū-gwa-gīyū disciples, la zawk kā tloqī masā kūdīsī ḵā yāksāmī baq-wa-nāyā, kās lōdā līk, hī mīs kās ēgya-nāqila masīḵ nāwhā zih-kūlumā gla wa nāwhā zīzāh-kūlumā.

2 Ga mīs glī-glakum sa mālū-gwa-gīyū apostles: hī mīs gālī, Simon, yiḵā glīkula sawās Peter, glū Andrew zāyēs; James yiḵ ḵwanūq-as Zebedee, glū John ḵīs zāya;

3 Philip glū Bartholomew; Thomas, glū Matthew ḵā hātlā-kulilgis; James yiḵ ḵwanūq-as Alphæas, glū Lebbæus;

4 Simon yiḵā Cananæan glū Judas Iscariot ḵā lāḵod-otla ḵā āk.

5 Ga mīs mālū-gwa-gīyū yālākums Jesus, nīk yuk, qālā lā lāḵ uḵ-āsa sa Gentiles, gla wī da town-a Samaritans qālā yhī ḵād lakulī-sāk:

6 Hī lā la-āsī da yhisē lāmādūs guq-as Israel.

7 Lāḵīs lā-īnāyūs, glīḵsāla, nīkya, gāḵ mī da īkē awīnāqīs īyhātla.

8 Ek-īdā mas lāḵā zih-kā, qilāh-īdā mas lāḵā tlilī, ēk-īdā mas lāḵā lepers, lāwūdā lāḵā demons: wūtl ma ā kūs lō-kl, zaw-la wūtl umḵ.

9 Qālā la-ā-kulāḵ gold, glū lāḵī dāla, glū lāḵī tlinḵē lāḵūs klī-klābāt ākūs

10 Kīyōs ḵād gawulq lāḵīs la-ās ūs, kīs ḵād mātlīs dādazawā-qūs, kīyōs ḵād tībāyū, kīyōs ḵād sīkyā-kānū: kā ī da īāḵulā-īnūḵ wāḵs hītlau ī lāḵīs hamā-yī.

11 Yiḵī da gūqilē ūs lānā-whā-kl la-ās-kl, wudklāla ungwī da hītlau; hī mī sis lī-ḵs kīs ma īḵ lā.

12 Gil mī sis la-īkl lāḵā gūq, īāḵ-kyāla lāk.

13 Wa gil mī sī da gūq hītlau, gāḵ-la yhīs kyamākulē ūs naukī lāk: gil mīs kīs hītlau, ītsīs-tun dā ḵīs kyamākulē ūs naukā-ya.

14 Wa yiḵī da nāwhā kla ḵīs ēk-ākyim dādā-lūtl kīs ḵād hūklīla ḵīs wātldum ūs gil mī sis lā-wils lāḵā gūq glū bō sa town kyitlū dā ḵīs dīdik-sīzā yūs.

15 Aula tin nīk-yūtl, kīḵs ēkya-kāwāyī kla kā Sodom glū Gomorrha lāḵā dādalī-ta unḵ klā, kā ī da town.

16 Doqātlāla, yālākun klūs hī qīxa lāmādū gīgyil-kīḵ āklānum: hī mī sis lāgī-klūs naukād kyas klū-kl hī qīxā sītlum-ī, ēk la hī qīx-ī da hamū

17 Yāklaula kā baqānum: kāks zawk dāḵwī klā ūs lāḵā dī-dādalītā-īnūḵ, lāk dāḵw klī whisā klū-kl lāḵīs kī-kāpīka-wāzī;

18 Lāk dāḵw-kl ḵa ās lā-yū-kl lāḵā hī-hānā-gāzī gla wa gī-gakumā-yī kā un, kās kālā gītlī klūs as gla wa Gentiles.

19 Gil um-kl wī sis zawē nā-whā-kl lāk, qālā awīlil-kulā ḵīs yākundās kla ūs gla wīs wātldum kla ūs: kā īḵs zawē mī kla lūtl lāḵīk kās wātldum klūs.

20 Kāḵs kīsā-ī sū dī da yākuntālē, hē-ā sī da Spirit-ā sīs Umpa-ūs ḵwā yēkun-takayā kūtl.

21 Lātā klī da numwiyūt zaw-kla sīs numwiyūt kā tlilēs, glū klī da ūmpa sīs ḵwanūq: la klī gin-ginānum kla klīsā-kl ḵīs ūmpī, kās tlilā masī kluk.

22 Lā tā klis klīzitl kla sa nāwhā kā un glīkum-ī: wa yiḵī da lābund klā, kīs yāh-īdi-kl, hī mīs qāqila-āq klī.

23 Gil um-kl wī sis yāksum sū-kl lāḵā num town-a, hītl-tsaula lāḵā ogwila town-a: kāḵ gin aulīk nīk yūtl-klāḵs, kīs mī klā kūs wīlḵ tūd kluḵ tī-town as Israel, ko gāḵ klī da ḵwanūqa sa baqānum.

24 Kīsa ī da disciple awīlā kāwī sa kākōklā masāk, kīs um ḵa ā wīsī da īāḵulilgis-ā sīs gīkumā-yī.

25 Hītl-ā um lāḵ kā ī da disciple kō hīlāḵ qīx lāḵīs kākōklā mas, gla wī da īāḵulilgis hī qīx īs gīkumā-yī: gilk dāḵw mī lāḵī glīḵ-īda ḵā gīkumā-yā sa gūq Beelzebub, wīzau klī wāḵāko klī da numā-ītl watās?

26 Wa qālā kitlilas: kā īḵs kīyosa ī nō-qā, ḵā kīs kla īs nītl-īdā matsū-kl; glū qalā-kluq, ḵā kīs kla īs kauglitl-kl.

27 Yiḵun wātldum ūtl lāḵā padikilā, nīk lats lāḵā nāqila: gla wīs wudglitl-ūs lāḵīs puspayūs, yākun-tālā lats lāḵ īogwēsa sa gūq.

28 Qālā kitlilā sa tlilā masā ḵā oqīnā-yī, kīyōsa ā glas qīh-īda āts tlilā mas ḵā baq-wanā-yi: hīglas kyilum lāḵ-īda yākyā masā ḵā oqīnā-yī gla wa baq-wanā-yī lāḵ hell.

29 Kīsa-ī lāḵū-yūwī da mātl zisqāna kā ī da num skum bit? kīyos-a ī num-kl tīkāḵā-kl yiḵ kīs kla kauglitl-kl sīs Umpa ūs.

30 Lā tūḵ da sayēḵ sūs yhumsā kūs hūzūq-mā.

31 Wa qāh dāḵw la kitlilūtl, awīlā kāwīk dāḵwa ā kūs as kīnum-ī zisqānā.

32 Yiḵī da nītlā klā un lāḵ baqānum, hī mī

sin lā-kl nīlum-kl ogwākā-kl kun Umpa yiḵā hē lī da īkē awī-nāqīs.

33 Wa yiḵī da hāyāmā klā un lāḵ baqānum, hī mī sin hāyā-mūlum-kl ogwākā-kl lāḵun Umpa yiḵā hē lī da īkē awī-nāqīs.

34 Qālā nīnkī-kulin gāḵs kyamā-kulā lāḵwā awī-nāqīsīḵ: kīsin gāḵs kyamā-kulā, hī dī da qīḵā-yū.

35 Kāḵ gin gāḵīk kun wāksī-stin dā mas kā baqānum gla wīs ūmp, gla wī da ḵwanūq kīs lā tlāwhila nūq sīs abump, hī mī sī da ḵwangwā-wī kīs lā tlāwhila nūq sīs ābāza-wī.

36 La klī da baqānum hī um klīklisā pūd klī da gāyūtl lāḵīs gūq.

37 Yiḵī da tlāwhilā nūqā kāwī nūq klā sīs ūmp gla wīs abump gāḵun kīs hītlū kā un: gla wī da tlāwhila nūqā kāwī nūqa sīs ḵwanūq gāḵun kīs hītlū kā un.

38 Hī mī sī da kīsa dāgūstūd ḵīs kayū-yaula, kās lāskamā-yī gāḵun, kīs hītlū kā un.

39 Yiḵī da khā klā ḵīs baqānum gītl yhisā mas klīk: wa yiḵī da yhisā mas kla ḵīs baqānum gītl kā un khā klīk.

40 Yiḵī da dādālā-kla ūtl dādālā-kl gāḵun, wa yiḵī da dādālā kla gāḵun dādālā-kl ḵī da yālākum nūqā un.

41 Yiḵī da dādālā klā ḵī da prophet kā īs prophet īnāyī la klī hatlākā sū klis hatlākum-ā ḵā prophet; gla wī da dādālā kla ḵā ēk baqā-num kā īs ek-īnāyī baqānum la klī hatlākā sū klis hatlākum-ā ḵā ēk baqānum.

42 Hī mī sī da wāk um kla au-um-kl nākā mas-ts num mīk kla qāstā wāpā lāk numūqī lākun gin-ginānum kā īs disciple īnāyī, lin aul nīk yūtl, kīsā lasa ā yhisā mas kā hatlākum klāk.

CHAPTER XI.

1 Yiks lā ī Jesus ī qilbā mas kīs wātldum kīs mālū-gwa-gīyū disciples, la kās-īd kās lē kākōkla mas glū glīksāla lākā tī-town-ī.

2 ¶ Gil mī sī John kautl-āklil lākā wālazī yik qīgīlas as Christ, la yālākā kā mālūq gāyūtl lākīs disciples,

3 Kās nīkīk sū mā ī da gāko gwītl kla, kīsā unūh dādō-qātlāk ogwilā ma ā?

4 Lī Jesus nānākmī nīk lāk dākwuk halāgā nīk yuk John sīs wudglitl dākwūs gla wīs doqitl-ūs:

5 Kā papās lō-tl kīs doqilā-yū, kā qaqās lā kāsa, kā lepers ēk-īda, gla wī da gwil-qum āks lā ī wud-klilāh-īda, hī mī sī da tlilk dēks lā ī qilāh-īda, gla wī da wīwusī-lākēks lā ī nīk-sū sa ēk wātldum.

6 Blessed wīstī da kīs kla wānīkā klin.

7 ¶ Wa gil mīs la kās-īdik dākwīk, la Jesus ī qāyāk-stā kā lilqalā-klī qāqīxal lāk John, mā sīs lāk dākwā ūs doqā sū lākā lūbīs awīnāqīs? reed tā ī ā whānēlā sa yaulē?

8 Wa mā zau tīs lāk dākwā ūs dōqā sa-wa? baqānuma ā kūk-zau lākā tulqā qītl-qēla? hī

yhamī da hī lī guqa sa gī-gakumā-yī kūḵ-zaulā ḵā tulqī qītl-qēla.

9 Mā zau tīs lā-gītl dāḵwā-ūs? las doqāḵ propheta ā? Kēglī, nīk tin klū-klā kīḵs awīlā kāwā-ya a sa prophet.

10 Kā īḵs ga mā ī da gādaqā, dok, yālā kun klasin hīlauḵ-stā-yī gāgālatl gīwā yūs, yiḵā qāqutlī-lā klā ḵīs diyhilā yūs.

11 Lin aul nīk yūtl, lā ḵī da nāwhā māyūglums zīdāk kīyosa ī glāḵ-wīd wālasā kūduḵ John ḵā Baptist: wa yiḵī da umāyā-kāyā sa īkē awī-nāqīs wālasā kāwī tīs.

12 Gēga-klil lāḵ John ḵā Baptist gāḵ āklil lāq. ḵā īkē awī-nāqīs tlālā-yhaulā gītla ā, hīyhamī sī da tlōqīmas lō-tl kī.

13 Kā īḵs nāwhā mā ī da prophets gla wī da law nīntlila gāḵ-āklil lāḵ John:

14 Gil mī lāḵā kūs nīk lāḵ kās dādāla ūsāḵ, ga um Elijah yiḵā gāḵ kla

15 Yiḵā puspāyū nūqā, wīgā yhī wud-klilā.

16 Māzin munyās klas gada numskumā qīk? Numā-yhisūḵ glū gin-ginānum qazis lāḵā klāsanau-yī, lāqāyā-pāla ḵīs umtl-wut,

17 Nīkya, whīpālī gānūh kās, lāk dāḵwus kīs yaḵwīda; qāsī gānūh, lāk dāḵwus kīs wōsa.

18 Ka John āḵs kīsa ī hamāp, kīs ḵād nākā, lāk dāḵwī nīk, uḵnū-gwāda ā sa demon.

19 Yiḵī da ḵwanūqa sa baqānum-ḵs gāḵa ī hamāpā-ī glūḵs nākā-ī, lāk dāḵw nīkya, dōḵā masūs, nāḵ-pis ḵād, glīgla-glaulēḵ sa hī-hātlā-

kulilgis gla wa ya-īksāmī: la mīs glī da nau-
kādā-lazī yhīlā sūs gin-ginānum as.

20 ¶ La kālh-īda ḵā tī-town ḵīs hīnūma
uḵ-ās ḵīs kīs aūmps qīgīlas kāk dāḵwuḵs kīsa ī
klāyū ḵīs nī-naukā-yī:

21 Kīkyālasū, ā yūtl Chorazin, kīkyālasū ā
yūtl Bethsaida: kā īḵs gil mī lāḵs dī hī uḵ-āsī
Tyre glū Sidon ḵwā kīs aūmps qīgīlas, lā lāḵs
dī kayotl-wotl klāyū ḵīs nī-naukā-yī kūḵwumd
sa zeḵsum gla wa qunā-yī.

22 Lin aul nīk yūtl klā kīḵs ēkyā-kāwā-yī
kla kā Tyre glū Sidon lā ḵī da dādalīta-unḵ kla,
kā glatl-ts.

23 Yūtl Capernaum, īkīstā-mazū um klas
lāḵā īkē awī-nāqīs? banīstā-mazū klis lāḵ hell:
kā īḵs gil mī lāḵs dī da kīs aūmps qīgīlas, ḵā
uḵā-yī lūtl, hē uḵā-yī Sodom, lā lāḵs dī hēk sē
um qā-īs gāḵ-āklil lāḵwā nālāḵ.

24 La tin nīk yūtl, klā kīḵs ēkyākāwā-yī kla
kā awī-nāqīs as Sodom lāḵī da dādalīta-unḵ kla,
kā glatl-ts.

25 ¶ Hī mīs lāk dums Jesus nīkya, nītlin
klūtl, ā Ump, Gīkumī sa īkē awī-nāqīs gla wa
banīḵ awī-nāqīs, kāḵs qalā-klatlīk dē kūsa ḵīk
kā baqānum ḵā nī-naukā-dī gla wa ī-āyūsī, lā
tas la nītl-īdis lāḵā gin-ginānum.

26 Hī um qēlī ā Ump: kā īḵs hī ma ā kūs
ēkāk-sa-wī lāḵīs doqātla īnāyūs.

27 Yiḵā nāwhā zawī gāḵun klasin Umpa,
kīyōs numūq aul kauklilā ḵā Kwanūq, hīga-mī
da Umpa: kīyos um ḵa ā wīs ogwil aul kauklilā

ḵā Umpa, hīga-mī da Kwanūq, gla wī da lā kla nīk sū-kl sī da Kwanūq kās nīlazī.

28 Gāḵ la gāḵun, nāwhūtl kulkyā glū qundīkil, kun yhūs-īdā masa ūtl.

29 Uḵ-īdā ḵun īāḵ-īnāyī kās uḵ-ūs, glū kās kākōklā ūs gāḵun; kāḵ gin ek-ik kīs klumka gin naukīk: la mī sis khā-kl kā yhūs-īdī sūs bī-baqwanā-yā kūs.

30 Kā un īāḵ-īnāyāḵs pusātla ī, gla wun oḵ-kla-āqāḵs qusā-ī.

CHAPTER XII.

1 Hī mīs lāk dums Jesus ḵā Sabbath lāḵā awī-nāqīs qāḵula tsa zīzidanū; hī mīs pōskā-āz disciples as, hī mīs la qilpau-la tsī ḵā ōḵtau-ya sa zīzidanū, kās hamāpīk.

2 Lī da Pharisees doqilāk la nīk yuk, doḵ, disciples ūs uḵ-ā āḵā kīs hītl-kolum uḵ sū ḵoḵ Sabbath īḵ.

3 Au mīs nīk lāk dāḵwuk, kīs dāḵwas gā-gādūq sīlāḵ qīh-īda as wotlas David, yiḵs lā otlā pōskā, gla wī da wa-oq maulotla-sī;

4 Qīh-īda as wotlas-īḵs la otla la-īkl lāḵ gūq-as God, kās humh-īdī ḵā hamēkamā-lītl, ḵā kīs wotla hītl-kolum kā hamēs, gla wīs wa-oq maulotla, hīyha-mī da priests hamāpuk?

5 Kīs masī ḵād gā-gādūq sīlāḵ lāḵā wātldum as God. qīgīlasa sa priestā ḵā Sabbath lāḵā temple īāḵulā āḵā Sabbath, kīs tā ozagīlā-qā?

6 Lā tin nīk yūtl, yik gada gīgilīsilāk lāḵwā awī-nāqīs-īḵ awīlā-kāwā-yī gā sa temple.

7 Gilk dāḵw um lāḵ wī sis ḵauklilā lāḵuḵ qībatla-asas gada, ēwhilin klāḵ wīwāḵ-bazā lazī, kīs hī dī sacrifice, kīs lāḵs dis ozagīlā ḵā kīs yāksāmā.

8 Kā ī da Kwanūqa sa baqānum-ḵs Gīkumāya asa Sabbath.

9 ¶ Hī mīs la kās-īda-ātsīk, kās le lā laīklā lāḵ hī-hawāḵulāzīk dāḵwas:

10 La doqilā ḵā num[illegible] baqānum tlilk zana: lāk dāḵw wudklāk, nīkya, [illegible]k zau ma īḵs hītlāk dumā ī da Sabbath? kāk dāḵws ozagīlā mī lāḵuk

11 Au-mīs nīk lāk dāḵwuk, ungwī da baqānumā lāk dāḵwūtl, ḵā uḵnū-gwādēs num lāmādo, gil um lāḵ wīs qakyā-ḵātl zau lāḵ lāḵā wunkēsī lābuq ḵā Sabbath, kīs lāḵā ī dāh-īda lā kā, kās uḵ-wūtl zū dīk?

12 Au ma wīs glī ēkyā-kāwā-ī da baqānum-ā sa lāmādo: hī mīs ek-ītl um sīḵs hītlāk dumā ī da Sabbath.

13 La nīk ḵī da baqānum sāh-īdāgā tsūs āyasūḵ: la sāh-īda; la mīs ēk-īdā maza-wa, hī qīx ī da up-zūtl zana.

14 ¶ Lāk dāḵwī da Pharisees lāwilsa kās kwīḵulāk dāḵwī kā ī, kās tlilā mas dāḵwī lāḵuk:

15 Kauklilā mī sī Jesus āk la bōs: kīnum zī kyas tī da lāskamā yāk, la ek-īdā mas nāwhāk;

16 La hayāklūlā ḵā lilqalā-klā-yī, kā kīs dāḵwīs kālā māz:

17 Kā aulāmī lāḵ sī da wātldum otlas Isaiah ḵā prophet wotla, nīkya,

18 Dok, gin ḵwanūq, yiḵun la qayūbiza-ya; ḵgin tlāwhilak, yiḵ ēkī-kamas gin naukik: la mun zaw klisin Spirit-ī lāk, lā klī hī qīx klī da dādalītā ḵā kīs mātl-tēlāḵ God.

19 Kīs klī katātla-kl, kīs-kl hāzuḵs-tāla; kīs um-kl ḵā ī wudglitl lāḵā glāsānau-yī.

20 Yiḵā nulḵutl kla reed kīs klī kūḵs-und kla kī gla wa qāyhilā kla kītum-kl kīs klī kilḵ-īd kluk lāga-ā-kl lāḵīs ēkyauk dum-kl lāḵīs ēkyauk dum-kl lāḵīs hēkaula īnāyī.

21 Lā klī da lilqalā-klā-yī hēlī-kātlas glī-kum as.

22 ¶ La gāḵ yū ī da numūqī lāk uḵnū-gwādisā demon, papās ḵād, umḵoḵsīla: la ek-īdā masuk, lā gītls yāka-gātlī da umḵok dī doḵ-wāklilā ḵād.

23 Nāwhā mī sī da baqānum ḵunyasas, nīkya, īzau yū-um Kwanūqs David?

24 Lā tī da Pharisees wudklilāk, la nīkya, kīsa oḵ da baqānumḵ lāwūdā lāḵā demons, hīyha-um lāwēla masītl zūḵ kī Beelzebub ḵā gīkumā-ya sa demons.

25 Kauklila mī sīḵ nīnkīkīk dāḵwas, la nīk lāk dāḵwuk, yikā nāwhā lilqalā-klīḵs qilyā-kaulā-ī yāk-īda ı, gla wī da nāwhā town glū lā ḵī da numskums gūqa yiḵs qilyā-kaulā-ī kīs klī hēk-sē um-kl qā-īs-kl:

26 Gil um lāḵ wī sī Satan zukodālā lāḵuḵ Satan, la mīs qilyā-kaula um lāk; wētlā zau

tā klī hēk-sē gītl um klas qā-īs klī awī-nā-qīsas?

27 Wa gil um lāḵ wī sin hē lāwē mas-ītl lā ḵī Beelzebub ḵā demons, ungwā tī lāwēlā masītlā sūs sāsum ākūs? Hī gītl um-kl wīs dādalītā klū-kl.

28 Wa gil um lāḵ wī sin he zukodālā gītl lā ḵī Spirit as God ḵā demons, gāḵ mī sis gāḵ-āklilaz awīnāqīs as God.

29 Wa ītl lā ḵī ḵā-īda numūq baqānum lāḵ gūqa sa tlōqī-mas baqānum-a, kās tlīnamīḵ māmī-kyas as, hīga-um kō yitlīdā ma wīs glā lāḵā tloqī-mas baqānum? lā lāḵ wīs gla ēk lāḵ tlīnamā lāḵuḵ guq-as.

30 Yiḵī da kīsa qāsāwī gāḵun hī-um klīsīlā gāḵun; gla wī da kīsa kapē gla wun gwītlā tē.

31 Nīkītl-ūtl yiḵā nāwhā yēkīnā-ya gla wa blasphemy klalīsta-āq-kl lūtl baqānum: lā tā klī da blasphemy ḵā Holy Spirit kīs-kl klalīsta-āq-kl lūtl baqānum

32 Yiḵī da num skum-ūd klas yāksum wātldum lāḵ Ḵwanūqa sa baqānum, klalīsta-āq klī lāk: wa yiḵī da ozūdāla klā ḵā Holy Spirit, kīs klī klalīsta-āq-kl lāk, kīs-kl lāḵwā awīnāqīs-īḵ, kīs um-kl ḵād lāḵā gāḵ-kla.

33 Wē yhī ēk-īdā matsū um lāḵī da glōs, glū ēkyā masuḵ nūna-wīmas as; glū qulsā mas um lāḵā glos, gla wīs nūna-wīmas qulsa: kā ī da glos āḵs mātl-tītla ī kā īs nūna-wīmas.

34 Yūtl māyūglum dāḵw sa sītlum, wīk-īdā zau lāḵās sīḵs ya-īksāma-īḵ, wātldum nūq sa

ēk ? kā īḵs hī mā ī wātldum sa simpsī qāīzā sasa naukā-yī.

35 Yiḵī da ēk baqānum gāyūtl zaul lāḵīs ēgālazī gāḵsa nāwhā ēkya: lī da yāksāmī baqānum gāyūtl zaul lāḵīs yāgālazī gāḵsa nāwhā yāksamā.

36 Lā tin nīk yūtl, yiḵ nāwhā kla wolāla yū klis baqānum, nītlāk dāḵw klī sīs nīnākītl lāḵā dādalītā-unḵ klā.

37 Kā īḵs hī mā a kūs ēkmūdum gītl klīs wātldum klā ūs, hī um ḵa ā wī sīs wātldum klā ūs yākmūtā gītl klūtl.

38 ¶ Wa lī da gāyūtlī lāḵā Scribes gla wa Pharisees nānāḵmīk, nīkya, Kākoklā-mas, nī-kunūh kunūh doḵ-wāklilīḵ māmātl-tīgā-ya lūtl.

39 La nānāḵmī nīk lāk dāḵwuk, ḵā yāksamā īautlīd līlqalā-klī dādoḵ-wāklilā āḵ māmātl-tīkyā-ya; kīyōs tā-kl māmātl-tīkī-kl zawē kluk, hīgā-mī da māmātl-tīkyā-yas Jonah ḵā prophet wotla:

40 Kā Jonah otla yūdūh pun whas gla wa yūdūh-wuḵs otla kānūtl gīkyā-īzī ḵā qayim otla; yūdūh pun whas um-kl ḵa ā wī sī Kwa-nūqa sa baqānum yūdūh wūḵsā-kl kānūtl gīgākīk dum klasī ḵwā awīnāqīs-īḵ.

41 Yiḵ bī-baqānum as Ninevah glāḵ-wīdī-kl lāḵā dādalīta unḵ kla glū-kl gāda līlqalā-klīk, kās mākzā-masī klukik: kāk dāḵwuḵs lā ī klāyū ḵīs nī-naukā-yī kā wātldum as Jonah; doqātlā lagā-ḵs, awīlā-kāwā-yī gādas Jonah otla.

42 Yik queen as Sheba glāk-wīdī kla lākā dādalīta-unk kla glū-kl gāda līlqalā-klīk, kās mākzā-masī klukik, kā īks gāyā-nāqila otl lākā qīsālē lākwā awīnāqīs-īk kās hūklīlīk naukādā-lāzī yotlas Solomon; doqātlā lagā-ks awīlā-kāwā-yī gādas Solomon otla.

43 Gil mā ī da kīs ēk spirit lāwē lākā baqānum, lā tā lā-lāksaul lākā lumwhā awī-nāqīs, ālē kās yhūs-īdā-ās, kās kīyōsī khā sa-wa.

44 Hī mīs la nī-gāts, āīdaākā lēyhin lākun gūqa kun gāyu-wilza sa; wa gāk khā kīks lūbītlā-ī, kīqilīlqā, glūks lā ī hāyātl-tsīlāqā.

45 La kās-īd, kās lē uk-īda kā adglabū ogwila spirits kunklila yākyā-kāwīs, wa lāk dākw la-īkl lāk kās hēksē-mī lē: wa lī da la ātl qīxdum sa baqānum yākyā-kāwīs gilk tī qīx zāts: hī-um ka ā wīs lā-kl qīx-zas klisūk da yāksamīk ātl līlqalā-klā-ya.

46 ¶ Yiks kīs mā ī qātl glīks-ālā kā kīnum baqānum, dok, abump-as gla wīs nātl-numwiyūt glākwun-kayā, wātldum nūqīks duk.

47 Numūq tī da nīk yāk, dok, abāsī glū nātl-numwiyūt glākwun-kayā, watldum nūqīks dūtl.

48 Aū-mīs nānākmī nīk kā nītlēk, ungwā zin abumpa? ungwī ka un nātl-numwiyūta?

49 La sāh-īd tsīs āyasū lākīs disciples, nīkya, dokun abump gla wun nātl-numwiyūt.

50 Yikī da nānā-kīgī klāk naukā-ya sin Umpa yikā hē lī da īkē awī-naqīs, hī mī sin numwiyūtī, glū wāqī, glū abumpī.

CHAPTER XIII.

Hī mīs lāk dums Jesus lā-wils lāḵā gūq, kās lē qā-īs lāḵā kla-mā-īs.

2 Kīnum zī-kyas tī da gāḵ kāpīko lāk, hī mīs lā-gītl-ts lāḵs lāḵā sakilīs, la qāḵsālāk; nāwhā mī sī da kīnum baqānum glāk-gla-wīs lāḵā klamā-īs

3 La kīnum-ī wātldum as lāk dāḵwuk lāḵā parables, nīkya, doḵā zimīnūḵ, la kās-īd kās lē zimā;

4 Yiḵs lā ī zimā, qupā-līsilī da wa-ōq zimzaīmas lāḵā diyhilā, gāḵī da pīpāglū-mas humhīduk

5 Qupā-līsī da wa-ōq lāḵā tīza-qīs, ḵā kīyōs aula-um uḵ-ātsā dikyā: la hālā-gūstau, kā īs kīzīnāyī wunka-gīla lāḵā awī-nāqīs:

6 Wa gil mīs īkya-gīlī da klīsila, la qamilhīda: kā īḵs kīyosa ī klūpik, lā gītl-ts whilsīda.

7 Qupakā tī da wa-ōq lāḵā yāksamī kītum la qāḵ-īdī da yāksamī kītum, kās tākyau-na mīk:

8 Qupuls tī da wa-ōq lāḵā ēk awī-nāqīs, la qāḵ-īda ā tsā hīmā-ūmas, lākinda punī da wa-oq, kaklā-skum gūstau punī da wa-ōq, yūdūhsum gūstau punī da wa-ōq.

9 Yiḵā puspāyū nūqā, wīga yhī wud-klilā.

10 Gāḵī da disciples, kās nīkīk, māsīs nīkītlā sa parables lāk dāḵwuq?

11 La nānāḵmī kās nīkīk, kēglā-glā sīḵs hītl-kōlumā ākūs kauklilāk īsā kau-glitl tsūḵ lāḵā īkē awīnāqīs, kīsā glatl hītl-kōlum kau-glitl dāḵw sūḵ.

12 Yiḵī da uḵnū-gwādē, hī-um zaw sū klī, la mī sī kīnum klī uḵ klas: hī mī sī da kīsā uḵnū-gwāda, lā klī ītū-ḵwā sū klī la wāh uḵs.

13 Hī mī sin lā-gītl nīk sa parables lāk dāḵwuq, kā ī da doqātla īnāyī kīs dāḵwūḵ doqila; gla wī da wud-klilā īnāyī kīs dāḵ-wūḵ wud-klilā, kīs dāḵw um ḵa ā wī sūḵ āyūsilā.

14 La mī sī wātldum otlas Isaiah aulāmā lāk dāḵwuq, yiḵā nīkya, yiḵs hūklīlī klīḵ lāk dāḵw klis wud-klilā-kl, lā-kl ḵa ās kīs āyūsilā-kl; glū doqātla doqilāk dāḵw klis, kīs tā klis qilbātl-tū-kl:

15 Kā oḵ nī-naukā yāḵ sa bī-baqānum-ḵs lā īḵ kīs khēlī-kātla, lāk dāḵwūḵ quns-qundā ā tūq-wīd sūs pusbāyū dāḵwīḵ, lāk dāḵwūḵ putlumk-īda ḵūs kī-kayākus-īḵ; kās kīsī lāḵ doqilāk dāḵw lāḵ sūs kī-kayākus-īḵ, glū wud-klilā lāḵ sūs pusbāyū, glū ābūsilāk dāḵw lāḵ sūs nī-naukā-yīḵ, hī mīs ko klāyū lāḵ, lā lāḵun ek-īdā mas dāḵw lāḵuq,

16 A zīs ēkyāḵ sūs kī-kayākus-īḵ kāḵs doqilā-īḵ, gla wūs pusbāyūḵ kāḵs wud-klilā-īḵ.

17 Lin aul nīk yūtl, klā kīḵs kīnumā-ī da prophets wotla gla wa ēsak wotla bi-baqānum wātlā-kīlotl kās doqilī ḵūs lāk dāḵwā kūs

doqitla, lotlī kīs doḵ-wāklilāq; glū kās wud-klilē ḵūs wud-glitl dāḵwā kūs, lotlī kīs wud-klilāq.

18 ¶ Hūklīlā kinātl dāḵw lāḵ qībatla asas parable-a sa zimīnūḵ.

19 Gil ma ī da numūq wud-klilāḵ wātlduma sa īkē awī-nāqīs, kās kīsī āyūsilāk, wa gāḵī Satan, uḵ-īd ḵā lāk tī wāh zimē lāḵ naukā-yas: ga mīs zimēkt lāḵā diyhilā.

20 Wa yiḵī da zimā-yī lāḵā tīzaqīs, ga mīs wud-klilā ḵā wātldum, hīh-īdā mīs ekīkula lōkluk;

21 Wa kīyōs tā klūpiks lāk, kīs tā kētla: gil mīs tlālā-whīlāh-īd kā ī da wātldum, hīh-īdā mīs wānīḵ-īd.

22 Wa yiḵī da zimzākā lāḵā yāksāmī kītum, hī-um wud-klilā ḵā wātldum, awīlil-kutla sa awīnāqīs-īḵ, hī mī sa wātlā-kēlēḵ kī-kayādī, tātā-gāla ḵā wātldum, kīyōs tā lā hīma-ūmas.

23 Wa yiḵī da zimā-yī lāḵā ēk awī-nāqīs, hī-um wud-klilā ḵā wātldum, glū āyūsilāk; ḵā hīma-ūmazadī, la gāḵā masuk, lākinda punī da wa-oq, kaklā-skum gūstau punī da wa-oq, yudūh sum gūstau punī da waōq.

24 ¶ Lī sa ogwila parable lāk dāḵwūḵ, nīkya, yiḵā īkē awī-nāqīs numā-yhisa ī gla wa numūq baqānum yiḵā zimē sa ek zimza-īmas lāḵīs awī-nāqīs.

25 Gil mī sī da baqānum mīḵā, gāḵī da klīsīlēk zimzākā sa yāksāmī zimza-īmas lāḵā ūzidanū, kās bowēs.

26 Gil mīs qāḵ-īda, gāḵ nītl-īda ā tsa hīma-ūmas, gāḵ nītl-īd ogwākī da yāksāmī kītum.

27 Gāḵī da ī-aāḵulil-gisa sa awīnāgwī-zadī kās nīkīk, īzauk tas hī-um zimyū-wī da ekī zimza-īmas lāḵīs awī-nāqīsū sa? Wīzau gā-yotlī da yāksāmī kītuma?

28 La nīk dāḵwuk, hī dī da klīsīlē hī qīh-īduk: lāk dāḵw nīk yuk, nīk mī sis kunūh lā-unūh uḵ-amū kaulā kā?

29 Au-mīs nīkya, kī; āklas aāḵ-ginālāḵ-uḵ klūpikya sa zīzidanū, kāsū lā lāḵ uḵ-amū kaulā lāḵā yāksāmī kītum.

30 Wīgā yhī numā-gūs taul qāḵā kā hē klis lā-kl klūkla-punuḵ-kl: gil um-kl wīs klūkla-punuḵ-kl lā klin nīk-kl ḵā kī-kīklilī-zīnūk, kā-pēkau um as-kl gil ḵwā yāksāmīḵ kītum, yik-lāq ka yaītl-tsimā-līsūḵ kā whumtī-kl tsūḵ: kapī-zaula lā yhī glā ḵā zīzidanū lāḵun gūq.

31 ¶ Lā ḵa ī sa ōgwila parable lāḵ dāḵwuk, nīkya, yiḵā īkē awī-nāqis-uḵs hē ī qīx ī da num skum stū mustard zimza-īmas, yiḵ uḵ-īd sa-wa sa numūq baqānum, kās zimh-īdīs lāḵīs awī-nāqīs:

32 Yiḵī da aula umāyā-kī sūḵ nāwhāḵ zimza-īmas: gil mīs glā qāḵ-īda, kās wālāza-kayē sūḵ qāsqaḵulāḵ, kās glos-īdī, kās gāḵa-īda pīpāklū-mas qaza-kē klilāḵ klinā-kyas.

33 ¶ Lā ḵa ī sa ogwila parable lāk dāḵwuk; ḵā īkē awī-nāqīs-uḵs hē ī qīx-ī da bābā-wāyū, yiḵ uḵ-īd tsa-wa sa zadāk, kās qalākla-kēs lāḵā yūdūh wuḵ klā quḵā, la nāwhā um bāwhī-da.

Nāwhā um gāda wātldums Jesus lāḵā kīnum bī-baqānum nīk sa parables; kīs nīk sa kīyōs parable lāk dāḵwuk.

35 Kā aulāh-īdā mī lāḵ sī da wātldum otla sa prophet, nīkya, yākagātl klin klasin simps yisa parables; nīk klin kla sī da qalā-gluq dē gēh-īd lāḵ gilgālī-sa otlūḵ da awīnāqīs-īḵ.

36 ¶ La yālāḵ-īd ḵā kīnum bī-baqānum kā lālāgīs, lā la-īkl lāḵā gūq: gāḵī disciples-as lāk, nīkya, āyū-zūdas gāḵunūh whā sa parable-a sa yāksum kītum sa awī-nāqīs.

37 La nānāḵmī kās nīkīk, yiḵā zimē sa ēk zimza-īmas hī-um Ḵwanūq sa baqānum;

38 Hī mīs awīnāqīs-ūḵ da hayēs-tālīs-īḵ awī-nāqīs; yiḵā ēkī zimza-īmas hī-um sāsum sa īkē awīnāqīs; lā tī da yāksāmī kītum sāsum sa yāksāmā;

39 Hī-mīs klīsīlī da zimh-īdēs yik Satan; hī-mīs klūkla-punḵī da qilbē kla sa awīnāqīs-īḵ; hī-mīs kī-kīklilī-zīnūḵ wī da angels.

40 Yikīḵs kapē sa-wā ī da yāksāmī kītum kās whūmta sa-wī sa yhīyha-kula; hī mīs qīh-īda as-kl sūḵ da awīnāqīs-īḵ, ko lā-kl qilbā-kl.

41 Yiḵā Kwanūqa sa baqānum yālākā-kl ḵīs angels, lā klī kāpīkau-kl ḵī da nāwhē wānīkē gīla, gla wī da nāwhē uḵ-ā yāksāmī qīgīlas;

42 Lā klī zuḵ-klālā klis lāḵā lā-kla yhīyha-kula-kl; hī mīs lā-kl qāqa-klaulas-kl, glū kinkyā-taulās kluḵ gīgī.

43 Wa lā-klī da ēkya qukātla-kl hē qīx klī

da klīsila lāk̲ awī-nāqīsa sīs Ump dāk̲wā: yik̲ā pusbāyū nūqā wīga yhī wudklilā.

44 ¶ Yik̲ā īkē awīnāqīs-uk̲s numā-yhisa-ī gla wī da dāla qalā-gluq lāk̲ā awī nāqīs, k̲ā khā sa-wa sa baqānum kās qalātl-īdīk, kā īs ekīkula la lāk̲ōd k̲īs nāwhā uk̲-ā, kās kilh-wī dī k̲ā awī-nāqīs.

45 ¶ Wa ītīd, yik̲ā īkē awī-nāqīs hē ī qīx-ī da kilwīnūk̲ baqānum, ālē k̲ā ēkī pearls:

46 Yikīk̲s, gil mā ī khā k̲ā num pearl kayūk̲wā, la lāk̲ōd k̲īs nāwhāk dī uk̲-ā, kās kilh wī dīk.

47 ¶ Wa ītīd, yik̲ā īkē awī-nāqīs hē ī qīx-ī da kīglā-yū, yik̲ā zuk̲s-tānū lāk̲ā dumsyhī, kās kāpī-kāwī k̲ā nunwhā-īmas.

48 Yikīk̲s, lā ī kūtā, lāk dāk̲w nīk̲ālīs-āk lāk̲ā klamā-īs, la qāgā-līs, kās kapī-zaulī k̲ā ēk lāk̲īs uk̲zau-lāsāk, lā tā zukulā k̲ā yāksāmī kā qīdīs.

49 Hī mīs qīh-īda as-kl k̲ā lā-kla qilbē-kl tsūk̲ da awīnāqīs-īk̲; gāk̲ klī da angels, kās wāxīs-tindī-kl k̲ā yāksāmī gla wa ēkī,

50 Lā klī zuk̲klālā klis lāk̲ā lā-kla yhīyhakula-kl; hī mīs lā-kl qāqa-klaulas-kl glū kinkyā-taulās kluk̲ gīgī.

51 La-mās āyūsilā nāwhā k̲īkā? Lāk dāk̲w nīk yuk, kēgl.

52 La nīk dāk̲wuk, wa hī um lā-gītl tsa nāwhā scribe yik̲ā kākoklā-mazuq sa īkē awīnāqīs numāyhis gla wa baqānum gīkumā-ya sa gūq, yik̲ā gāk̲-wutl zaulā mas gāyūtl zaul lāk̲īs ēgālazī k̲ā ālūmas gla wa lā kīmas.

53 ¶ Yiḵs lā ī Jesus qilbā mas ḵā parables, la kās-īda.

54 Gāḵ lāḵīs husāḵ awī-nāqīs, kāk oklā-mas tī ḵā bī-baqānum lāḵ hawāḵ-ulāzīk dāḵwas, lā-gītl-ts ḵunyasāk dāḵwā, nīkya, wayūtl zūḵ da baqānum-ā ḵūs naukādā-lazīḵ, gla wūs kīsīḵ aūmps qīgīlas?

55 Izau yū um ḵwanūq sa gitīnūḵ-wā ā? īzau ī abump as ūḵ glīkula sūs Mary ā? gla wīs nātl-numwiyūtā, James, glū Joseph, glu Simon, glū Judas?

56 Gla wīs wī-wāqā, kīzau ī ḵa-ō yū-um lūḵ gla-wuntsa? wayūtl zau tū ḵwā ḵōk?

57 Lāk dāḵw wānīkās: la Jesus nīk dāḵwuk, kīyōsa-ī glīḵs-āla-īnūḵ kīs yhīlā sa-wa, hīgā-mīs husāḵ awī-nāqīs, gla wīs gūqī.

58 Kīyōs tā qīh-īda āts kīnum-ī kīs aūmps qīgīlats lāk, kā īs kīzīnīk dāḵw oqisā.

CHAPTER XIV.

Hī mīs lāk dums Herod ḵā hānā-gāzī wud-klilāḵ tsītlwak-klinas Jesus,

2 La nīk ḵīs gin-ginānum, hī um John ḵā Baptist; la-mī qilāh-īdā māzawā; hī mīs lā-gītl tsī da kīs aūmps qaīnī yawīyhā lākī.

3 Kā Herod tāḵs uḵ-ī da-āḵ John, kās yitl-īdīk, kās lēs lāḵā wālazī kā Herodias, kunum-a sīs zāya.

4 Kā īḵs nīkya-ī John-āk, kīsa ā kūs hītl-kolum kagād sūḵ,

5 La wātlā-kīl kās tlilā mas-īk̲, lā tā kitlilā sa kīnum baqānum, kāk̲s nīk dāk̲wā āk prophet.

6 Gil mī sī māyū-glumk dum otlas Herod āk̲ī-lāqā, lī k̲wanūq-as Herodias yak̲wa-mēk, lā ēkīkulā mas-uk̲ Herod.

7 Hī mīs lāgītl-ts nīk kās zawēs qayū lāk̲ās kās uk̲-kyāla sū lāk.

8 Lī da zāzādākum qātlila um glīk̲s-ālāq sīs abump, nīkya, zaw laga gāk̲un lāq, lāk̲ k̲ulqē yis yhūmsās John k̲ā Baptist.

9 Lī da gīkumā-yī, wāk ma ā glatl zih-alāqā, wa kā īs lā wātldum, glū kā ī da qazītl wut-as hamūt-ts, wēk̲ā kā zaw-yīs lāk.

10 La yālāk̲-īd, kā kāh-īd tsa-wīs John lāk̲ā wālazī.

11 Gāk̲ gāk̲ ya wī k̲awīq-as k̲ulqā-zaula, lā zawē lāk̲ā zāzādākum: lēs lāk̲īs abump.

12 Gāk̲ī disciples-as, uk̲īduk baqs-au-yas, kās wunum-tēdīk, lāk dāk̲w nītlāk̲ Jesus.

13 Lī Jesus yik̲s lā ī wud-klilāk, la gīk̲sāl lāk̲ā sakilīs kās lē lāk̲ā lūbīs awīnāqīs, kās hīga ēs mī gla wīs disciples; lī da kīnum baqānum wud-klilāk, lāk dāk̲w lāskum-īk kāsa gāyā-nāqil lāk̲īs tī-town.

14 La mīs kākā-yālāk, la dōk̲-wāklilā k̲ā kīnum bī-baqānum, la wōs-ts, la ēkīdā-masuk̲ zī-zih-kēs.

15 ¶ La zāqā-k̲s, gāk̲ā ī disciples-as lāk, nīkya, lūbīsa ūk̲ da awīnāqīs-īk̲, la-mīs-ūk̲ la kētlūk̲ da nālāk̲; yālākā lagā k̲wā kīnumk̲ baqānum, kā lālāgī sūk̲ kā lāk dāk̲w mī lāk̲sūk̲

lāḵā gūq gagwīs, kās kilh-wāk dāḵwīḵ hīmā-ūmasa.

16 Lī Jesus nīk dāḵwuk qātl-las-ūḵ wūtl-um lā; zawk dāḵw lāq kā hamēs-uḵ.

17 Auk dāḵw mīs nīk yuk, kīyōs-ints hamē lāq hīyhā-um gada sikyā-skumk qāquhw-sumā, glū gwā da mātlik māmā-īmas.

18 Lā nīkya, gāḵ latsū gāḵun.

19 Lā uḵ-kya-gātl ḵā kīnum baqānum kā qasim-gālīsīs lākā kītum, lā uḵ-īd ḵā sikyā-skum qāquhw-sumā, gla wī da mātl māmā-īmas, kās dōkūs-taulī ḵā īkī, kīlā-kyas ḵī, la wa-ōx-unduk, kās zawēsā qāquhw-sum lāḵīs disciples, lī da disciples zaws lāḵā kīnum bī-baqānum.

20 Nāwhāk dāḵw mīs humh-īda lāk dāḵw pūklilā lāk dāḵw uḵ-īd lāḵā humgīsā-wā-yī ḵā humxau-yī la mātl tsimā gī-yū laḵē koqatā.

21 Yiḵī dā hāmāp tī sikyā punā lūḵsumh-īd baqānum, ogwil lāḵā zīdāk gla wa gin-ginānum.

22 ¶ Hēh-īda-mīs lāḵsā-mas ḵīs disciples lāḵā ship, kā lēs gāgā latl gīwīs lāḵā upsūt, yiḵs lā ī yālākā ḵā kīnum baqānum kā lālā-gīs.

23 Gil mīs yālāḵ-īd ḵā kīnum baqānum, la lāgūstau lāḵā nagē kās numū-gwīsmī hawāḵ-ulā: gil mīs kānūtl, numū-gwīs mīs lā lāk.

24 Hī mīs ātlī-sī da ship nakau klī ḵā zalātl, kalā layū sā kalā-yī: kā ī da yaulēḵs yūqumā ya-āk.

25 Hī tā lā nā-nāqilāḵs lā ī lāk dāḵwuk, kāza-klayī ḵā kalā-yī.

26 Gil mī sī da disciples doqilā kīḵs kāza-

klayā ya ā ḵā kalā-yī, lāk dāḵw kitl-īd, nīkya, baqānum sta-āq; lāk dāḵw qāqa-klaula.

27 Hēh-īdā mīsī Jesus yāka-gātluk, nīkya, ek-zau; nūgwā zau um, qālas kītlil.

28 La Peter nānāḵmīk, nīkya, Gī, kāsū sūum lāḵ, klīlālāla gāḵun kun gāḵī lūtl, kāza-klayī ḵwā wāpēḵ.

29 La nīkya, kīlāgā: lī Peter lā ḵā lāḵā ship, kās kāza-klayā-yī ḵā kalā-yī, lā la ā lāk Jesus.

30 La doqilā ḵā yaulēḵs awīlā-ī, la kitlilā; la wunza nāqila, la qākla-gātl, nīkya Gī, qāqilāla gāḵun.

31 Hēh-īda mī sī Jesus sāh-īd tsīs āyasū, kās dāh-īdīk, la nīk yuk, yūtl hūlatl-ts oqizālazī, māsīs wī-oqisītla ūs?

32 Gilk dāḵw mīs gāḵ āklil lāḵā ship, la qātlī da yaula.

33 Yik dāḵw ḵī da gīḵs-āle ḵā ship gāḵ umyāḵāk nīkya aula ums sū-um Ḵwanūqs God.

34 ¶ Lāk dāḵw lāwītlā, gāḵ lāḵ awīnāqīs-as Gennesaret.

35 Lī da bī-baqānuma sa awīnāqīs mātl-tēlāk, la yālākā lāḵā nāwhā awīnāqīs, kās gāḵ yau ī da nāwhāk dī zī-zihkōlum nūqā:

36 Lāk dāḵw hawāḵ-ulāk kās auk dāḵw mī lāḵ pāgā-āklilāḵ īwun-ḵayas koḵ-zau yās: hī mīs wāḵī da lā ēk-īdā mazawa, wāḵā ā sā sī da pāgā-āklilēḵ qītl-qēlēs.

CHAPTER XV.

GĀK lāḵ Jesus ḵā scribes gla wa Pharisees, gāyā nāqil lāḵ Jerusalem, nikya.

2 Māsī klālī-qīgī gītla sūḵs disciples ākūs-āḵ wātlduma sa qulsqul-yāq wotla? kāḵs kīsa īḵ zinzink-wīduḵs lā īḵ humh-īda.

3 Au mīs nānāḵmī lāk dāḵwuk, mā zau tīs ogwākā gītla klālī-qīgīḵ wātldum-as God kā īs wātldum ūs?

4 Kā God tāḵs nīkya otl, yāklau lāḵs ūmpa-ūs gla wīs abump-ūs: yiḵī da hunqā kla ḵīs ūmp gla wīs abump, wīgā yhī tlilā.

5 Lā tas nīk dāḵwā, yiḵā nīk kla ḵīs ūmp gla wīs abump, yiḵīs qēnum lāḵs dē ūs gāḵun lin zaw sī lāḵ God; wāk mū dum um-kl wī sī, kīs lā-kl yāklau-kl ḵīs ūmp gla wīs abump.

6 Lāk dāḵws wāk mū tā mas umḵ wātldum as God la kīyōs qayau kā īs hūs dāḵwūs wātlduma.

7 Yūtl klīk-klaqis, aula kyas au otlī Isaiah nīk yūs, nīkya,

8 Yik gāda līlqalā-klīk yāklū qāl gāḵun kla sīs simps; lā glā tā nī-naukā yas qīsatla gāḵun.

9 Wūtl dāḵw mīs umyāḵā gāḵun, kākoklā mas kā ī da kākōklā-mazum wātldums baqā-num.

10 La klīlālā ḵā kīnum baqānum, kās nīk dāḵwīk, hūklīlāla, glū āyūsātlāḵ:

11 Kīsa ī hī dī da lā-īklila lāḵā simpsī yāk-sāmā mas-uḵā baqānum; hī dī da gāḵāula lāḵā simpsī, yāksāmā mas ḵā baqānum.

12 Gāk̲ī disciples as nīk yuk, kauklilā zau masī k̲ā Pharisees sāk̲s ūzagā-āqā āk̲s, lā ī wudklilā k̲ā wātlduma?

13 La nānāk̲mī nīkya, k̲ā nāwhē glos kīsa zimē sin īkē Umpā, klūpuk ukū tsū klī.

14 Qālas gatālāk: kāk dāk̲ws papāsa-ī kākālakī sa papāsī: gil mī lāk̲ī da papāsī baqānum wātilā k̲ā papās baqānuma, nāwhā um-kl wīs qakyā-k̲ātl zau-kl lāk̲ā k̲wilgīs.

15 Nānāk̲mī tā Peter nīk yuk, āyūzū-das gāk̲unūh whā sūk̲ da parable.

16 La nīkya, kīs dēk̲ mā sī k̲ād ogwāk āyūsilāk dāk̲wā ā?

17 Kīs dēk̲ dāk̲w mās kauklila, k̲ā nāwhā lā-īklil lāk̲ā simps-āk̲s lā ī lāk̲ā takyē, kās lāwē lāzū-yū lāk̲ā kyagāzī?

18 Yik̲ā gāyaula lāk̲ā simps gāyā-nāqilā ī lāk̲ā naukā-yī; hī-um glatl yāksāmā mas k̲ā baqānum.

19 Kā ī da gāyā-nāqila lāk̲ā naukā-yī gāk̲au lasa-ā sa yāksāmī nīnkī-kayā kīlākyā, gilūklā k̲ā zīdāk, autlītā, gilūklā, klīlqāla, yākpāk̲stā:

20 Ga um yāksāmā mas k̲ā baqānum: kīs glā tī da hāmāp-āk̲s kīsa ī zinzīn-gyiqā yāksāmāmas uk̲ baqānum

21 ¶ La kās-īdī Jesus, kās lē lāk̲ā awīnāqīs gāyūtl lāk̲ Tyre glū Sidon.

22 La doqilā k̲ā zadāk gāyūtl lāk̲ Canaan, gāyā-nāqil lāk, la hāsil, nīk, wāk̲-īda gāk̲un, ā Gī, yūtl k̲wanūqs David; wīwūsīlākā un k̲wanūqā uk̲nū-gwādisa demon.

23 Kīs tā nānāḵmīk yis num skuma wātldum: gāḵī disciples as uḵ-kyālāk, nīkya, yālākā zau gāq kā lālāgīsūḵ; kā ōḵs lāqsumā-yā īḵ gāḵunts.

24 Au mīs nānāḵmī nīkya, kīsī gin yālākum, hī din gāḵ-āsī da yhisē lāmādōs gūqas Israel.

25 Kīs tī da zakāk īs gāḵ-ītl lāk, kās umyāḵīk, nīkya, Gīkumī, gawālāla gāḵun.

26 Au mīs nānāḵmī, nīkya, kīsa ī hītl-kolum uḵsawī hāmā-ya sa gin-ginānum, kās zuḵīdāyū-wī lāḵā waōzī.

27 Nīk mīs, aula-um Gīkumī: kā ī da waōzēḵs hāmāp mā ā ḵā ā ḵī da qapum gīsāwā-yī yiḵā tīkāḵulā lāḵ humk-damītlā sīs waō-zīdī.

28 Lī Jesus nānāḵmī nīk ḵā zadāk, ā zadāk, ā zī kyas tsūs oqizā-lazē kūs: wīgā yhī lūtl ḵīs wātlā-kutlūs: hī mīs la ēk-īdik dums ḵwanūqas.

29 ¶ Wa lī Jesus kās-īd lāḵīk, kās gāḵī lāḵā īyhatlē ḵā zalātl-as Galilee; la lāgūstau lāḵā nagē, la qāh-īd lāk.

30 Gāḵī da kīnum baqānum lāk, gāḵ sa īyaōza-gīla, gla wa papās, gla wā umḵō, gla wa yī-yilgwatl, hī mī sa ātl-ōgwila; lāk dāḵw hālāgā-līsilas lāḵ gū-gwa-yaus, la mīs ek-īda māsuk:

31 Lā-gītl-ts ḵunyāsī da kīnum baqānum, yiḵs lāk dāḵwā ī doqilā ḵā umḵō yākuntāla, gla wa yilgwatl dī ek-īda, gla wī da aoza-gīla kāsa, hī mī sī da papās dī la doqila: lāk dāḵw yhīlāḵ God tas Istael.

32 ¶ La klīlālī Jesus āḵīs disciples kā gāḵīs

lāk, la nīkya, wosī-ga sa kīnumk̲ baqānuma, kā ōk̲s la īk̲ yūdūh pun whāsātla gla wun, kīyōs hāmā-ya: kīs tin nīk kun yālākēq kā lē sūk̲ poskā, kā k̲ō luk-wī dik dāk̲w lāk̲ lāk̲ā diyhilā,

33 Lī da disciples nīk yuk, wī zisā zau lāk̲ dints-āk̲ hītl-ālē hāmāya lāk̲wā lūbīs-īk̲ awīnāqīs-a, kā pūtl-īdā yūsa hīk̲ wāk̲ā baqānuma?

34 Lī Jesus nīk dāk̲wuk, ginzum ūs qinīq dāk̲wā kūs? lāk dāk̲w nīkya aglabū skumk, ga mīs gada hūlatlik māmā-īmas.

35 La uk̲-kyāla k̲ā līlqalāklā-yī kā qisālīsīs lāk̲ā awīnāqīs.

36 La uk̲-īd k̲ā aglabū skum qinīqā gla wa māmā-īmas, kās kīlā-kyas k̲ī la waōx-un duk, kās zawēs lāk̲ā disciples, lī da disciples zaws lāk̲ā līlqalā-klā yī.

37 Nāwhāk dāk̲w mīs humh-īda, lāk dāk̲w pūtl īda: lāk dāk̲w uk̲-īd k̲ā hum-gīsāwā-yī k̲ā gīyā-yawā-yī, aglabū skum tā awō luk̲ē koqatā.

38 Wa yik̲ī da hāmāp tī mū punā lūk̲sumh-īd baqānum ogwil lāk̲ā zīdāk gla wa ginginānum.

39 La yālākā k̲ā līlqalā-klā yī, kā lālā-gīs, la lāk̲s lāk̲ā ship, gāk̲ lāk̲ awīnāqīs as Magadan.

CHAPTER XVI.

GĀKĪ da Pharisees gla wa Sadducees, gwānāk, uk̲-kyālāk kā nītlī sīs māmātl-tīkyā yā gāyūtl lāk̲ā īkē lāk dāk̲wuk

2 La nānāk̲mī kās nīk dāk̲wīk, gil mā ī zāqā

lās nīk dāk̲wā, ēk-īkl nālā-kl: kā ī da īkyēk̲s klāqā ī.

3 Gla wī da kaāla, yāksāmī-kl nālā-kl k̲wā nālāk̲: ka ī da īkyēk̲s klāqā ī glūk̲s banālā ī da unwāyī: kauklilāk dāk̲wa ā kūs-āk̲ mātl-tēlē k̲ā ōzau-lisā sa īkī; mā zau tīs kīs dāk̲w-ītla mātl-tēla qīgīlas as God?

4 Kā yāksamā īautlīd lilqalāklī dādō-k̲wāklilā āk̲ māmātl-tīkyā ya: kīyōs tā-kl māmātl tīkyī-kl zawē kluk, hīgāmī da māmātl-tīkyā yas Jonah: lē bōs kās lā kās-īda.

5 ¶ Gil mī sī disciples as gāk̲ lāk̲ā upsūt, klalīwīk dāk̲w tā dāgilk̲-glālāk̲ qāquhw-sumā.

6 Lā tā nīkī Jesus-āk, yāklaula kāka-mātlāk̲ bābā-wāyau sa Pharisees gla wa Sadducees.

7 Lāk̲ dāk̲w kīkā-yūda, nīkya, hī dāk̲ gints kīyos-īk uk̲-īd tsū qāquhw-sumā.

8 Kauklilā mī sī Jesus-āk nīkya māzīs kīkāyūd gītla wūtl-umk̲ ā yūtl hūlatl-ts ōqizā-lazī, hī māks kīyosa īk̲ uk̲-īd tsū qāquhw-sumā-ā?

9 Kīs dek̲ dāk̲w mas kautl-īda ā, kīs k̲ād mulqilā k̲ā sikyā-skum qinīq lāk̲ā sikyā puna lūk̲-sumh-īd, glū wāk̲ā asa sa la-ulk̲ā-yī la kūqatā ā lūs uk̲-īd tsa wā ā?

10 Kīs masī k̲ād kautl-īd k̲ā aglabū skum qinīq lāk̲ā mū puna lūk̲-sumh-īd, glū wāk̲ā asas awō luk̲ē yīs lūs uk̲-īd tsa wā ā?

11 Mā sīs kīs dāk̲w-ītla āyūsilāk̲ gin kīsīk hī qayū-wī da qāquhw-sum? yāklaula kākamātlāk̲ bābā-wāyau sa Pharisees gla wa Sadducees.

12 Lā wīs glā āyūs-āklilāk dāḵwuḵ wātldum asīḵs kīsa ī hī qayūs kā kākamātlā sū sī da bābā-wāyau ḵā qāquhw-sum hē ī da kakoklā-mazamasa Pharisees gla wa Sadducees.

13 ¶ Gil mī sī Jesus gāḵ lāḵ awīnāqīs as Cæsarea Philippi, la wudklā ḵīs disciples, nīkya, ungwā-ḵulī da bī-baqānum gāḵun K̲wanūqī ga sa baqānum?

14 Lāk dāḵw nīkya, nīkī da waōq, John ḵā Baptist: nīk tī da waōq, Elijah; wa nīk tī da waōq, Jeremiah, glū gāyūtl um lāḵ numūqa lāḵā prophets wotla.

15 La nīk lāk dāḵwuk, ungwā-ḵulāk dāḵw tas gāḵun?

16 Lī Simon Peter nānāḵmī nīkya Sū mī da Christ yiḵ K̲wanūqa sa qilā-īs sa God.

17 Lī Jesus nānāḵmī nīk yuk, blessed tsū wīs tas, Simon ḵwanūqs Jona: kā ī da ulzī gla wa ulqā kīsa ī nīlum lūtl, hē un Umpa yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs.

18 Lā ḵā un nīk yūtl, sū-um Peters, ga mī sī gada tīsumk gūqī las klin klā ḵun līlqalā-klā yī; kīs tā klī kimyūlum as hell tlōq-kl lāk.

19 Lā klin zaw klū klas yhāwā-yau sa īkē awīnāqīs; yiḵīs yiklā-sū kla ūs lāḵwā awīnāqīs-īḵ yigluq klī lāḵā īkē awīnāqīs: glū ḵā īs qītl-īd tsū kla ūs lāḵwā awīnāqīs-īḵ qīlq klī lāḵā īkē awīnaqīs.

20 La tlōqālā ḵīs disciples kā kīyōs dāḵwīs nītla sū sīḵs hī mā ī Christ-ī.

21 ¶ Hī mīs gēga-kla lāts lāk dums Jesus

nītlā ḵīs disciples-āḵs, la mī klī lāḵ Jerusalem, kās lē tlālā-wotlil lāḵā qulsqul-yāq gla wa gīgakumā-yī priests gla wa scribes, glūḵs kīlākyā sa-wī-kl kās tlilī, glūḵs qilāh-īdāmā tsa wī-kl ḵā yūdūh pun whās-kl.

22 Lī Peter dāh-īduk, kās nīk-īk, kiltā lāk, kīs nīs klī God tā hītl-kālūtl, Gīkumī: kīs klis hē qīh-īd klī.

23 La muls-īduk, kās nīk-īḵ Peter, hās lāḵ gin ulḵ-glīk, yūtl Satan: qāqā-kyāyau ā kūs gāḵun: kāḵs kīsa ā kūs awīlil-kulā ḵā husāḵ God, hīgāmā ōḵ da husāḵ baqānum.

24 ¶ La nīkī Jesus ā ḵīs disciples, yiḵā nıkya kās lāskumā-yī gāḵun, wāk mū tā umā yhī ḵīs baqīnā-yī, glū kās uḵ-īdī ḵīs kayū-yaula, kās lēgā-yī gāḵun.

25 Kā ī da nīk kla kās qāqilī kīs baqānum īnāyī yhisā mas klīk: wa yiḵī da yhisā mas klā ḵīs baqānum īnāyī kā un, khā klīk.

26 Māsī qēnum lāḵā sa numūq baqānum, ko wīlūtl lāḵwā nāwhāḵ awīnāqīs, ko au-um lāḵ lā lāḵ yhisā mas lāḵīs baq-wanā-yī? mās lā ḵī ḵā ī zawē lāḵās kās klā-yūlum lāḵ kā īs baqwanā-yī?

27 Kā ī da Kwanūqa sa baqānum gāḵī klā, glū ēgālazē sīs Umpa gla wīs angels; wa lā klī zaw kluḵ nāwhā baqānum sīs īāḵulānum.

28 Lin aul nīk yūtl, glōqīlas mūḵ da waoqāḵ lāq, yiḵā kīs kla puḵ-āklilā kluḵ wānum-gīla, wāwusdum klas kīs dōk-wāklilā kluḵ Kwanūqa sa baqānum gāḵ-kl lāḵīs gīkāsa.

CHAPTER XVII.

La qātl kukla pun whas lā Jesus as Peter glu James, glū John ḵīs zāya, kās lēs lāḵā īkyāla nagē hīgama.

2 La ogwaḵ-īd kā doqitl dāḵws: la kū-qamā-yas qakātla hī qīx ī da klīsila, gla wīs qītlqēla malā hī qīx a nāqātla.

3 Lāk dāḵw doqilāḵ nītlī dī Moses glū Elijah yaēkuntāla gla wī.

4 Lī Peter nānāḵmī, kās nīkīḵ Jesus, Gīkumī, ekya āḵ gints yū wēh lūḵ: kāsū hītl-kālā lāḵ, lā klin gūqīlā kluḵ yūdūh sumā yāwāpsum gūqa; num kās, glū numā kā Moses, hīmīs numā kā Elijah

5 Kīs mīs qātl yākuntālāḵs, lā ī doqilā ḵā qakātla unwā-yā hatluḵ sum dik dāḵwuk: lāk dāḵw wudklilā ḵī da nīk-ukaula-kyālē lāḵā unwā-yī, yiḵā nīkī, ga mun tlāwhilā ḵwanūqik, yiḵun ēkīkātlā yūḵ; hūklīlāk dāḵw lāq.

6 Gil mī sī da disciples wudklilā ḵīk, lāk dāḵw hāqum-gālīs, aulas kitlilā.

7 Gāḵī Jesus lāk dāḵwuk pāga-āklilāk, nīkya, glāḵ-wī daga, qātl las kitlil.

8 Gilk dāḵw mīs dokūstau sīs kī-kayākus, kīyos dāḵw tā numūq doqitls, hīgāmī Jesus.

9 Yiḵs lāk dāḵwā ī banū-tlīla lāḵā nagē la Jesus tlōqālāk nīkya qanū nītlā sū nūq lāḵo sīs doqītl-ūs atl-um-kl la kō lā klī da Kwanūqa sa baqānum qilak-īdi-kl lāḵā tlilī.

10 Lī disciples as wudklāk, nīkya, māzī

nīkītla sa scribes yiḵs hī ma wīs glī klī Elijah gil gāḵ-kl?

11 La nānāḵmī kās nīk dāḵwīk, aula-um klī gāḵ klī Elijah, kās īdīsī kluḵ nāwhā.

12 Lā tin nīk yūtl yiḵ Elijah-ḵs gāḵī da ma ā kīs dāḵw tā mātl-tēlāk, au-um hī qīgīlīs qayūk dāḵw kās qīgīlas uk; hī um ḵa ā wīs tlālā-wotlilās klis Kwanūqa sa baqānum lāk dāḵwuk.

13 Lā wīs glī da disciples āyūs-āklilā kīḵs hē ī qayū wī John ḵā Baptist.

14 ¶ Gilk dāḵw mīs gāḵ-āklil lāḵā kīnum baqānum, gāḵī da numūk baqānum lāḵ, klāḵ-wālīs lāk nīkya,

15 Gīkumī wōs-lazin ḵwanūqik: kā gāḵs nūtlumā-tlīk, glūḵs tlālā-wotlilīk: kāḵs qātl-qinālīk quk-klāla lāḵā luk-qītl, glūḵs qātl-qinālīk quk-stā lāḵā wāp

16 Gāk tāk tin klasik lāḵōs disciples ā kus, kīs tūḵ ēk-īdā mas kik.

17 Lī Jesus nānāḵmī nīkya, ā ḵīyōs oqizālazī hātalilq līlqalā-klī, wīzin wāwusdum kla kapētla-kl glūs? wīzin wāwusdum kla tlālā-wotlilā klū-kl? kīlāgā tsūḵ gāḵun lāḵ ga.

18 Lī Jesus kilta gātluk, lī da demon lāwē lāk: hī mīs ēk-īdik dum sa ginānum.

19 Gāḵī da disciples lāk Jesus hīgā ma, kās nīkī, māzau-nūh kīsītla lāwē masuk?

20 La nīk lāk dāḵwuk, kēgl kā īs oqizā-lazī ūs-āḵs hūlatla ī; lin aul nīk yūtl, gilk daḵw mī lāḵā kūs uḵnū-gwāda lāḵs oqizā-lazī hī qīx

ī da mustard zimza-īmas, lā klis nīk kluk̲ gada nagēg, klīqilīs las lāk̲ā da awīnāqīs; la mī sik klīqilīs-kl; kīyōs tā-kl tlā-whātlā-kl kās.

21 Kīsīk lāwē gada hīgā mī da hawāk̲-ula gla wa fasting lāwē gītl-ts.

22 ¶ Yik̲ hīk dumk dāk̲was lī Galilee, nīk tī Jesus lāk dāk̲wuk, la-mī da Kwanūqa sa baqānum ulāk zawē lāk̲ āyasau sa bī-baqānum:

23 Lāk dāk̲w klī kīlākyā kluk kā tlilīs, lā klī qilāk-īdā mazū-kl k̲ā lā kla yūdūh pun whas-kl nālā-kl: lāk dāk̲w aul ziyhalāqā.

24 ¶ Gilk dāk̲w mīs gāk̲ lāk Capernaum, yik̲ dāk̲wī da dādālē k̲ā hatlākum kā ī da temple gāk̲ lāk̲ Peter, nīkya, kīsa ōs gīkumā-yā kūs hatlākā ā?

25 La nīkya kēgl: gil mīs gāk̲-ītl lāk̲ā gūq, gil zāqā tā Jesus āk, nīkya, māzūs naukā-yā kūs, Simon? ungwā zī dālūklilasa sa gī-gukumā-yāk̲ sa awīnāqīs īk̲? hī mā īs sāsumā, glū hī mī da ātl-ogwila.

26 La Peter nīk yuk lāk̲ā ātl-ogwila: la nīkī Jesus āk, kīs k̲ō glā hatlāk̲ī da sāsum.

27 A klints ōzagīlāk dāk̲wuk, halāga lāk̲ā zalātl, kās uk̲-stinda ūsāk̲ kāglā-yau, las uk̲-īda k̲ā māmā-īmas gālūstā; gil mī sis uk-uk̲-stin duk̲ simps-as, la klis khā-kl k̲ā dālā kla, uk̲-īdā k̲īk, kās zaw ūs-as lāk dāk̲wuk, kā un glū kās.

CHAPTER XVIII.

Hī mīs-gak̲ dum sa disciples lāk̲ Jesus, nīkya,

ungwā zau tī da wālaza kayā lāḵā īkē awīnāqīs?

2 La klīlālā ḵā ginānum kā gāḵīs lāk, la gloqa-lītlas lāḵ nuka-kīlītl dāḵwas.

3 La nīkya, aulin nīk yūtl, hīyha um-kl kāk daḵw sū lā lāḵ klāyū lāḵ, kās hē ūs lā qīx ī ginginānum, kīs dāḵw tā klis la īkl lāḵā īkē awīnāqīs.

4 Wa yiḵī da qalīxum kla banīstā mas kla ḵīs naukā-yī gā qīx gada ginānumk, hī mīs wālaza-kī-kl lāḵā īkē awīnāqīs.

5 Wa yiḵī da dādālā klāḵ hī qīx gada kinānumk kā nū-zīnāyas dādālā tā gāḵun.

6 Yiḵī da ūza-gīla klāḵ numūqī lāḵ ga ginginānumk ḵā oqisī gāḵun, hī lāḵ tā ēgyas lāḵ sī ko kalī-ḵōdāyū lāḵī wālas tīsum lāk, kās lē kulyum lāḵ wāwun-kanūtl.

7 A kīkyālasū sūḵ da yāksāmīḵ awīnāqīs kā ī da wonīkī-gīla! kā īḵs kīsā lasa ī īs gāḵī da wonīkī-gīla; kīkyālasū glā sī da baqānum gāḵ āsa sa wonīkī-gīla!

8 Gil mī lāḵāḵ sūs āyasau kūs glū lāḵōs gugwa yūḵ yāksā-mūtl, tūsū dāq, kās zuḵī da ūsāq: kāḵs hē ā kūs ēgāsī la-īkl lāḵā qilē āōza-gīla, lāḵ uḵnū-gwādēs mātlī āyasū gla wī mātl gū-gagwayū la zuḵ-klānū lāḵā hīmanī sa yhīyha-kula.

9 Gil mī lāḵāḵ sūs kayākus ā kūs yāksā mūtl, mākūdāq, kās zuḵī da ūsāq: kāḵs hē ā kūs egāsī la-īkl lāḵā qilē num skum stū, lāḵ uḵnū-gwādēs mātl tsim kayākus lā zuḵ-klānu lāḵ yhīyha-kulēs hell.

10 Yāklaula kāk dāḵws kīsa ūs klīsīlāḵ numūqā lāḵ gada gin-ginānumk; kāḵ gin nīkī gūtl, lāḵā īkē awīnāqīs ḵā angels dāḵwasik hīmanātla um doqamīḵ kūqamā-ya sin Umpā yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs.

11 Kā ī da Kwanūqa sa baqānum gāḵā ī kās qāqilī ḵā yhisā.

12 Māsīs nī-naukīk dāḵwā? kō uḵnū-gwāda lā ḵī da numūq baqānum yis lākindī lāmādō lā lā ḵī numa gāyūtl lāk kakā-zixā-lāḵ, kīs klā ī bōsī da nānumksūqā gla wa nānamā lākā naunge kās lē ālē ḵī da lā kakā-zixā?

13 Gil um lāḵ wīs khā lāḵ, lin aul nīk yūtl, la hī awīl ekīkulā gītl-ts, lāḵā nānumk sūqā gla wa nānamā yiḵā kīsī kakā-zixā.

14 Kīs um ḵa ā wīsī nīkīs Umpa ūs yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs, kā yhisēs numūqa lāḵ gada gin-ginānumk.

15 ¶ Wa īdi-klilāḵ, gil mī lāḵā sīs numwiyūt ūs qīh-īda as nūqs yāksāmī lūtl, lā lā nītlas yāk-īnāyas lāk hīgā uma gla wī: gil mīs hūklilūtl, lā klis ītū-kl ḵīs numwiyūt ūs.

16 Gil mīs kīs hūklī-lūtl, uḵ-īdāḵ numūqa glū mī mālūq lāḵā, kās lā ūs ītīd lāk, wē lāḵ simpsa sa mālūq glū lāḵī yūdūq kēgāyā nāwhā um klī da wātldum lā-kl gaīkla ḵāwī kluk

17 Gil mīs kīs nīk kās hūklīlāk dāḵwīk las nīks lāḵā kīka-kautla gil mīs kīs ḵād nīk kās hūklīlī ḵā kīkakautla wīgā yhī hī qīx lūtl ī qīxdamasī da kīs mātl-tēlāḵ God gla wa hātlakulilgis.

18 Lin aul nīk yūtl, yiḵīs yiklā sū kla ūs

lāḵwā awīnāqīs-īḵ yigluq klī lāḵā īkē awīnāqīs: glū ḵā īs qītl-īd tsū klā ūs lāḵwā awīnāqīs-īḵ qīlq um-kl ḵā ī lāḵā īkē awīnāqīs.

19 Lin ītīd nīk yūtl, kō mālūq lāḵ lūtl ēkākyaul lāḵwā awīnāqīs-īḵ kā īs uḵ-kyāla sūk dāḵw kla, lamīsī hī-um kl qēla sū-kl sin Umpā yiḵā he lī da īkē awīnāqīs.

20 Kā ī da uḵ-ās kla sa mālūq gla wa yūdūq kāpē-kāwāq lāḵun glīkum, la um-kl wīsin lāk gīkī-k dāḵw-kl kī

21 Gāḵī Peter kās nīkīk, Gīkumī, gins punā klin numwiyūtī yāksum-kl gāḵun, kunklū lā-kl dīga-klilūd kluḵ yēḵ-īnāyas gāḵun? aglabū punā kla ā?

22 Nīk tā Jesus āḵ, kīsin nīk yūtl, aglabū punā klī: nīkin klūtl, aglabū skum gūs tāu punā klī aglabū.

23 Hī mīs lā-gītl tsa īkē awīnāqīs numāyhizum gla wa baqānum ḵā gīkumā yotla, ḵī da kēgā yotla kās qunā sa wī sīs hīlūbātl-zanāyī.

24 Gil mīs hūs-īdā kās kēstī, gāḵ ya wī da numūqī lāk, yiḵā kīs mī qunā sa lākindī lūḵsumk-īdī dāla lāk.

25 Yiḵs lā ī kīyōs qīh-īda as qunāk, lā wēḵā gīkumā yas kā lāḵo ya wīs, gla wīs kunum, gla wīs sāsum, gla wīs nāwhāk dī uḵ-ā, kā qunā ya.

26 Lā gītl tsī da hīlūbātl-zanā-yī klāq-wālītl, kās umyāḵ-īdīk, nīkya, wāḵātlāla gā umas-gl īsatla gāḵun, lā-kl wīs glin wīla-kl qunā klisī lūtl.

27 Wa lī da gīkumā-ya sa hīlūbātl zanā-yī wōs-ts, lāwilsā masuḵ lāḵā wālazī, wākmū-ta umḵ la kīs qunāk.

28 Gil mī sī da hīlūbātl zanā-yī lāwilsā, lā dōḵ-wāklilā ḵā numūqī lāḵīs īāḵulūt, yiḵā kīs mī qunāk sa lākindī quarter: la dāgā-āklilāk, kās qīza-ḵōdīḵ kōkōnēs, nīkya, qunā lagā gāḵun kla sīs qunē klā ūs.

29 Lā ḵā īs īāḵulūtī klāq-wils lāḵ gūgwa yaus, kās hawāḵ-ulīk, wāḵātlāla gā umas-gl īsatla gāḵun, lā-kl wīs glin qunā klūtl.

30 Kīs tā nīkya: au um lā walāk lāḵā wālazī, kā qunē sī ḵā gyētlēk.

31 Gil mī sī da īaāḵulūt as dōḵ-wāklilāḵ qīh-īda asas, lāk dāḵw aul ziyhilāqs, gāḵ dāḵw nītlas lāḵīs gīkumī-k dāḵw nāwhā qīh-īda āsts.

32 Lī gīkumā yas lā ī klīlānum āk nīk yuk a yūtl yāksum īāḵulilgis wākmūta mī gyūtl ḵīs qunā ḵī da hē wāḵī kā īs la īnāyūs wātla-kīlin hī qīh-īdūtl.

33 Kīs zīmas as ogwākā wōs tsīs īākulūt ūs, hī qīh-īduḵ gin lēk wōs-īdūsa?

34 Lā gīkumā yas tlāwīsa la zaws lāḵā tlālā-wotlilā mas, kās hēkl lā-kl qunā-kl ḵīs qunā sa wālas.

35 Hī mīs ogwākā-kl qīgīlas klisin īkē Umpa lūtl, kāk dāḵw sū kīs-kl klalīwī wāk mūta um nāwhā kīs nātlnum-wiyūt ūs lāḵīs nī-naukā yūs.

CHAPTER XIX.

Gil mī sī Jesus qātl gāda wātldumk, lā kās-

īd gēh-īd lāḵ Galilee, kās gāḵī lāḵ awīnāqīs as Jūdæa upsūt as Jordan;

2 Kīnum zī kyas tī da lāskumā yāk; lā ek-īdā masuk lāk.

3 Gāḵī da Pharisees lāk, gwā-nāk, nīkya, ēk zau ma īḵs qīsdā-maza wā ī kunum asa baqānum kā ī da nāwhā mī qīh-īda asa?

4 Au mīs nānāḵmī nīkya, kīs dāḵwas kau-klila, ḵī da uḵē nūk wotlas lāḵā gil-gilīs wotlāḵs baqānum gīla otlāk glūḵs zadākīla otlāk,

5 Lotlī nīkya, kā gāda lāgī-kla sa baqānum bō-kl sīs ūmp, gla wīs abump, kās lē qatā klil lāḵīs kunum: lāk dāḵw klīḵs māluqā ī lā-kl numh-īd klīs ulzī?

6 Wa hī mīs lāgītl-ts kīs mālūq dēḵ mā, lā la num um ulzā: wa yiḵī da lē āḵa-wāqs God kās kāpī-kautlī, qālā yhī da baqānum gwītl-zinduk.

7 Lāk dāḵw nīk yuk, mā zau tī nīkītl wotlas Moses wotla kā zaw yī sa gāduq kyakum-zaula, kā qīsdā matsa wī sa zadāk?

8 La nīk lāk dāḵwuk, kegl-otlī Moses wotla kā ūs pīsē kūs naukā-ya hītl-kā lōtl lūtl qīsdā-mas ḵīs ka-kunum ūs: kīs wotl glā tī hī qīgīlī da gil-gilīs wōtla.

9 Lā tin nīk yūtl yiḵā qīsdā-mas kla ḵīs kunum, hīgā-um kā autlītā-lazī kās lē kagā-dih-īd tsa ogwila, autlī tī dā tā: wa yiḵ-īda kagā-dih īdē sa lā kyakumā hī um ḵād lā autlī tī dī.

10 ¶ Lī disciples as nīk yuk, gil mī lāḵās

hī qētla lāk̲ā baqānum gla wīs kunum, kīs tā ēk lāk kās kagādī.

11 La nīk lāk dāk̲wuk, kīs nāwhā mī baqānum dādālāk̲ōk̲ da wātldumk̲, hīyhā-mī da zaw-sawā sūk̲,

12 Kā ī da waoq bī-baqānum eunuchsa ī, yik̲ā qātlila mā hī qīx uk̲s gāla otl māyū-glum sīs abump: lāk̲ā ī da waoq eunuchs sā, yīk̲ā uk̲ā-ya sa baqānum kās eunuchs-ī: lāk̲ā ī da waoq eunuchs sā, yik̲ā qalīx mā eunuch sā mas k̲īs baqānum-īnāyī kā ī da īkē awīnāqīs: yik̲ī da bībā-qīkalē kās dādā-līk, wīgā yhī dādā lāk.

13 ¶ Wa lā gāk̲ yū wī da gin-ginānum lāk, kās kluk̲wuk̲-klīlā bind sīs āyasū lāk dāk̲wuk, glū kās hawāk̲-ulī: lā tā disciples as kiltalā k̲ā gāk̲ās.

14 Lī Jesus nīkya, hītl-kālā laga k̲wā ginginanumk̲, qātl-las klālā-qālāq gāk̲ gāk̲un: kā īk̲s yau ā qīx ī da īkē awīnāqīs.

15 La kluk̲wuk̲-klīlā-bind sīs āyasū lāk dāk̲wuk, la kās-īd lāk̲īk.

16 ¶ Dok gāk̲ī da numūqī nīk yuk, Kākōklāmas, mā sī da ēk-ya un qīh-īda as-kl, kun hīmanīsī qilā?

17 La nīk yuk, mā-zīs wud-klā gītla ūs gāk̲un lāk̲ā ēk-ya? Numūqī da ēk-ya: gil um lāk̲ wīs glas nīk kās la-īklā ūs lāk̲ā qilē, āk̲-īlā lāk̲ wātldum as God.

18 La nīk yuk māsī? la nīkī Jesus qālā kīlā-kyūtl, qālā gilū-klāk̲ zadāk, qālā gilū-klāk̲, qālā klālī-gwīgīk̲,

19 Yāklaulā ḵīs ūmp-ūs gla wīs abump ūs: lā-kl ḵā ās tlāwhila nūq-kl sīs numās-watūs, hī qīx sīs tlāwhila nūqīnī nū qūsa sīs baqānum īnāyūs.

20 Lī da hītl-ā baqānum nīk yuk yū mun nāwhā um ākīlā qūḵ: mās tin wayū-glānuma?

21 Lī Jesus nīk yuk, gil mī lā ḵā kūs nīk kās aula ūs ēk-ya, halāgā lāḵōd ḵīs māmī-kyasa ūs, kās zaw ūsā ḵā wīwū-sīlākā, lā klis kīkayādi-kl lāḵā īkē awīnāqīs: kās gāḵa ūs, laskumī gāḵun.

22 Gil mī sī da hītl-ā baqānum wudklilā ḵīk, lā kās-īda ziyhalāqā: kā īḵs uḵnū-gwāda ā sa kīnum.

23 Lī Jesus nīk ḵīs disciples, aulin nīk yūtl, yikīḵs tlāwhātlī kla kā ī da kīkayādī baqānum la-īkl lāḵā īkē awīnāqīs.

24 Lin ītīd nīk yūtl, yikīks pasātlā-kāwā ya ī kā ī da camel kās lāksa wī lāḵ qōḵ-glāya sa kunā-yū, lā ḵī da kīkayādī baqānum la īkl lāḵ awīnāqīs as God.

25 Yik disciples as wud-klilā ḵīk la hīnūm ḵunyā-sāk dāḵwā nīkya, ungwā zau lāḵ tī da qāqilā-āq kla?

26 Au mī sī Jesus dōdōḵs-unduk, kās nīkīk, ga um glatl wāk-sūs baqānum; kīyos glā tā wāk-sūs God.

27 La nānāḵmā-yī Peter nīk yuk, dōḵ lī gānūh bōsa nāwhā, lā ḵā unūh lāskumā yūtl: mā zau tā nūh qēnum kla?

28 Lī Jesus nīk dāḵwuk aula mun nīk yūtl,

yik dāḵwū-klāḵs lā īḵ lāskumī gāḵun, lāḵī da ita-līs klā yiḵ lāk dum kla sa Kwanuqa sa baqānum qā-zau-kl lāḵīs qaāsa lāḵīs ēgālazī lāk dāḵw kla ḵa ās ogwākā-kl qātla-kl lāḵā mātla-gīyū qaāsa dāda-lītāḵ mātl-tsimā-gwagīyū līlqalāklīs Israel.

29 Glū nāwhā klī da lā bōsīs nūnalā gla wīs zāzaya glū lāḵīs wī-wāqā glū lāḵīs ūmpī glū lāḵīs abumpī glū lāḵīs sāsum glū lāḵīs awīnāqīs glū lāḵīs gī-gūq kā un glīkum lā klī qēnumā kluḵ hīlūk-hīlūqā kla lā-kl ḵā ī lo-kl ḵā hīmanīsa qilā.

30 Kīnum tā klī da gālā-gīwāya lā-kl ātlilḵs dī-kl; lā klī da ātlilḵs da-yī gālā gīwī-kl.

CHAPTER XX.

KĀ ī da īkē awīnāqīs uḵs numā-yhisa ī gla wā baqānum gūgwāda, ḵā lāwilsā ḵā gālī nāh-īda kās lē hīlāḵ īāḵulilgisa kā īs awīnāqīs.

2 La ēk-ākyaul gla wī da īaāḵulā-īnūḵ kā quarter kinē sī ḵōḵ numḵ sāḵ nālā, la yālāk zaulīs-as lāḵīs awīnāqīs.

3 La lāwils ḵā lā nānamā zā kīla, la doqilā ḵā ātl-ogwila glāk-glōs kīyōs uḵsū lāḵā klāsānau-yī,

4 La nīk dāḵwuk; hā gik dāḵw-la ogwākā lāḵun awīnāqīs, hīmīsin zawē klī da hītl-ā kla lūtl: lāk dāḵw mīs.

5 La ītīd lāwils ḵā lā nakēla gla wī da lā yūdūh zā kīl qātl nakēla, hī um ḵa ā wīs qīh-īdī.

6 La sikyā zā kīl qātl nakēlāḵs lā ī lāwilsa

lā doḵ-wāklila ḵā ātl-ogwila glāk-glos la nīk dāḵwuk, mā zīs glōs dāḵw-ītla lāq sinbund ḵwā nālāḵ kīyōs uḵsa-wā?

7 Lāk dāḵw nīk yuk, kēgl-āḵs kīyosa ī baqānum hīlā gāḵunūh: la nīk dāḵwuk, hā gik dāḵw-la ogwākā lāḵun awīnāqīs

8 Gil mīs linsī da klīsila, ḵā gīkumā-ya sa awīnāqīs nīk ḵīs hatlā-kulilgis, klīlāla laga ḵā īaāḵulā, kās hatlāka ūs-as hatlākumk dāḵw klāk, gēbind lāḵā ātlilḵs-dīk dē lāga ā lāḵā gālā bīk dē.

9 Gilk dāḵw mīs gāḵī da hīlānumk dē ḵā lāk dī sikyā zā kīl qātl nakēla, lāk dāḵw zaw sū nāwhā sa quarter.

10 Gil mīs gāḵī da gilk dī hīlānum, lāk dāḵw wūtl-um nīnkīkul kēkāwī klis uḵ-klā, au um ḵa ā wīs quarter zawēk dāḵwāk.

11 Gilk dāḵw mīs uḵ-īduk, lāk dāḵw wutlum kīkayūt ḵā gūgwādī,

12 Nīkya, yik dāḵw gada ātlilḵs-dīk num zā kīla mīk īāḵula, lās namātlā mas um kuky gla wunūh, yiḵ gānūh tlā-whamā-līk sinbun dā um ḵwā nālāḵ, hī mīs kā zilqē sa klīsila.

13 La nānāḵmī ḵā numūqī lāk dāḵwuk, nīkya, ādē, kīyos yāksāmun qīh-īda as ūtl; kīs dās ēk-ākmun hatlā-kās quarter lūtla?

14 Uḵ-īdaga ḵā hūsī kās lā ūs, hīmun zawē kluḵ gada ātlilḵs dīk ḵun zaw yūtl.

15 Kīsa ī ēk kun hī mī qīgīlin qayū kun qīgīla tsa nūs ma? klīklis-tautla sa kā un ēkīnāya?

16 Yū mīs qētla ās klūk̲, yik̲ā ātlilk̲s da-yī gālā-gīwī-kl, lā klī da gālā-gīwāyī ātlilk̲s dī-kl: kā īk̲s kīnumā ī da klīlā-lāqa, hūlatl bīdū tī da doka-wāqa.

17 ¶ Lī Jesus qayūtlil lāk̲ Jerusalem uk̲-īd k̲ā mālū-gwagīyū disciples hīgāmā la nīk dāk̲wuk lāk̲ā diyhilā.

18 Doqātlā laga, la munts qayūtlil lāk̲ Jerusalem; lā klī da Kwanūqa sa baqānum zawē-kl lāk̲ā gī-gakumā-yī priests gla wa scribes, lāk dāk̲w klī nīk-kl kā tlilēs,

19 Lāk dāk̲w-kl k̲ā ī zaw klis lāk̲ā Gentiles kā māmī-klatla sa wī sīs, glū kās whisā sa wīs, glū kās glapī-dāyū wī-kl lāk̲ā kayū-yaula: lā klī qilāk-īdāmā-tsū-kl k̲ā lā-kla yūdūh pun whas nālā-kl.

20 ¶ Wa gāk̲ī abumpas sāsum-as Zebedee gla wīs sāsum, umyā-k̲āk, lā k̲a ā hawāk̲-ulā k̲ā numk-īdatlē lāk.

21 La nīk k̲ā zadāk, mā sīs uk̲-īk̲sda sa-wā? nīk tī da zadāk-āk, wīga nīk kā gada mālū-gwun k̲wanūqa kā qasātlī lāk̲ sik, numūq lā k̲ūs hītl-kyūda-kē yūs, kā numūqī sī lā k̲ūs kumk̲ūda-kē yūs, lā k̲īs gīkā sa ūs.

22 Au mī sī Jesus nānāk̲mī nīkya, kīs dāk̲wus kauklilā k̲īs uk-kyāla sa wūs: hītl-āzaulāk dāk̲w mas nāk̲-īda k̲ā qāstā k̲un nāk̲-īd tsū kla? lāk dāk̲w nīk yuk hītl-āzaula munūh.

23 La nīk dāk̲wuk, k̲un qāstē aulāk dāk̲w klis nāk̲-īd kluk: wa lā-glāk̲ qātla lāk̲ gin hītl-kyū-dakā, gla wun kum-k̲ūdakā, kīs glā nūs kun

zaw-ya, zawē um-kl wīs glī lāk dāk̲wī da qāqutlīla gītlak sin Umpa.

24 Gil mī sī da nakōq wud-klilā k̲īk, lāk dāk̲w zībūs-īdisa mālūq nātl-numwiyūta.

25 Lī Jesus klīlālāk dāk̲wuk nīkya, kauklilāk dāk̲w ma ā kūsā k̲ā gī-gakumā-ya sa Gentiles hānā-gāzīk dāk̲wā as, gla wī da ī-awīla gīkumīk dāk̲wā as.

26 Kīs glā klis hī qīx dāk̲w klī: yik̲ī da lā kla awīla-kī klūs wīga yhī hīlūbātl zanā yūs:

27 Yik̲ī da gīkumī kla lāk dāk̲w-ūtl, wīga yhī īāk̲ulilgis-ūs:

28 Hī qīx ī da Kwanūqa sa baqānum kīsa ī gāk̲ kās aāk̲-sīla sa-wī, hīd kās hīlūbātl zanāyī, hī mīs kās zawē sīs baqānum īnāyī kā kyalūm k̲ā kīnum.

29 ¶ Yik̲s lāk dāk̲wa ī kās-īd gēh-īd lāk Jericho, kīnum zī-kyas tī da līlqalā-klāyī lās-kumēk.

30 A dok, mālūq papās bī-baqānum qāstau līs k̲ā diyhila, gilk dāk̲w mīs wudklilāk̲ Jesus āk̲s hayākulā ī, lāk dāk̲w hāsil, nīkya, Gīkumī, wāk̲ la wōs unūh, yūtl k̲wanūqs David.

31 Lī da līlqalā-klāyī kyiltā-lāk dāk̲wuk, kā kwīklatlāk dāk̲wīs: auk dāk̲w mīs k̲untl-īd, la hāsilā nīkya, Gīkumī, wāk̲ la wōs unūh, yūtl k̲wanūqs David.

32 La glāk̲-wālīsī Jesus, kās klīlalīk, la nīkya, mās dāk̲wīs qayau ūs kun qīh-īda-ās-ūtl?

33 Lāk dāk̲w nīk yuk, Gīkumī, kā dih-īdīs gānūh kī-kayākus-ik.

34 Lī Jesus wōs-ts, la pāstū-duk̲ kī-kayākus dāk̲was : hīh-īdik dāk̲w mīs dīh-īda, kās lāskumā yīk.

CHAPTER XXI.

Gilk dāk̲w mīs īyhatla lāk̲ Jerusalem gāk̲-āklil lāk̲ Bethphage lāk̲ā nagē Olives, wa lī Jesus yālākā sa mālūq disciples,

2 Nīk dāk̲wuk, hāga lāk̲ā gūqila nuk̲-kyū dī sūs, hīh-īdik dāk̲w um-kl wīsis khā-kl k̲ā usawā-wā-ē gūdan yiklisā, gla wīs k̲wanūqa : qītl-īdāk, kās gāk̲ā ūs as gāk̲un.

3 Gil um lāk̲ wī sis wudklā sū lāk̲, la klis nīk dāk̲w-kl uk̲-īk̲sda sū gwā sa Gīkumā-ya ; hīh-īda um-kl wīsī yālākā kla kī.

4 Ga mīs nāwhā um la qātlik, kā aulāmī lāk̲ sī da wātldum otlas ī da prophet, nīkya,

5 Nīk dāk̲w lā k̲ā k̲wanūq-as Zion, doqātlā lāk̲s Gīkumā-yūs gāk̲ lūtl, ēkila, qē-gī k̲ā usawā-wa ā gūdan, gla wa k̲wanūqa sa usawāwā ā gūdan.

6 Lāk dāk̲wī da disciples, hī um qīh-īdī wātldum as Jesus āk.

7 Gāk̲ sa usawā-wā ā gūdan, gla wīs k̲wanūq, lāk dāk̲w klapun-dālak dāk̲w sīs qītl-qēla l̲āk̲ā usawā-wā ā gūdan, la qē-gīk.

8 Kīnum tī da baqānum klapulsilāk dāk̲w sīs qītl-qēla lāk̲ā diyhilā; lā tī da wāōq tūsā-k̲ulā k̲ā klināk lāk̲ā glos, kās uk̲-ulsilīs lāk̲ā diyhilā.

9 Yiḵī da kīnum baqānum gālā-gīwā ya, gla wī da ulḵ-glāyī, hāsul nīk, Hosanna lāḵ ḵwanūq-ās David: blessed wīs tī da gāḵā lāḵ glīkuma sa Gīkumā ya; Hosānna yūtl īkyā-kāwī.

10 Gil mīs gāḵ lāḵ Jerusalem, nāwhā mī sa gūqila yhū-līwh-wī da, nīkya, ungwā zūḵ?

11 La nīkī da kīnum baqānum, ga-um Jesus ḵā prophet as Nazareth, lāḵ Galilee.

12 Lī Jesus lā-īkl lāḵā temple as God, la lāwilsā mas ḵā nāwhā lāḵulā gla wa kilwhā lāḵā temple, lā ḵa ā klī-yhā ḵā kī-kilq-dumītla sa klī-klāyau ḵā dāla, glū qīqāk-dumē sa lāḵulē ḵā hāmū,

13 La nīk dāḵwuk, gāduqa as īḵs, ḵun gūqāḵs glīkādī klāḵs gūq-as hawāḵ-ulā; lāk dāḵw glā tas gīs-gilū-klī gwāzī masuq.

14 Gāḵī da pī-papās gla wa ī-aōza-gīla lāk lāḵā temple; la ēk-īdā mas dāḵwuk.

15 Lī da gī-gakumā-yī priests gla wa scribes doqilāḵ wunwun-yhisī qīgī-lats, gla wī da gin-ginānum hāsilā lāḵā temple, nīkya, Hosanna lāḵ ḵwanūq as David, lāk dāḵw zībūs-as,

16 La mīs nīk yuk, wud-klilā masīk wātl-dumk dāḵw gyas gada? Lī Jesus nīk dāḵwuk, kēgl; kīs dāḵw nāwhas gāgaduq-sīla kā, lāḵ simps as gin-ginānum gāḵaula masa ā kūsāḵ zilwāḵ-klinī?

17 La bōk dāḵws, kās lē lāḵ Bethany, hī mīs mī-ḵī.

18 ¶ Gil mīs kaāla, yiḵs lā ī āīda-ākā lāḵ Jerusalem, pōskā tā.

19 La doqilā ḵā fig-mis lāḵā diyhilā, gāḵ lāk, kīyos tā khā sūs gīḵ-klā-wīk, hīgā-mā māmēmī, la nīk yuk, kīyos lāga nūnawīmas lā qāḵ-īnuḵ-kl lūtl, hīh-īda mī sī da fig mis la whulsīda.

20 Lī da disciples doqilāk, ḵunyāsāk dāḵwā, nīkya, ā zīs hānāk-wīdē sūḵ da fig-misīḵ whulsīda.

21 Lī Jesus nānāḵmī nīk dāḵwuk, aulā gītlin nīk yūtl, gilk dāḵw mī lāḵā kūs aul oqis lāḵ, kīs wī-oqisatla, kīs dāḵw lāḵ tās hīgā-um lāḵ qīgīlas ga lāk qīh-īda asts gada fig-misīḵ, gil um lāḵ wīs glas nīk lāḵ gāda nagēk, klīḵ-wī das, lastā-yū las lāḵā dums-yhī; hī-um-kl wīs qēlā klī.

22 Kī da nāwhā, yikī da uk-kyāla sūk dāḵw kla ūs lāḵīs hawāḵ-ulā īnayūs, wa oqisuk, lāk dāḵw klis lō-kl.

23 ¶ Gil nīs gāḵ-ikl lāḵā temple, yikī da gī-gakumā-yī priests gla wī da qnīs-qudyīqa sa lilqalā-klāyī gāḵ lā-kīks lā i glīks ida, kās nīkīk, māzīs nīnā-kītla sūs qīgīlasā kas? ungwī ḵā ī da nīkya kās hē ūs qīgīlī?

24 Lī Jesus nānāḵmī kās nīk dāḵwuk, ogwakā klī sin wudklā klū-kl lāḵā numhīdatlē, gil um-kl wī sis nānāḵmī nītla klis gāḵun, lā klin ogwākā-kl nītla klū klasin hī-gītla un qīgīlī

25 Yiḵ baptism as John, wīzisōtlī? gāyūtl mōtla ī lāḵā īkē awīnāqīs, glū hī gāyūtlī baqānuma? lāk dāḵw sunā hūklīlā-pā, nīkya, gil mī

lāḵ gints nīk lāḵ kī, gāyūtl lāḵā īkē, lā klūḵ-nīk-kl gāḵunts, mā zau tīs kīs dāḵwītl wotla ūs oqis kī?

26 Gil um lāḵ wī sints nīk lāḵ kī, gāyūtl lāḵ baqānum; lints kitlilā la līlqalāklāyī; kāḵs nāwhā ma īḵ nīk yuḵ John otla prophetā.

27 Lāk dāḵw nānāḵmīḵ Jesus, nīkya, kīsunūh kauklila: ogwākā mīs au-um nīk yuk, kīs um ḵā un ogwākā nītlū kla sin hī gītla un qīgīlī.

28 Wa mās tūs naukīk dāḵwā kūs? ḵā numūq baqānum ḵwun-gwād sa mālūq; gāḵ lāḵā nūla, kās nīkīk, ḵwanūq, hās īāḵulā ḵwā nālāḵ lāḵun awīnāqīs.

29 La nānāḵ-māya nīkya, kīsālasin: ātl-mīs kāyū ḵīs naukā-yī, kās lē.

30 Gāḵ lāḵā zāya kās nīkī ḵā āk: la nānāḵ-māya nīkya, lamun lā-kl; kīs tā lā.

31 Wī tī lāḵī da mālūq nānā-kīgīḵ naukā-yasīs ūmp? lāk dāḵw nīk yuk, hī mī da gilk dē: lī Jesus nīk dākwuk, lin aul nīk yūtl, yiḵā hihātla-kulilgis gla wa i-autlīta zīdāk gāla-iklilā kāwā yūs lāḵā awīnāqīs as God.

32 Kā John gāga-ḵitl-nūqa otlas ēgālazī, lāk dāḵw ūtl kīs dāḵwotl tas oqis kī: yiks lā ā glī da hī-hātla kulilgis gla wa i-autlīta zīdāk, oqi suk; wa lāk dāḵwus, yiḵ lā īḵ doqilā ḵīk kīs dāḵw auglātā māyātid, kās oqis-idik dāḵwī lā ḵūs āk.

33 ¶ Hūklilā las ḵā ogwila parable: yika numūq wotla gikumā-ya, garden gilotla ḵīs

awīnāqīs, lotlī kātl-butsīs-tin duk, glūḵs gūqīla otla lāk, lotlī zaws lāḵā bī-baqānum kā aāḵ-sīlāk, la bōsa awīnāqīs:

34 Gil mīs ulāk klūkla-punḵā, la yālākā sīs ī-īāḵulilgis lāḵā, bī-baqānum, kāk dāḵw uḵē sī ḵīs nūna-wīmas.

35 Lī da bī-baqānum uḵīduḵ ī-īāḵulilgis as, kās kīlākī ḵā numūq, kās tlilā masī ḵā numūq, kās napē ḵā numūq.

36 La ītīd, yālākā sa ogwila ī-īāḵulilgisa kē-kāwī sa gilk-dī: hīk dāḵw um ḵa ā wīs qīh-īduk.

37 La ātlilḵ-sdund yālākā sīs ḵwanūq lāk dāḵwuk, nikya, kitlātlak dāḵw klī sin ḵwanūq.

38 Gil mī sī da bī-baqānum ḵā aāḵ-sīlē ḵā awīnāqīs dōḵ-wāklilā ḵā ḵwanūq, lāk dāḵw kīka-yūd nikya, yū-um uḵ-nūgwādā latsa awī-nāqīs-īḵ; wīgā yhints tlilā masuq, kunts uḵnūgwā-dī sūḵ husāla sāq.

39 Lāk dāḵw uḵ-īduk, kās zuka-wilsīk lāḵ glāsanau-ya sa garden, la tlilā māsuk.

40 Gil um-kl wīsī da gīkumā-ya sa garden gāḵ-kl, wīk-īda tā klī ḵā bī-baqānum?

41 Lāk dāḵw nīk yuk, yāksum klī yāk-īda inī kla sī ḵā ya-īksāmī bī-baqānum, lā klī zaw klisā garden lāḵā ogwila bī-baqānum, yīḵī da lā kla zaw klisa nūna-wīmasī lak kīḵs lā nāwhī-kl klūp-kl.

42 Lī Jesus nīk dāḵwuk, kīs dāḵwas gā-gaduq-sīla laḵā Bible, ḵī da tīsum zuḵ-īdāyū sa gī-gūqīla, hī mīs la maqamī-sa ūnū-zuḵs dayī:

ga-um ī-ākī sa gīkumā-ya, la ḵunḵun-yazīm lā ḵunts kī-kayākus?

43 Lā gītlin nīk yūtl, yiḵ awīnāqīs as God uḵ-īd tsa wī kla lūtl, kās lē-kl zawē-kl lāḵā lilqalā-klāya gāḵā mas kluḵ nūna-wīmas as.

44 Wa yiḵī da tīḵ-sum klāḵ gada tīsumk yilqā tā klī: wa yiḵ tīḵ-āklilas klasik, kwītlā mas kla gā kī.

45 Gil mī sī da gī-gakumā-yī priests gla wa Pharisees wud-klilāḵ parables as, lāk dāḵw doḵ-wāklilā kīks hī mā ī qāqīx-ālas dāḵwī.

46 Wa wāh dāḵw mīs nīk kās dāh-īdīk, lāk dāḵw kitlila sa lilqalā-klāyī, kāk dāḵwuḵs nīkya āḵ prophet.

CHAPTER XXII.

Lī Jesus yāka-gīd itīd sa parables lāk dāḵwuk, nīkya.

2 Ḵā ikē awīnāqīs numā-yhisa ī gla wa gīkumā-yī, yiḵā humgila kā īs ḵwanūq,

3 La yālākā sīs hī-hīlūbātl-zanā-yī kā lēs klīlāla ḵā klīlā-laqa laka qīlazas: kīs dāḵw tā nīk kās gāḵī.

4 La itīd, yālākā ḵā ogwila hī-hīlūbatl-zanāya, nīkya, nīk la kī da klīlā-lāqa, dok, la mun qātlātlā mas gin humgīlā yū: ḵun mūs-mūsa gla wun lamado la-um kīla-gyiqā, la mīs qātlalī da nāwhā: kīlāga laka qīlas.

5 Kīs dāḵw ta awila-glak, la qaqayākā lāk dāḵw kīs la-azīks da as, numūqī da lā lāḵīs awīnāqīsī, lī da numūqī laḵīs kīwīlas:

6 Lī da waoq uk̲-īduk̲ hī-hīlūbātl-zanā yas, kās klīklis-tsīlāk dāk̲wīk, la tlilā mas dāk̲wuk.

7 Lā tā tlāwīsī da gīkumā-yī: la yālāk̲-īd sīs soldiers, la yāk-īd k̲ā kī-kīlāga-qila, lā k̲ā ā whum-tī duk̲ townk dēs.

8 Lā wīs gla nīk k̲īs hī-hīlūbātl-zanā-yī, la-um qātlatlī da qīlazum, lā tī da klīlā-lāqa kīs hītlū lā.

9 Lāk dāk̲w lā lāk̲ā khā-kako-wās, yik̲ wāk̲ā-a sa sīs khā sūk dāk̲w kla ūs lāk, uk-kyālā lāk kā gāk̲īs lāk̲ā qīlazas.

10 La mī sī da hī-hīlūbātl-zanā-yī lāk̲ā nāwhā diyhilā, la kāpīko k̲īs nāwhāk dāk̲w khā sa wā, k̲ā yāksamī glū mā ēkī: lī da qīlazas kūtā k̲ā klīlānum.

11 Gāk̲ī da gīkumā-yī doqā k̲ā qazītl, la dok̲-wāklilā k̲ā numūq baqānum kīs kūk̲-zaula k̲ā kūk̲-zawī zīmasa sa qītlī:

12 La nīk yuk, ādē, wa īkl zaus lāq kīsa ā kūs kūk̲ zaula k̲ā kūk̲-zawī zīmasa sa qītl? lā kīs yāka-gātl.

13 Lā nīkī da gīkumā-yā k̲ā ī-aāk̲sīla yitl-īdā k̲ok̲ āyāsauk̲s gla wūk̲ gūgwa-yauk̲s kās zuka-wilsa ūs-āq lāk̲ā padikilā lāk̲ā klāsā-nauyī k̲ā qāqa-saulas kla glū kinkyā-taulas klāk̲ gīgī.

14 Kā īk̲s kīnuma ī da klīlālā-qa hūlatl bīdū tī da doka-wāqa.

15 ¶ Lāk dāk̲wī da Pharisees, lāwils kās kwīk̲ulī kās hītlā k̲ā ā suk lā k̲īs wātldāmī-lēla.

16 Lāk dāk̲w yālākā sīs disciples gla-wa Herodians, nīkya, Gīkumī, kauklila munūh

wāḵs aulā mā īḵ, glūḵs kākoklā masa ā kūs as diyhilēs God kīs klīlqāla, glūḵs kīsa ā kūs awī-lā-gīlāḵ baqānum: kāḵs kīsa ā kūs mēgīlāḵ bī-baqānum.

17 Wa nītlā lāga gāḵunūh, māsūs naukā-yā kūs? ēk ma īḵs zaw-yā ī da hatlākum lāḵ Cæsar, glū kīsa?

18 Kauklilā mīs gla Jesus āḵ yāgā-lazīk dāḵwas, la nīkya, māzīs gwānāk dāḵwītla gākun, yūtl klīk-klaqis?

19 Doqā mas las gāḵun kla sa hatlākuma dāla: gāḵ dāḵwī sa quarter lāk.

20 La nīk lāk dāḵwuk, ungwī gada kīskamī gās glū gwā da gātsamī gās?

21 Lāk dāḵw nānāḵmīk, husūḵ Cæsar: wa lā nīk dāḵwuk, zaw lāga yhū sa sa husāḵ Cæsar lāḵ Cæsar; hī mī sī da husāḵ God lāk God.

22 Gilk dāḵw mīs wudklilāḵ gāda wātldumk, lāk dāḵw ḵunyāyāl, bōs kās lāk dāḵwī kās-īd.

23 ¶ Hī mī sī da nāla gāḵ dum sa Sadducees lāk, nīk yūḵs kīyosa ī qilāk-īda; lāk dāḵw wud-klāk,

24 Nīkya, Gīkumī, nīk wotlī Moses, gil mā ī da baqānum tlilā, kīyos sāsumā, la klī num-wiyūt as kagā dik-īdis kunumk dēs, la tā klī sāsum gīla-kl kā īs numwiyūt dī.

25 Wa aglabūq wotlī da na-numwiyū-tau lotla kapētl-otl gla wunūh: lotl tī da qilyā-qakā yotla kagādik īda, lotlī tlilā, kīyos wotl tā sāsums, lotlī klāḵ-wīd sīs kunum lāḵīs zāya:

26 Hī um ka ā wīs ogwāḵ qīh-īdī da māki-

lēk, glū ḵā īs zāya, hīqī-nāqil lāga ā lāḵā aglabū qun-ḵā yī.

27 La ātlilḵs-dī tlilī da zadāk āḵs lā ī wīwalī da na-numwiyūt-aulāk dī.

28 Wa lā-ḵī-da qilāk-īdik dum kla ungwās klī kunum klī da zadāk lāḵā āglabūq? kā īḵs nāwhāk dāḵw mīk dī kagā-dis.

29 Lī Jesus nānāḵmī kās nīk dāḵwīk, qaqī-sāksāk dāḵws, kās kīsa ā kūs kauklilā ḵā Bible, kīs kād kauklilāḵ tlā-wāyas God.

30 Kā īḵs kīyosa ī kagā-da lāḵā qilāk-īdik duma, kīyos um ḵa ā wīs tlāwā-da, au-um hī qīx ī da angels as God lāḵā īkē.

31 Wē lāḵā qilāk-īda īnāya sa tlilī, kīs dāḵ-wās gā-gaduq-sīlā īnūḵ ḵā wātldum otla ūtl klas God, nīkya,

32 Nūgwa-um God tis Abraham, glū God tis Isaac, glū God tis Jacob? yiḵ God tāḵs kīsa ā God tisa tlilī, God ta ā sa qilā.

33 Gil mı sī da kīnum baqānum wud-klilā ḵīk, lāk dāḵw ḵunyā-sas kākoklā mazum as.

34 ¶ Lī da Pharisees, wud-klilā kīḵs lā ī kwītl-īdā mas ḵā Sadducees, lāk dāḵw kāpī-kau.

35 Lī da numūqī lāk dāḵwuk, ḵā lawyer, wud-klāk gwānāk, nīkya,

36 Gīkumī, wī dī da awīlē wātldum lāḵā Bible?

37 La nānāḵmīk, tlāwhila-nūq klisī tsa Gī-kumā-ya ḵīs God ta ūs wīlā sūs naukā-ya kūs, glū wila sūs baq-wana-ya kūs, glū wila sūs kauklilā-yau kūs.

38 Ga-um awīlāk ga-mīs gilwātldum sa Bible.

39 Hī mīs gak qīx ī da mākilēk, tlāwhila-nūq klisī tsīs numās-watūs hī qīx īs tlāwhila-nūqīnī nūqūs sa sīs baqānum īnāyūs.

40 Ga mīs yīk gada mātlik watlduma kīwhātla ās tsa nāwhā law glū wātlduma sa prophets wotla.

41 ¶ Yiks kāpī-kautla mā ī da Pharisees, lī Jesus wud-klāk dākwuk,

42 Nīkya, māsūs naukīk dākwāk kā ī da Christ? ungwā sī kwanūqa? lāk dākw nīk yuk, husīk David.

43 La nīk dākwuk, mā zau tā lagītlas David kā ī da Holy Spirit glīkulas Gīkumā-yī lāk, nīkya,

44 Kā Gīkumā-ya nīk kun Gīkumā-ya, qāhīdaga lāk gin hītl-kyūtl zanāk, kun hē-kl lā-kl banā-koda sa klīsīlē ūtl lā-kūs gūgwa-yau kūs?

45 Wa gil mī lākās David glīkul-as Gīkumāyī lāk, mā zau tā kwanūq gītlas sīs?

46 Kīyos tā numūq baqānum la hītl-āzaul nānākmīk yis numskuma wātldum, kīyos kād baqānum la nālāk gēga-klil lākā nāla kās wudklī ītīduk.

CHAPTER XXIII.

La yaka-gatlī Jesus ā kā kīnum baqānum, gla wis disciples,

2 Nīkya, yikwā scribes gla wa Pharisees qātla īk lākok qātla ās wotlāks Moses wotla:

3 Hī mī sis lā gītl-kl ukuk nāwha wātldumk dākws lūtl, kās nānā-kīgā-ya ūsak, glū kās ākīla

ūsāk: qālā yhī glātl hī qīgīlī qīgīlas dāḵwas: kāḵs kīs dāḵwā ī hī qīgīlīs wātldum.

4 Auk dāḵw mā ā glatl yiklā ḵā quns-quntā oḵ-kla-āqā, kās uḵa-nāqilīs lāḵ ok-sayā-pā yas bī-baqānum, lāk dāḵw glā tā īs nīk kās yāwī-yha-klilū dīk sīs zimālāk zānā-yī.

5 Yiḵ nāwhāk dāḵw qīgīlats num-mā-īs lāgītl dāḵw hī qīgīlī kās doqitlī sa baqānum: kāk dāḵwuḵs wāzū mas dāḵwa ā ḵīs phylacteries, glūḵs ozū mas dāḵwa āḵ ī-āmūsin ḵayā sīs qītl-qēlāk dāḵw,

6 Glūḵs sa-yhātla āḵā awīla qa-ās lāḵā qītlī, gla wī da awīla qī-qāk-dumītl lāḵā hī-hawāḵ-ulāzī;

7 Glū kās ī-āḵ-kyāla sa-wī lāḵā klāsā-nau-yī, glū kās glī-kula sa wīs baqānum, yīs Rabbi, Rabbi.

8 Qāk dāḵw lā yhī glatl glī-kula sūs Rabbi: kā īḵs numūq ma-a sī da Kākoklā-masa ūtl; wa nāwhā um ḵa a wī sis nātl-numwiyut-aula.

9 Kīyos lā yhī ḵād ūmp ḵulasa wūs lāḵwā awīnāqīs-iḵ: kā īḵs namūq ma a sīs Umpa ūs, yiḵā hē lī da īkē awīnāqīs.

10 Qāk dāḵw lā yhī ḵād gīkumī ḵulasa wa: kā īḵs numūq ma a sīs Gīkumā-ya ūs, yiḵ Christ.

11 Wa yiglā ḵī da awīlā-kī kla ūs hī-um hīlū-bātl zanī klūs.

12 Wa yiḵī da qilīxum kla īkyāla mas kla ḵīs naukā-yī banīstā-mazū klī naukā-yas; lā tī īkīstā-mazū klī da īs klumka.

13 ¶ Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kā īs la īnāyūs kyimēk īd ḵā īkē awīnāqīs lāḵōḵ kūqa-kumā yāḵs baqānum: kāk dāḵwuḵs kīsa ā kūs la-īklilāk dāḵw glātl, kīs ḵād hītl-kālāk la-īklī da la-īklīḵs-dē.

14 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kāk dāḵwuḵs nānūtl-tsīlā ā ḵā kīka-kyaus, kāḵs ēk būtla ā kūs lāgītlūs gilsgiltā mas ḵīs hawāḵ-ulāya wūs: hī mī sis lāgītl dāḵw lōkl ḵā awīlā-kāwī-kla kīlā-gāyau.

15 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kā īs la-īnīk dāḵwūs lēstāla ḵā dums-yhī gla wa awīnāqīs lālō-klā ḵā numūq, wa gil mīs loglānuma, lāk dāḵwus hīlūk-wīd, ḵunklākā māsuk lāk dākwūtl lā ḵwanūqs hell.

16 Kī-kyālasū ā yūtl papās kākāla-kī, ḵā nīk, yiḵī da tloqāla klas gada temple, kīyos qayūs; lā tī da tloqāla klas gada gold lāḵ gada temple, hī-um-kl wīsī qēla klī.

17 Yik dāḵwūtl nīs-nanūlū papās: wī dī da awīlā-kāwā-ya, sa gold, gla wī da temple yiḵī da āēkī-lāqā mas ā ḵā gold?

18 Gla wī da tloqāla kla sa laqīlāk-dumā kīyōs qayūs; lā tī da tloqāla kla sa yāqum gyētlāk, hīum-kl wīsī qēla klī.

19 Yūtl pī-papās: wī dī da awīlā-kāwā-ya sa yāqumī, gla wa laqīlāk-dumā yiḵā ēkyā-masā ḵā yāqumī?

20 Hī mīs lā gītl tsī da tloqālāk dē sa laqīlāk-dumā, la tlōqāl wīlas, gla wī da nāwhā gyētlāk.

21 Hī mī sī da tloqālāk dē sa temple, la tloqālas, gla wī da lē ga-īklil lāk.

22 Hī mī sī da tloqālāk dē sa īkē awīnāqīs, la tloqālas qātla-asas God, gla wī da qātlē lāk.

23 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kāk dāḵwuḵs hatlākā ā kūs kā ī da mint gla wa anise gla wa cummin, las wāk-mūtā um ḵā awīla-kāyī wātldum sa Bible, ḵā ēgālazī, ḵā wīwāḵ-bazā lazī, gla wa oqizā-lazī: ga mīsis uḵ sūk dāḵw lāḵs dik, glū kīs wāk-mūtā um ḵā ogwila īs uḵa-qā.

24 Yūtl pī-papās kākāla-kī, yhāzih-īda ā kūs ā ḵā kākā-dīna, lā tas naqā ḵā camel.

25 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kāk dāḵwuḵs ēksuma sa āḵ ōskumā-ya sa qāstā gla wī da ḵulqā, lā glā tā kūtā ḵā tlīnama gla wa autlīta.

26 Yūtl papās Pharisee, ēgitlzū da umās glā ḵwā qāstāḵ, kā ēksumī lāḵ sūḵ ōskumā yāḵs ogwākā.

27 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kāk dāḵwuḵs numā-yhisā īḵ gla wa qaḵa-qī dīdigayā, ḵī da hī qīx ēk yiḵs doqitla īs ōskumā-yī, kūta ā glāḵ ḵātl-ḵa-kā sa tlilī bī-baqānuma gla wī da nāwhā khātla.

28 Hī mī sis gāḵ qīx dāḵwī ogwākā ēk sta āq lāḵ baqānum, lā glā tūs āwākīk dāḵwā kūs kūtāḵ klī-qāyī gla wa yēkīnā-yī.

29 Kī-kyālasū ā yūtl scribes glū Pharisees, klīk-klaqis! kāk dāḵwuḵs digā-sīla ā kūs kā ī

da prophets wotla, glūḵs hāyātl-tsīla ā kūs-āḵ dīdigayē sa ēsakī,

30 Lās nīkya, gil mī lāḵs wotl gānūh hī lī baqānumk duma sunūh wī ūmp wotla, lā lāḵs wotlunūh kīs gīka-yotl-kī lāḵ ulqē sa prophets wotla.

31 La um ḵo glas qilīxum āōlā-qīgīk dāḵws, sūk dāḵw ma īḵ sāsum sa kyīlāg a qilāk daḵw-otla ḵā prophets wotla.

32 Kūtā mas dāḵw lē yhūsā ḵā munyazēs ī-aus wotla,

33 Yūtl sī-sītlum, māyū-glums sītlum, wīk-īdik dāḵw zau klas hītl-tsau-kl lāk kyīla-gyum as hell?

34 ¶ Wē doqātlā laga, la mun yālākās lūtl ḵā glī-glīḵsāla īnūḵ, nī-naukād ḵād bī-baqānum, kākoklā mas ḵād, lāk dāḵw klis kyīlā-kya kluḵ gāyūtl kla lāk, glapā klis lāḵā kayū-yawla; lāk dāḵw kla ḵā ās whisā kluḵā waoqī lāḵīs kī-kāpīkawāzī yūs, māmīkl tsimīkl ḵā āk lāḵā tī-town:

35 Kā gāḵ sum dītl tsa nāwhē ēk ulqotl gwuḵ-ālīs wotl lāḵwā awīnāqīs-īḵ, gēh-īd lāk ulqotlas Abel ḵā ēk wotla gāḵ āklil lāḵ ulqotlas Zechariah ḵwanūq wotlas Berechiah, yiḵ dāḵw ḵīs kyīlā-gyiq wotla ūs lāḵ āwā-kā wāy a sa temple gla wa laqīlāk-dumā.

36 Lin aul nīk yūtl, nāwhā um-kl gada gāḵ-kl lāḵoḵ da līlqalā-klāyīḵ.

37 A Jerusalem, Jerusalem, yūtl kyīlā-kyā ḵā prophets wotla, nāpāpa ḵād ḵā yālākum otla

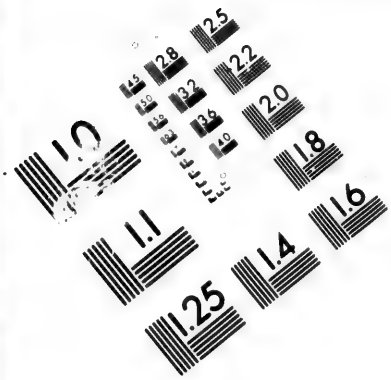

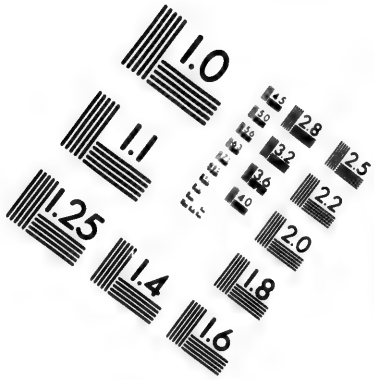

IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)

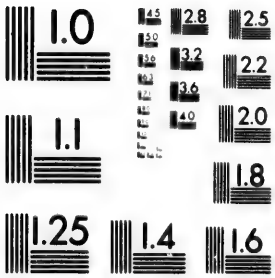

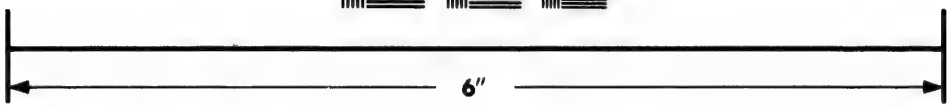

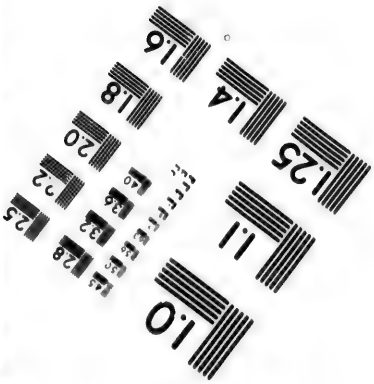

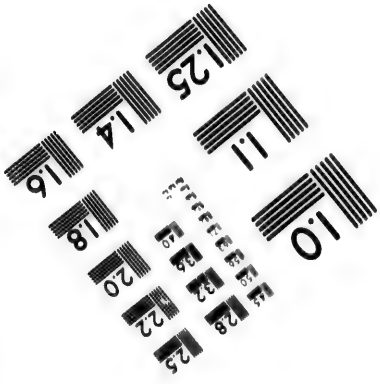

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

2.8
2.5
3.2
3.6
2.2
2.0
1.8
1.1
1.0

lūtl, wī zin lā wāḵā puna wāh kāpīko ḵūs sāsum-ā kūs, hī um qīgīlī da kākā-ū wāḵs kāpīko ā ḵīs sāsum lāḵ bībanā-zayā sīs paglum, kīs dāḵw tas hītl-kāla!

38 Doqātla laga, ḵūs gūqā-kūs bo-yau īḵ la lūbītl lūtl.

39 Lin nīk yūtl, kīs dāḵw klis lā-kl ītpātl-tū-kl gāḵun, lāga-ā-kl kāk dāḵw sū hī-kl lā-kl nīk-kl, blessed wīs tī da gāḵā lāḵ glīkuma sa Gīkumā-ya.

CHAPTER XXIV.

Lī Jesus lā-wils, kās-īd gēh-īd lāḵā temple: gākī disciples as lāk kās zāzumq-sīlīs qētla asa sa temple lāk.

2 Aū mīs nānāḵmī nīk dāḵwuk, kīs dāḵwas doqilā nāwhāḵ gada tīsum-ga? lin aul nīk yūtl, kīyos-kl numskumā yāwī klisūḵ da tīsum lā-kl muq-samē kluḵ numī tīsuma, ḵā kīs kla klīyhā-ḵāāq-kl.

3 ¶ Yiḵs lā ī qās-kamī ḵā nagē sa Olives, gāḵī da disciples lāk hīgamā, nīkya, nītlāla gā-ḵunūh whās hīk dum klasū qīh-īd klī? mās tā-kl ḵā ī da māmātl-tīkī kla kāsū gāḵ klū, hī mīs kā ḵo qılbā klūḵ da awīnāqīs-īḵ?

4 Lī Jesus nānāḵmī nīk dāḵwuk, yāklaula kā kīyosīs baqānum klī-qitl tū dā mas-ūtl.

5 Kā īḵs kīnum-ī klī da gāḵ kla lāḵun glī-kum, nīkya, nūgwa-um Christ; lā klī klīqitl tū dā mas kluḵ kīnum kla.

6 Wudklilāk dāḵw um-kl ḵa āsī ḵā hotlū kla, gla wī da wāwīnāḵs-tāla kla: yāklaula qālā ḵwunḵwun tīkulas: kā oḵ da nāwhēḵs kīsā lasa īḵ īs hī qīh-īdī, kīs um-kl wīs glī da qilbē kla.

7 Kā ī da līlqala-klā yāḵs hēkaulī-kl gla wa ogwila līlqala-klāya, hīmī sa numskum-āq gla wa ogwuḵ-sumàq: lā-kl ḵā ī da poskā kla, lā-kl ḵà oḵ dumlī-whā klūḵ da awīnāqīs-īḵ.

8 Gēstā mīs gāla bī-kl tsa tlālā-wotlila kla.

9 Lāk dāḵw klī tlālā-wotlilā mas klūtl, lā-kl ḵā ī tlilā mas klūtl: lāk dāḵw-kl ḵà ās klīzitl klisa nāwhā līlqalā-klāya kā un glīkum.

10 Lā-kl ḵā ī kīnum klī da wānīkā kla, lā-kl ḵā ī lāḵodāpa-kl, lā-kl ḵā ī klī-klisāpa-kl.

11 Kīnum tā klī da glīḵsāla-būtla kla gāḵ-kl, lā klī klī-qitl tū dā mas-kl ḵā kīnum kla.

12 Hī mīs kā wāḵā ās kla sa yāgā-lazī, lāgītl klisā tlāwhilā-lazī sa kīnum wudih-īdi-kl.

13 Wa yiglā ḵī da lābundi kla kīs yāh-īdi-kl, hī mīs qāqila-āq klī.

14 Lā tā-kl gada ēk-ig wātldum sa īkē awī-nāqīs lā-kl nīgim kla ḵwā nāwhāḵ awīnāqīsa, kā māmātl-tīkī klis nāwhā līlqala-klāya; wa gāḵ wīs glā klī da qilbē kla.

15 Wa gilk dāḵw um-kl wīsis doqilā-kluḵ kyil-kyiltī gīlā kēs aōzūtlilā, yāka-gālum otlas Daniel ḵā prophet, glāḵw-zaulītl lāḵā temple (wīga yhī da gāgaduq-sīlē, āyūsila;)

16 Wa wī gik dāḵw klilā-ga yhī da hē lī Jūdæa hītl-tsau-kl lāḵā na-ungē,

17 Yiḵī da hī kla lī ogwē sa sa gūq, qālā

yhī wūtl-um gāk̲ā k̲ā kās uk̲a-wilsī k̲īs māmīk-yas lāk̲īs gūq.

18 Gla wī da hī kla līs awīnāqīs qālā yhī āīdaākā kās uk̲īdī k̲īs qītl-qēla.

19 Kīkyālasū sī da bawīq kla, gla wī da zāmā mas kla k̲ī da hīk dum klas qīh-īd klī!

20 Hawāk̲-ulāk dak̲w la kās kīsa ūs hī hītl-tsauk dumī da zawunk̲, qālā yhī k̲ā ā hī dī da sabbath:

21 Kā īk̲s wālāsī klī da tlālā-wotlilā-kl, kīyōs numāyhis wut-kl gek̲-īd lāk̲ gilgilīsa otlūk̲ da awīnāqīs-īk̲, kīyōs, kīyōs kla k̲ād hī īnūk̲-kl qīx klī.

22 Gil mī lāk̲s wotlasī da tlālā-wotlilāk dum kīs wotl zaqāh-īdā mazawa, kīyos lāk̲s da tā qāqilā-āqā: hīgā mīs kā ī da kūgla-qā zaqāh-īdā mas tsū gwītl klisī da tlālā-wotlilāk dum kla.

23 Lāk̲ī da hīk dum kla qīh-īd klī gil um lāk̲ī da numūq baqānum nīk yūtl, dok, ga um Christ, glū hī um k̲ā; qālā oqisuk.

24 Kā īk̲s gāk̲ī klī da kīnum kla Christ butla-kl, gla wī da glīk̲sāla būtla kla, lā klī doqā mas klisīs wunwun-yhis kla qīgīlas-kl k̲unk̲unyā-zīma kla; kās klīqitl tū dā masī, ko qīh-īda ās nūq, lāk̲o k̲ī da kūgla-qā.

25 Doqātlā lāga, lamun qātlila um nīk yūtl.

26 Wa gilk dāk̲w mī lāk̲ās nīk yūtl, dok, hī dā lī da āklī; qālā lā lāk: dok, hī da lī da gūq; qālā oqisuk.

27 Lāk̲ qīxduma sa klinīqā gāyū kau lāk̲ tīgwāsa sa klīsila, kās qakātlī lākyū dīs lāk̲

linzā sa sa klīsila; hī um-kl wīs gāḵ qīx klī gāḵ-īnī kla sa Kwanūqa sa baqānum.

28 Yiḵ uḵ-āsa sa tlil zisī, hī mīs gāḵ kāpī-kawā tsa qīq.

29 ¶ Wa nawhē-gī um-kl wīsī ḵā tlālā-wotlilā-unḵ klā lē klasa klīsila padik-īdā mātsū-kl, gla wa maqila kīs-kl lā-kl nāqātla-kl, gla wī da tūtū tīkamā ḵā-kl lāḵā īkī, lā-kl ḵā ī da nāwhā uḵ sa īkī nutlim giiis zuq-kl:

30 Wa lā-kl wīs glī nītl-īd klī da māmātl-tīkī kla sa Kwanūqa sa baqānum lāḵā īkī: wa lā kluḵ da nāwhāḵ ātl-ogwuḵ-samāq līlqalā-klī sa awīnāqīs-īḵ qāsa-kl, lāk dāḵw klī doqilā kluḵ Kwanūqa sa baqānum gāḵ qāsū-tlila-kl, lāḵ unwā-ya sa īkī, gāḵ gla wīs tlā-whāya hī mī sīs ēgālazī zī-kyasa.

31 Lā klī yālākā-kl ḵīs angels hī-kl wāwūlā-qilā zī klisa hīgāla, lāk dāḵw klī kapē-kl kāpī-kau kluḵ kūglaqā sī lāḵwā mūk wīda īsīḵ yaula, ek um-kl gyēbālī sa kluḵ nāla lāga-ā-kl lāḵ ups-bālī sas.

32 Wa kākoklāk dāḵw lā yhī glā ḵā parable lāḵā fig-mis; gil mī sī klinākyas gālū-kau, gla wī mamēmas qāḵ-īda, la mī sis kauklilāk dāḵw kīḵs la mā ī ulāk hī-unḵ-īda:

33 Hīk dāḵw um-kl wīsis qīh-īd klī, kāsū lāk dāḵw-kl doqila-kl ḵun nawhā qayau, kauklila-kl kīḵs la mā ā īyhatla, gāḵ um lāḵā dī-diyhilā.

34 Aulā tin nīk yūtl, kīsī klūḵ da līlqalā-klā yīḵ kīyok-wī dikl-ḵs, kīs mī klin nāwhā qayau hī qēla-klī.

35 K̲ā unwā-yī lāk̲ā īkī gla wa awīnāqīs-īk̲ kīyok-wī dikl, lā tin wātldamī-lēla kīs-kl kīyok-wī da īnūk̲-kl.

36 ¶ Yiglā k̲ī da nālā-kla glū wāk̲ā zā kīlas klasī kīyos kauklilā kī, kīsī da angels sa sa īkē awīnāqīs, lā tī hīgā mun Umpa.

37 Lāk̲ qīxda-mas baqānumk dum otlas Noab, hī um-kl wīsī qīx klī gāk̲ dum kla sa Kwanūqa sa baqānum.

38 Kā ī da yēk̲wuk sāk dum otla hamāp dāk̲wā otla glūk̲s nākā otla, kagāda nāqila otla tlāwāda nāqila otla, gāk̲ āklil lāk̲ lāk dum otlas Noah lāk̲s lāk̲ā ark,

39 Kīs kauklila ātl-umk̲s gāk̲a ī da yek̲wuk sōtla, wīwalā masuk, hī um-kl wīsī qīx-kl ko gāk̲ klī da Kwanūqa sa baqānum.

40 Wa lā klī mālū-gwīs klī da uk̲ kla lāk̲ā awīnāqīs; numūqī da uk̲-īd tsū kla, numūq tī da uk̲-īs āwī kla.

41 Mālūq klī da zīdāk kla kwītla-kl lāk̲ā mūla; namūqī da uk̲-īd sū kla, namūq tī da uk̲-īs āwī kla.

42 ¶ Kākā-lāla lā kā-īk: kāk dāk̲wuk̲s kīsa ā kūs kauklilāk̲ nāla īnī klas gāk̲ dum kla sīs Gīkumā yūs.

43 Kātlā lā yhī glāk̲ gada, gil mī lāk̲s dī da gīkumā-ya sa gūqī kauklilāk̲ gāk̲ dum lāk̲ā sa gilū-klīq lāk̲ā kānūtl, kīs lak̲s da tā hītl-kāla k̲īs gūq la-īglā sa.

44 Kā īk ogwākāk dāk̲w la qātlātlāk̲: kā ī da wāk̲ā-zā kīlas kla sī yik̲īs kīs dāk̲w kla ūs

gīga-īkutl-kl, gāḵ dum klisa Kwanūqu sa baqānum.

45 Ungwā tī da aulē ek glū naukād hīlūbātl zanā-yā, yiḵī da lē aāḵsīlā mātsū sīs gīkumā-ya lāḵīs numā-ītl wut, kā zaw sa hamāyī lāk dāḵwuk lāḵā hītlau zawk dumk?

46 Blessed wīs tī da hīlūbātl zanā-yī, yiḵ khā sū kla sīs gīkumā-yī hī qīgīlī, ko gāḵ klū.

47 Aulā tin nīk yūtl, kla kīks wīlīs tin dī kla sīs māmī-kyas lāk kā aāḵsīlī sīk.

48 Gil um lāḵ wīs glī da yāksāmī hīlūbātl zanā-yā nīk-kl lāḵīs naukā-yi, kīs klī kayū-kl gāḵ klin gīkumā-ya;

49 Glū miyhā-kl ḵīs īaā-ḵalūtī glūḵs hamāpī-kl glūḵs nākē klī gla wa nīnāḵ-bis;

50 Ḵā gīkumā-ya sa hīlūbātl zanā-yī gāḵ-kl ḵā numḵ sā kla nāla-kl, lāḵ kīs kla dādō-qātlāk dum klisīk, hī mī sī wāḵā zā kīlas klasī yiḵ kīs kla kauglitl klis.

51 Lā klī tūs-zind kluk, lā klī qēstind klis lāḵā klīk-klaqis, lāḵ lā kla qāqa-saulas-kl glū kinkyā-taulas klāḵ gīgī.

CHAPTER XXV.

Hī mīs lāk dum klisā īkē awīnāqīs numā-yhizum-kl gla wa nakoqī kīkyayāla, yiḵā uḵ-īdik dāḵwā ḵīs husmāk nī-nīgwāzē, kās lē kākā-yālā ḵā tlāwunum-kl.

2 Sikyoq tī da nīs-nanūlū lāk, la mīs sikyoqī da nī-naukādī.

3 Kā ī da nīs-nanūlūḵs uḵīda-ā ḵīs nī-nīgwāzī, kīs tā uḵ-īdik dāḵw kās nīq-zau:
4 Lā glā tī da nī-naukādī uḵ-īd ḵā nīq-zau kās quḵ-zū dis lāḵīs klīna-āzīk dāḵw, kās lī dālāk gla wīs nī-nīgwāzīk dāḵw.
5 Wa yiḵ kīs dum as gāḵī da tlāwunum-kl, lāk dāḵw nāwhā um baqutlila lā mīḵ-īda.
6 Gil mīs nakī-gāyā lā wudglitlī da hāsilē, nīkyāla, doḵā tlāwunum-kl; halā-gyik dāḵw la kākā-yālāk.
7 La glāḵ-wīd nāwhī da kīkya-yāla, kās hītl-īdik dāḵwī ḵīs nī-nīgwāzī.
8 Lī da nīs-nanūlū nīk ḵā nī-naukādī, zaw lā yhinūh lāḵūs nīq-zau yā kūs; kā gānūh nī-nīgwāzī gāḵs līk ulāk kyilḵ-īda.
9 Au mī sī da nī-naukādī nānāḵmī, nīkya, kīsunūh; ā klak kīs hītl-ālāḵ kā-unūh glū kās: hīk dāḵw lā la ā sī da lāḵulē, kās kilwhā ūs kās uḵ-dāḵwūs.
10 Yiḵ lāk dumk dāḵwas gētlāḵs lā ī kilwhā, gāḵī da tlāwunum-kl: wa lī da kīkya-yāla ḵā lā qātlatla la-īkl gla wī lā ḵā qīlazas: lī da di-yhilā kimyā-āqā.
11 La ātlā-kāwī gāḵī da ogwila kīkya-yāla, nīkya, Gīkumī, Gīkumī, uḵs tū da kā-unūh.
12 Au mīs nānāḵmī nīkya, aulin nīk yūtl, īsin mātltē-lūtl.
13 Kākā-lālāla kā īk: kāk dāḵwuḵs kīsa ā kūs kauklilāḵ nālā īnī klasī kīs ḵād kauklilāḵ wāḵā-zā kīlas kla sī.
14 ¶ Kā ī da īkē awīnāqīs hē ī qīx ī da

baqānum bō sīs gūq, klīlālā ḵīs hī-hīlūbātl zanā-yī, kās zawē sīs māmīkyas lāk dākwuk.

15 La zaw ḵā numūqa sa sikyā talents, lī ḵā numūqa sa mātlī talents, lī ḵā numūqa sa numī; hīstā um wāḵā lāḵā nāwhā baqānum īs ēgil-wātātla īnāyī; hīh-ida mīs la kās-īda.

16 La tī da zaw sawā sa sikyā talents lā kūsas, la qēnumā ḵā ogwila sikyā talents.

17 Hī um ḵa ā wīs qīh-īdī da zaw sawa sa mātlī, la ogwāk qēnumā ḵā ogwila mātlā.

18 Lā tī da zaw sawa sa numī lā lāpā-līsā ḵā awīnāqīs, kās qalātl-īdīḵ dālē sīs gīkumā-yī.

19 Hī tā lā kētlā-ḵs gāḵā ī da gīkumā-ya sa hī-hīlūbātl zanā-yī, la hūs-īd glūk dāḵwī.

20 Yiḵī da zaw sa wotla sa sikyā talents gāḵ sa ogwila sikyā talents, nīkya, Gīkumī, za-wotl tsī da sikyotla talents gāḵun: doḵ, lamun qenumā ḵā sikyā talents ogwila lāk.

21 La gīkumā yas nīk yuk, la ums hītlā ḵā, yūtl ek kīs klīqis hīlūbātl-zanī: ekya ā kūs aāḵsīlā ḵā hūlatl bīda-wī, lā klin aāḵsīlā mas klū-kl lāḵā kīnumā: la-īkl laga lāḵ ekīkulā lazē sīs gīkumā-yūs.

22 La ogwākī da zaw sa wotla sa mātlī talents gāḵ lāk nīkya, Gīkumī, za-wotl-ts gāḵun kla sa mātl talents: dok, la mun qēnumā ḵā mātl talents ogwilā lāk.

23 La gīkumā yas nīk yuk, la ums hītlā ḵā, yūtl ēk kīs klīqis hīlūbātl zanī: ekya ā kūs aāḵsīlā ḵā hūlatl bīda wī, lā klin aāḵsīlā mas klū-kl lāḵā kīnumā: la īkl laga lāḵ ekīkulā lazē sīs gīkumā-yūs.

24 Wa gāk̲ ogwākī da zaw sa wotla sa numī talent nīk yuk, Gīkumī, kauklilā mī gin klūtl klāk̲s naukāda ā kūs baqānuma, kīklilī sa ā kūs lāk̲īs kīs dūs zāmā-sa, glūk̲s kapē ā kūs lāk̲īs kīs dūs gwīla sa:

25 Lotl tin kitlilā, lā-gītl din qalā kla k̲ūs talentīk̲ lāk̲ā awīnāqīs: dok, uk̲ lagāq hūs-mūk̲.

26 La gīkumā yas nānāk̲mī nīk yuk, yūtl yāksum kumzuk̲-gl hīlūbātl zanī, kauklilā ma ā kūs-āk̲ gin kīklilī sīk lāk̲un kīs dī zāmā-sa, glūk̲ gwun kapēk lāk̲un kīs dī gwīlasa:

27 Ek lāk̲s da sū kāsū lā gīgā-lītla sin dāla lāk̲ā dāla-īlas, lā lāk̲s din lāk̲un gāk̲ īnāyī ītū-tl k̲un nūs mī dāla glū ginwūlum āk.

28 Wa kā īk uk̲-īdā k̲wā talent-īk̲ lāq, kās zaw ūsā sūk̲ lāk̲ā uk̲nū-gwādē sa lastū talent.

29 Kā ī da nāwhē uk̲nū-gwāda sa kīnum zaw sa wī kla, lā klī kīkayādi-kl: lā tī da kīsa uk̲nū-gwādā, uk̲-īd sū klī lāk glū mī da wāh mī uk̲s.

30 Zukūdik dāk̲w lāk̲ā kīyosī qēnum hīlūbātl zanā-ya lāk̲ā padikilā klāsanau-ya: hī mīs lā-kl qāqā-saulās klī glū kinkyā-taulas klāk̲ gīgī.

31 ¶ Wa gil um-kl wīsī da Kwanūqa sa baqānum gāk̲-kl lāk̲īs ēgālazē, glū nāwhīs angels sa gāk̲-kl gla wī, wa lā klī qātla-kl lāk̲īs qāk-dumē lāk̲īs ēgālazē:

32 Lā klī kapīkum līsilā-yū klī nāwhā līlqalā-klī lāk: lā klī wāwāxa-ākulā kluk, qīgīlasa sa aāk̲sīlē k̲ā lāmādōk̲s wāwāxa-ākula ā k̲ā lāmādō gla wa goats:

33 Lā klī qāqayā kula-kl tsa lāmādo lāḵīs hītlgūtl zana, lā tā klī sa goats lāḵīs kumḵotl zana.

34 Wa lā klī da King nīk kla ḵī da hī lī hītlgūtl zanēs, kīlāgā, yūtl blessed tsūk dāḵw sin Umpa, uḵ-īdagā ḵā īkē awīnāqīs qāqutlīla yā kās gēhīd lāk gilgālīs dum otla sa awīnāqīs īḵ:

35 Kāḵ gin poskā otlik, lāk dāḵw wotl-ts zaw gāḵun kun hamāya: nākīḵsdā otlik, lāk dāḵw wotl-ts zaw gāḵun kun nāḵ-īd tsa wa: lilā-qumā otlik, lāk dāḵw wotl-ts da-īkla gāḵun:

36 Kānāla otlik, lāk dāḵw wotl-ts kūḵ-zūd gāḵun: zih-kā otlik, lāk dāḵw wotl-ts gāḵ doqā gāḵun: walītla otlik, gāḵ dāḵw wotl-ts gāḵun.

37 Wa lā klī da ēsakī nānāḵmīk, nīkya, Gīkumī, wī lāq zau nūh doqil-ūtl poskā, la humgīlūtl? gla wīs nākīḵs-dik dumā ūs, la nākā mas ūtl?

38 Wī lāq zau nūh doqil ūtl lilā-qumā, la da-īklūtl? glū ḵānālā, la kūḵ-zūd ūtl?

39 Wī lāqī ḵā unūh doqil ūtl zih-kā, glū walītla, ḵunūh gāḵ dumā lūtl?

40 Lā klī da King nānāḵmī nīk dāḵwuk, aulin nīk yūtl, klāḵs gilk dāḵw mīk dē kūs hī qīgīlas lāḵ numūqā lāḵā wāk mī halīkī sin nātl-numwiyūtī, qīgīla tāk da sīts gāḵun.

41 Wa lā klī nīk kla ḵī da hī līs kumḵotl-zana, qīdā gāḵun, yūtl cursed, lāḵī da hīmanī sa yhīkula, ḵī da qāqutlī lāqā kā Satan gla wīs sāsuma:

42 Kāḵ gin poska otlik, kīs dāḵw wotl tās zaw gāḵun kun hamāya, nākīḵsdā otlik, kīs dāḵw wotl tās zaw gāḵun kun nāḵ-īd tsa wa:

43 Līlā-qumā otlik, kīs dāḵw wotl tās daīkla gāḵun; ḵānāla otlik, kīs dāḵw wotl tās kūḵ-zūd gāḵun; zih-kā otlik, glūḵ gwun walītla otlik, kīs dāḵw wotl tās gāḵ doqā gāḵun.

44 Wa lāk dāḵw klī ogwākā-kl nānāḵmī-kl, nīkya, Gīkumī, wī lāq zau nūh doqil ūtl poskā, glū nākīḵsdā, glū līlāqumā, glū ḵānālā, glū zih-kā, glū walītla, la kīs aāḵsī-lūtl?

45 Wa lā klī nānāḵmī kluk, nīkya, aulin nīk yūtl, klāḵs gilk dāḵw mīk dē kūs kīs hī qīgīlas lāk numūqī lāḵā wāk mī halīkīs gada, kīs dāḵw dik tas hī qīgīlas gāḵun.

46 Ga mīs lā-kl lāḵā hīmanī sa kīlāgāyū-kl; lā tī da ēsakī lā-kl lāḵā hīmanīsa qilā.

CHAPTER XXVI.

Yiks lā ī Jesus qilbā mas ḵīs wātldum, la nīk ḵīs disciples.

2 Kauklilāk dāḵw um sī kīḵs mātl pun whāsī kla ko gāḵ klī da hayākutl tsimā ya; la klī da Kwanūqa sa baqānum zawē-kl kās lē-kl glapī-dayū-kl lāḵā kayūyaula.

3 Wa lā kāpī-kowī da gī-gakumā yī priests, hī mī sī da qulsqul-yāqā sa līlqalā-klī, lāḵ gūqa sa gīkumā-yī priest glīkādis Caiaphas,

4 Kās kwīḵulāk dāḵwī nīk kās wunātlī dāhīduḵ Jesus, kās kīlāk-īdī tlilā masuk.

5 Lā tā nīk dāk̲wā, qālā yhī hī dī da qīlas dum kla, ākla k̲omātl-īda lāk̲ī da līlqalā klā-yī.

6 ¶ Wa gil mī sī Jesus hī lī Bethany, lāk̲ gūqas Simon k̲ā leper,

7 Gāk̲ī da zadāk lāk dālā k̲ā klādāzī kūtā k̲ā hīnūma ēk klādum-ā, kās gwa-kuk̲-klīla bundīs lāk̲ yhūmsa sīk̲s, lā ī hamāpa.

8 La tā disciples as doqilāk, la zībūsas, nīkya, mā zīs wīmnūqītla sūk̲?

9 Kā īk̲s kīnumī lāk̲s dē sī kyalūm lāk̲s dēq, kā lā zawē k̲ā wīwūsīlākā.

10 La tā Jesus ī kauklilā umk, nīk dāk̲wuk, māzīs gatālak dāk̲wī-tlā k̲wā zadāk-īk̲? kā ūk̲s ēkya ūs qih-īda asīk̲ gāk̲un.

11 Kāk dāk̲wuk̲s uk̲nū-gwādī klā kūsā sī da wīwūsīlākā hīmanātla um-kl; lāk dāk̲w tas kīs uk̲nū-gwād klin hīmanātla um-kl.

12 Kā īk̲s gwak̲-īda āk̲ sa klādum lāk̲ gin oqīnīk, hī um lā-gītl tsūk̲ hī qīh-īdī kunklū lā-kl wunumtā sū-kl.

13 Aulā tin nīk yūtl, yik̲ nāwhā klā ītaula ya wās-nāwhā klis gada ēkik wātlduma lāk̲wā nāwhāk̲ awīnāqīsa, ogwākā um-kl wīs gada, qīh-īda asāk̲ sa zadākīk̲, lā-kl ītaula yū-kl kā kātlā sū lāq.

14 ¶ Wa lī da numūqī lāk̲ā mālūgwā-gīyū, glīkadis Judas Iscariot, lā lāk̲ā gī-gakumā-yī priests

15 La nīk, mās dāk̲wīs zawē kla ūs gāk̲un, kun zawēs lūtl? lāk dāk̲w zūqa-gātl tsā yūdūh sum gūstau dāla lāk.

16 Hī mīs gēga-klilāk dums la hāyātlā ḵā āk kās zawēs.

17 ¶ Hī mīs ātlīs gil nāla sa kīs bābàwaāq qāquhw sumā gāḵī da disciples lāk Jesus, nīk yuk, wī nīs qayau ūs kunūh qāqutlī las kās hamaā sū sā ḵā hayākutl-tsimā ya?

18 La tā nīkya, hāga lāḵā town lāḵā namūqa baqānuma, kās nīkya ūs āk, nīkī da Gīkumāyī, lamī ulāk lastū din hīk dum kla qīh-īdi klī; āḵīla klin kla ḵā hayākutl-tsimā ya lāḵūs gūqā kūs gla wun disciples.

19 Lī da disciples hī um qīh-īdī wātldum as Jesus lāk dàḵwuk; lāk dāḵw qālītlā mas ḵā qīlazumī kā ī da hayākutl tsimā yī.

20 Wa gil mīs zāqā, la qāgā-lītl gla wī da mālūgwa-gīyū.

21 Wa yiḵs lāk dāḵwā ī humh-īda, nīk tā, aulin nīk yūtl klāḵs numūqa ī da gāyūtl klā lāk dāḵwūtl lāḵūd klin.

22 Wa lāk dāḵw aul zih-alāqā, lāk dāḵw klāklāyū-gwilītlil nāwhā um nīk yuk, Gīkumī, nūgwa ma ā?

23 La nānāḵmī nīkya, hī mī da zapīd kla sīs āyasū gla wun lāḵwā ḵulqāḵ, hī um lā-kl lāḵūd klin.

24 Kā Kwanuqa sa baqānum qīyūtlil lāḵīs la ās hī um lī gāduq īnāyas kā ī: kīkyālasū gla sī da baqānuma ḵā lāḵūd kla sa Kwanūqa sa baqānum! ēkī lāḵs dī kā ī da baqānum ko kīs māyūglumū.

25 Wa lī Judas, yiḵā lāḵūdēk, nānāḵmī

nīkya, nūgwa ma ā Gīkumī? la nīk yuk, la ums nīk yis.

26 ¶ Wa yiḵs lāk dāḵwā ī hamālā-lītla, lī Jesus uḵ-īd ḵā qāquhw-sum, kās bless īdīk, la waōx-unduk, kās zawēs lāḵā disciples, nīkya, uḵ-īd, humh-īd; gamun oqīnīk.

27 La uḵ-īd ḵā qāstā, kās kīlākyasla ḵī, lazaws lāk dāḵwuk, nīkya, nāḵ-īduk dāḵw la nāwhā um lāq:

28 Kāḵs gamīk gin ulqāk sa ātlī testament, lāwē kā ī da kīnum kā kyalūm kā ī da yēkīnāyī.

29 La tin nīk yūtl, kīs klin lā-kl ītīd nāḵīdi-kl ḵwā nūna-wīmas āḵ sa qāḵula, ātl-um klin klā ḵā numḵ sa kla nāla-kl, ḵun nāḵ-īdik dum klāq ālūmas-kl glūs lāḵ awīnāqīsa sin Umpa.

30 Gilk dāḵw mīs qātl dunḵula, lāk dāḵw lāwils kās lē lāḵā nagē sa Olives.

31 Wa lā nīkī Jesus lāk dāḵwuk, nāwhāk dāḵw mī klā kūs wanīḵ-īdi-kl kā un klā ḵwā kānūtl klīḵ: kā īḵs gaduq mā ī, qīḵ-īd klin klā ḵā aāḵsīlā ḵā lāmādo, lā klī da lāmādo sa kapīs-kamātla gwītl-īdā mas tsū-kl lāḵā qīqasāla.

32 Wa kunklū lā-kl glāḵ-wīda āgūtl-kl, lā klin gāgālatl gīwī klūs lāḵ Galilee.

33 La tī Peter nānāḵmī nīk yuk, wāk mī-kl nāwhā um-kl wānīḵ-īdi-kl kās, hī wē ḵā tā klin wānīk-īdi-kl.

34 Lī Jesus nānāḵmīk, aulin nīk yūtl, ḵwā

kānūtl klīk, kīs mī klasī da kākā-o kākā-o qagātl-kl, lā tā klis yūdūh pun zāqā-kl hīwhā-kl gākun.

35 Lī Peter nīk yuk, wāk mī lāk gin lā lāk tlil-kl glūs, kīsā las tin hī-whūtl: hī um ka ā wīs ogwāk wātldums nawhī da disciples.

36 ¶ Wa gākī Jesus gluk dākwī lākā awī-nāqīs glīkādis Gethsemane, la nīk kā disciples, qātlāk dākw la lāq, kun lā un hawāk-ulā lākā.

37 La uk-īduk Peter kā lēs gla wī, hī mī sī da mālūq sāsums Zebedee, la aul wōsa whilsā kād.

38 La nīkya lāk dākwuk, hīnum īk wōs gin naukik, lāga-ā um lāk wānum-gīla īsatlāla lāq, kākālāla kād gla wun.

39 La kāsilīs qāqīs-gīlālīsila, la hukwālīs tsīs kūqamā-yī, hawāk-ulāk ta wī, nīkya, kun Umpa, kāsū ekāk lākuk, wīgā yhī gada qāstāk hayākā gākun: qālā yhī nūs naukā-yā, hūs umā yhī naukī-kl.

40 Wa gāk lākā disciples, la khā kīks mīkāk dākwā, ī, la nīk yuk Peter, kunklilāk dākw zaus wāya-zaul kās khākhā-lāla ūs gla wun num zā kīla ā?

41 Khākhā-lāla lā hawāk-ula kād, kāk dākws kīsa ūs lāzau lāk yēkīlā-kē: kā naukā yāks qātlatla mā ī, lā tī da ulzī wēklīmasa.

42 La mīs ītīd la mātl punīsta hawāk-ula, nīkya, kun Umpa gil mī lāk gas kīs hīyākīma gākun, hīga um kunklū nākīd kukyh, hī-umā yhī lī qētla asa sīs naukā yūs.

43 Wa gāḵ ītīda khā um ḵa ā wīsī kīḵs mīḵāk dāḵwā ī: kāḵs qunsquns-tūk dāḵwā ī.

44 La ītīd bos, kās lē hawāḵ-ula, hī um ḵād wātldum īs wātldumk dī.

45 Wa gāḵ lāḵīs disciples, nīk dāḵwuk, mīḵātlā lagā, yhūsātlāk dāḵw la: dok, lamūḵ ulāk lastau, la mī sa Kwanūqa sa baqānum zūbātl zānun dāyū lāḵā yā-īksamī bī-baqānum.

46 Glāḵ-wīdaga, kunts lā lagī: dok, gāḵ mūḵw īyhātlūḵ da zawē kun.

47 ¶ Kīs mīs kwītl-īda, dok, Judas, gayūtl lāḵā mālūgwa-gīyū, gāḵā, hī mī sa kīnum bī-baqānum gāḵ gla wī dālā ḵā qi-qīḵāyū, gāyā-nāqil lāḵā gī-gakumā-yī priests gla wī da qulsqul-yāqā sa līlqalā-klāyī.

48 Wa yiḵī da zaw yas, māmātl-tīkī nūqā mas kāk dāḵwī, nīkya, yiḵun mīzik-īd tsū kla, hī um: dātlā lāk.

49 Hīh-īda mīs gāḵ lāk Jesus, kās nīkī, kīla-kyasla, gīkumī; la mīzik-īduk.

50 Lī Jesus nīk yuk, ādē, māsīs gāga-ḵītla? wa gāḵ dāḵwī, la uḵ-āklilūd sīs āyasūk dāḵw lāk Jesus, kās dāh-īdik.

51 Wa dok, numūq lāk dāḵwā kapētlūt dēs Jesus sāh-īd sīs āyasū, kās nīḵ-wutl-zū dī ḵīs qīḵāyū, kās qīḵ-īdī ḵā hīlūbātl zanā-ya sa gīkumā-yī priest, lāwē masuḵ puspa-yaus.

52 La nīkī Jesus āk, īt-zūda tsūs qīḵāyau kūs lāḵōḵ klās-tsa wāsāḵs: kā ī da nawhē uḵ-īd ḵā qī-ḵāyū hī um gāyālas klī da qī-ḵāyū.

53 Nīnkī-kulā sin la kīyos qīh-īda as hawāḵ-

ula ḵun Umpa ā, lā klī yālākā-kl kā yāklau gāḵun kēkāwā yas kukla skum gūs tau lūḵ-sumk-īd angels a?

54 Wa wīk-īda zau tā klī aula-as kla sa Bible, kīsā lasa īḵ īs hī qēlī?

55 Hī mīs lāk dums nīkī Jesus ā ḵā bī-baqānum, gāḵ dāḵwa ā kūs hī qīx ī da lālūklē ḵā galū-klīqī dālā ā kūsā ḵwā qi-qīḵāyūḵ yiḵs gāḵa ā kūs uḵ gāḵun? qākē lītl nāwhā mīk da gin klūtl ḵōḵ nī-nālāḵ kākoklā mas lāḵā temple, kīs dāḵw dāk dis uḵ gāḵun.

56 Gyēstā mīs lā qātlik, kā aula mī sī gātā-yā sa prophets wotla: wa la wīlā mī da disciples bos, kās hītl-tsa wī.

57 Wa yik dāḵwī da dāh-īdēḵ Jesus wātilāk kās lēs lāḵ Caiaphas ḵā gīkumā-yī priest, yiḵ la āwīl-kautla ā tsa scribes gla wī da qulsqulyāq.

58 Lā tā Peter laskum-īk qīsāḵ klīk lāga ā mīs lāḵ gūqa sa gīkumā-yī priest, la-īkl mīs, kās qāgā-lītlī gla wa hī-hīlūbātl-zanā-yī, kās doqilī ḵā wulbī kla.

59 Wa lī da gī-gakumā-yī priests, glū nāwhī da dī-dādalītā-īnūḵ, ālē kā klīlqāla kā Jesus, kāk dāḵws tlilā masīk;

60 Kīyos tā khā sūs: wāk ma ā glatl kīnum ī da klī-klīlqāla gāḵā: gāḵī da mālūqā ḵā la ātlilḵs-dayā,

61 Nīkya, nīk gada baqānum-gāḵs, klīh-īdā mas mī lāḵ gāḵ temple as God, kās ītūs-tūlsā mas īk lāḵ yūdūh wuḵ sē nāla.

62 Lī da gīkumā-yī priest glā-ḵwilītl, kās

nīkīk, kīsas nanāḵmīḵ gā wātldum gyas gada lūtl-a ?

63 Au mī sī Jesus kwī-klātla : lī da gīkumā-yī priest nānāḵmī nīk yuk, lamun tloqā-lūtl asa qilā-īsa God, kās nīkya ūs gāḵunūh kīsa sū mī da Christ, yiḵ Kwanūqas God.

64 Lī Jesus nīk yuk, la ums nīk yis : aulin nīk yūtl, ḵā qēlā kla ḵā doqilā-kl tsīḵ Kwanūqa sa baqānum qātla lāḵ hītl-kyūtl-zanē sa kīsa a-ūmps, gāḵ-kl lāḵā unwāya sa īkī.

65 Wa lī da gīkumā-yī priest qāp-īd ḵīs qītl-qēla, nīkya, yākpāḵ-stūḵ God ; mā zints āḵītl kla wutl-um laḵwā kī-kōklālēq ? dok, lāk dāḵw ums wudklilā koḵs yākpāḵsta īḵ.

66 Mā zūs nī-naukā-yāk ? lāk dāḵw nānāḵmī nīkya, ēk-yūḵ lāḵ tlilī.

67 Wa lāk dāḵw qīqista-kumāk, glū miyhāk ; lī da wa-oq klakluḵsta-kumāk.

68 Nīkya, nītlā las gāḵunūh, yūtl Christ, ungwī da klakluḵsta-kumē ūtl ?

69 ¶ La tā Peter qa-ītl lāḵā klāsazī-lītl ; gāḵī da zadāk lāk, nīkya, sū umḵād kapētlakt glū Jesus ḵā Galilæan.

70 La tā hīwhā kāk dāḵwī nāwhā, nīkya, kīsin kauklilāḵs watldumā kūs.

71 La lāwilsla-īkl lāḵā klāsānau-yī diyhilā, la doqitl tsa ogwila zadāk-ā, la nīk ḵī da hīk dāḵwī lī, ga um ḵā ā gada baqānumk kapētlakt glū Jesus as Nazareth.

72 La ītīd aulas hīwhā, kīsin kauklila ḵā baqānum.

73 Hītl-awīgī tā ḵīk gāḵ dāḵwā ī da glāḵwī-mītlī lāk Peter, kās nīkīk, aula zau ums gāyūtl lāk dāḵwuk; kā ūs yākundas ā kūs-āḵs mātltī-qā masa ā kūtl.

74 Wa lā wutl-um yākpāḵ-stāḵs hīwhā ī, nīk kīs kauklilā ḵā baqānum: nawhēgī bīdū tīḵs lā ī da kākā-o kākā-o qagātla.

75 Lī Peter gīgāīḵ-āklilāḵ wātldumk dēs Jesus, ḵā nīkī, kīs mī klasī da kākā-o kākā-o qagātl-kl, lā tā klis yūdūh pun zāqā-kl hīwhā-kl gāḵun: la lāwilsa, kās lē aulas qāsa.

CHAPTER XXVII.

Gil mīs nāh-īduḵs, lā ī nāwhā mī da gī-gakumā-yī priests gla wī da qulsqul-yāqa sa līlqalā-klāyī kwīḵul kā tlilīs Jesus:

2 Lāk dāḵw yitl-īduk, kas lē wātilāk, la zaws lāḵ Pontius Pilate ḵā hānāgāzī.

3 ¶ Wa lī Judas, yiḵ lāḵūdēs, doqilā-kīḵs la mā ī nīk sū kās tlilī, la aul māyātā sīs qīh-īda as, la whīlākā sa yūdūh sum gūs tau dāla lāḵā gī-gakumā-yī priests gla wa qulsqul-yāq,

4 Nīkya, yāk-samun qīh-īda asāḵ gin lāḵūdīk wutl-um ḵā ekya ulqā: lāk dāḵw nīkya, mā zau tā gāḵunūh? sū laga um lāx doqātlāk.

5 La zuḵ-ālītlā ḵā dāla lāḵā temple, la kās-īda, kās lē qalīx-um mūqa-ḵūda,

6 Lī da gī-gakumā-yī priests uḵ-īd ḵā dāla, kās nīkī, kīsūḵ ēk lāḵ lāzau lāḵwā dāla-āzēḵ sa temple, kā ōḵs kyalūma ā kā ulqā.

7 Lāk dāk̲w kwīk̲ula, la kilh-wīd k̲ā awīnāqīsa sa potter, kā wunum dās k̲ā ātl-ogwuk̲ samāq zis.

8 Hī mīs lā-gītl tsī da awīnāqīs glīkula sūs, awīnāqīs tsā ulqā, gāk̲-āklil lāk̲wā nālāk̲.

9 Wa la aulāmī wātldum otlas Jeremiah k̲ā prophet, nīkya, lāk dāk̲w uk̲-īd k̲ā yūdūh sum gūs tau dāla, k̲ā la-ōk̲wā sī da la-ōk̲wā mas tsa wī, yik̲ la-ōk̲wā mas tsūk dāk̲wā sa gāyūtlī lāk̲ sāsum as Israel;

10 La zaw sa dāla kā ī da awīnāqīsa sa potter, la umk̲ wātlduma sa Gīkumā-yī gāk̲un.

11 ¶ Lī Jesus glāk̲wumī k̲ā hānā-gāzī; lī da hānā-gāzī wudklāk, nīkya, sū mā king sa Jews? lī Jesus nīk yuk, la ums nīk yis.

12 Gil mīs klā-qum sa gī-gakumā-yī priests gla wa qulsqul-yāq, kīs tā nānāk̲mā-ya.

13 La nīkī Pilate āk, kīsas wud-klilā k̲ōk̲ wāk̲ā asāk̲ sūk̲ wōtldumk dāk̲wāks lūtl-a?

14 Hī wē k̲ā tā nānāk̲mīs num skuma wātldum lāk; hī mīs lā-gītl tsī da hānā-gāzī k̲unklil k̲unyāsas.

15 Lāk̲ā qītl nāwhē k̲ā la hayākutl tsimā ya-unk̲ā lāwilsā mas nāwhī da hānā-gāzē k̲ā numūq walītla kā ī da lilqalā-klāyī, yik̲ lā-nāwhā qayūk dāk̲ws.

16 Lāk dāk̲w tā uk̲nū-gwād sa mātl-tīqī walītla, glīkādis Barabbas.

17 Hī mīs lā-gītl tsī Pilate nīk dāk̲w, kīk̲s lāk dāk̲wā ī k̲āpīkau, ungwāk dāk̲wīs qayau ūs

kun lāwilsā mas tsū kās? lāk̲ Barabbas, glū Jesus k̲ā glīkādis Christ?

18 Kauklila mā ā kīk̲s hī mā ī sīnāt kīk̲s klī-zitl dāk̲wā as lā-gītl dāk̲ws zaws lāk.

19 ¶ Gil mīs la qātla lāk̲īs qāk-dumītlāk̲s dādalī-tā ī, lā ā sī kunum as yālākum nūq lāk, nīkya, qātl las gatāla k̲wā ekyāk̲ baqānum: kāk̲ gin kīkā-ī-kulī gāsūk̲wā nālāk̲ kā un mīk̲ā-ya lāq.

20 Au mī sī da gī-gakumā-yī priests gla wa qulsqul-yāq tlōqālā k̲ā bī-baqānum kā hīk dāk̲wīs dāgāla sū sī Barabbas, kās kīlāk-īdīk̲ Jesus.

21 Lī da hānā-gāzī nīk dāk̲wuk, wī klī lāk̲ā mālūq qayūk dāk̲wā ūs kun lāwilsā mas tsū kās? lāk dāk̲w nīkya, hī lā yhī Barabbas.

22 Lī Pilate nīk dāk̲wuk, wīk-īda zau tā klin klas Jesus k̲ā glīkādēs Christ? nāwhāk dāk̲w mīs nīkya, wīgā yhī glapī-dāyū lāk̲ā kayū-yaula.

23 La nīkya, kā ī da māsa? māzī yāksamā qīh-īda ats? auk dāk̲w mīs hatīt hānātl nīkya, wīgā yhī glapī-dāyū lāk̲ā kayū-yaula.

24 ¶ Lī Pilate dōk̲-wāklilāk̲s kīyosa ī la qīh-īda asa, au mī lāk̲ k̲ōmātl-īda lāk̲, wa la uk̲-īd k̲ā wāp, kās zin-zinqwīdī doqitl tsa bī-baqānum, nīkya, kīyosin sīnatuk̲ gā ulqā gās gāda baqānumk: sūk dāk̲w umā doqātlāk.

25 La nāwhā mī da bī-baqānum nānāk̲mī, nīkya, uk̲ātla klūk̲ ulqēk̲s gāk̲unūh gla wunūh sāsum.

26 ¶ La lāwilsā masuk Barabbas kāk dāḵwī: gil mīs whiyā-āgūtluḵ Jesus, la zaws kā glapī-dāyū wīs lāḵā kayū-yaula.

27 Wa lī da soldiers a sa hānā-gāzī uḵ-īduḵ Jesus kās lēs lāḵīs gūq dāḵw, gāḵ dāḵw kāpī-kawī da soldiers lāk.

28 Lāk dāḵw kūḵ-wutl-zūduk, kās nuk-wundī sa klāqā nuk-wanē lāḵ.

29 ¶ Lāk dāḵw kātl-īd ḵā kakānī kā kayhamēs, kās uḵ-āklilū dis lāḵ yhūms-as, gla wī da reed lāḵīs hītl-kyūtl zāna: lāk dāḵw klāqum-gālītlil lāḵ nakamā-lītlas, āumtlātlas, nīkya, kīlā-kyas'a, yūtl King sa Jews.

30 Lāk dāḵw qīsā-puk, uḵ-īda ḵa ā ḵī da reed, kās whisēs lāk yhūms-as.

31 Gilk dāḵw mīs qātl āumtlā-tlas, lāk dāḵw uḵūda ḵā nuk-wanā-yī lāk, kās kūḵ-zūdī sa husāk qītl-qēla lāk, la wātilāk kās lē glāpī-dis lāḵā kayū-yaula.

32 Gilk dāḵw mīs gāḵa wilsa, lāk dāḵw nakā ḵā baqānum gāyūtl lāḵ Cyrene, Simonk klā: hī mīs la wīkilā matsūk dāḵws sīḵ kayū-yaulēs.

33 Gilk dāḵw mīs gāḵ-āklil lāḵā awīnāqīs glīkādis Golgotla, ḵawīqī zas klāḵs Golgotlak klā ī.

34 ¶ Lāk dāḵw zaw sa vinegar lāk kā nāḵ-īd tsūs nūnāḵā-wāq gla wa gall: gil mīs puḵ-āklilāk, la kīs nāḵ-īduk.

35 Gilk dāḵw mīs glapā-klilūdis lāḵā kayū-yaula, lāk daḵw gwīgwil-kās qītlqēlēs.

36 La qa-zis dāk̲wā khākhālālāk lāk.

37 Lāk dāk̲w uk̲-āklilūdis lāk̲ īkyā-yas yhūms-as k̲ā sīnātāk gāduqā GA UM JESUS KING SA JEWS.

38 Wa lāk dāk̲w k̲a ā glapā-klilūd sa mālūq gīs-gilū-klīq kā wa-oqs numūq lāk̲ hītl-kyūtā kāwālī-sas lī da numūq lāk̲ kum-k̲ūtā kāwālī-sas.

39 Yik dāk̲w k̲ī da hayā-kulēk yāk-pāk̲-utāk, gīsilāk dāk̲w k̲īs yhī-yhūms,

40 Nīkya, yūtl klī-yhā k̲ā temple, kās ītūs-tūlsā masī kīk̲ yūdūh wuk̲sā nāla, qāqilā laga: kāsū sū-um k̲wanūqs God, gāk̲ā-k̲ā laga lāk̲wā kayū-yaulāk̲.

41 Hī-um k̲a ā wīs qīkyāl ogwākī da gī-gakumā-yī priests āumtlā-tlas, glū k̲ā ī da scribes gla wa quls-qul-yāq, nīkya,

42 Qāqila-āqilāk-dū k̲wā ātl-ogwila; kīyōs tā qīh-īda ās tsūk̲ qalīx-um qāqila: king-ōk̲ was Israel, wīgā yhī k̲ā ōk̲ gāk̲ā k̲ā lāk̲wā kayū-yaulāk̲, kunts oqis īdīq.

43 Hīlī-kātlīk dēk̲s God; wīgā yhī uk̲ūduq, ko uk̲-īk̲s da lāk̲ k̲uq: kāk̲s nīkīk dīk̲, nūgwa-um k̲wanūqs God.

44 Kā gīs-gilū-klīqī, glapī-dāyū wūts lāk̲ā kayū-yaula, ogwākā k̲ād kālāk, hī-um k̲ād wātldumk dāk̲w sīk.

45 Gēh-īd lāk̲ā la nakēla padik-sum līsī da nāwhā awīnāqīs gāk̲-āklil lāk̲ā la yūdūh zā-kīl qātl nakēla.

46 Yik̲s lā ī yūdūh-zākīl qātl nakēla lī

Jesus hāsil, nīkya, Eli Eli lama sabachthanī? nīkīḵs nīkya ī, ḵun God, ḵun God, mā zīs bo gītla un?

47 Ḵā waoqī glāk-gla wīs lāk, gil mā ī wudklilāk dāḵw ḵīk, nīk tā, lāqilī gada baqānumk gāḵ Elijah.

48 Hīh-īda-mī sa numūq gāyūtl lāk dāḵwuk zilh-wīd, uḵ-īda ḵā palums, kās hupstin-dīs lāḵā vinegar, kās uḵ-bin-dīs lāḵā reed, la zaws lāk kā nāḵīd tsū.

49 Lī da wa-ōq nīkya, qātl zaws, kunts doqātlī īs kla ī Elijah gāḵ-kl qāqilāq.

50 ¶ Gil mī sī Jesus īzāqā hāsila, la[illegible]w sīs baq-wanā-yī.

51 Doḵā yāwā-pamā lītla sa temple qāp-īd mātl-zā gēh-īd lāḵā ōḵ-tau-yī lāga-āklil lāḵ bunk-sīzā yas; lāḵā ūḵ da awīnāqīsīḵ nutl-īda, zatum-galā ḵā ī da tīsum;

52 Gla wī da dīdiga-yā ukum-gilīsa; kīnum tī da oqīnā-ya sa mīḵāk tī ēsakī bī-baqānuma qilum-gilīsa,

53 Gāḵ dāḵw lōkau lāḵā dīdiga-yā ātlākāwī sīḵs lā ī qilāk-īda, lāk dāḵw la-īkl lāḵā ēkī town, nītl-īd lāḵā kīnum.

54 Gil mī sī da lālākin-diksīla, glūk dāḵwī da kākālala gla wī lāk Jesus, dōḵ-wā-klilā ḵā awīnāqīs nutl-īda, gla wī da nāwhā qīh-īda-asa, lāk dāḵw aul kitlilā, nīkya, aula-um yū-um Kwanūq dis God.

55 Kīnum tī da zīdāk lāk doqātla lāḵā qīsāla,

yiḵā lāskumīk dēḵ Jesus gēh-īd lāḵ Galilee, aāḵsīlāk:

56 Gīkayā-asas Mary Magdalene, glū Mary abūmpas James glū Joses, gla wī da abūmpas sāsum-as Zebedee.

57 ¶ Gil mī sī da zāqā gāḵā gāḵī da kīkayādī baqānum gāyūtl lāḵ Arimathæa glīkādis Joseph, hī-um ḵād ogwākā disciples Jesus.

58 Hī mīs lā lāḵ Pilate, hawāḵ-ulāḵ oqīnāyas Jesus: lī Pilate wēḵā kā zaw-yī sī da oqīnā-yī lāk.

59 Lī Joseph uḵ-īd ḵā oqīnā-yī, kās kānīpa-kēs lāḵā kīs dikyā malā yāwā-bazau,

60 Kās kulq-zūdīs lāḵīs husmāk digāzē, yiḵīs kult wutl za wāqī lāḵā tīsum; la lūḵwuḵstind sa wālas tīsum lāḵ diyhilē sa digāzī, kās kās-īdī.

61 Hī mīs lī Mary Magdalene, gla wī da ogwila Mary, qazis lāḵ nuḵ-kyū tisa sa digāzī.

62 ¶ Wa yiḵī da la tlinsā, ḵī da nāla tlinsa sī da qāqa lī lāk dumī, ḵā gī-gakumā-yī priests gla wa Pharisees gāḵ kāpīkō lāk Pilate,

63 Nīkyā, gīkumī mulḵwā-klilā-nūh whā ḵā klīqis-dēks nīkīk dē, yiḵs qilā-mīk-dī, lē klī qātl-kl yūdūh pun whas-kl lā klin glāḵ-wīd-kl whīlākā um-kl.

64 Wēḵā laga kā-īk kā āalā-āqī sa digāzī lāga-āklil lāḵ lē klasī yūdūh pun whā-zis-kl, ā klī disciples-as gāḵ gilūtl-īduk kās lē nīk ḵā

bī-baqānum, la mī glāk̲-wīd lāk̲ā tlilī; lā klī da ātl klīqā-ya k̲unklā-kāwī klisa gilk-dē.

65 Lī Pilate nīk dāk̲wuk uk̲-īdik dāk̲w lagāk̲ bī-baqānuma kā khākhālāla: hāgā āālā-kyās kī.

66 Wa lāk dāk̲w āalā-āqāmas k̲ā digāzī, lukā k̲ā tīsum; lī da bī-baqānum khākhālālāk.

CHAPTER XXVIII.

LĀK ōbā-ya sa sabbath, yik̲s gala-ī akuk̲-īdī gil-bāyī nāla sa num punā gīla, gāk̲ī Mary Magdalene gla wī da ogwila Mary doqā k̲ā digāzī.

2 Wa dok, nutl-īda zīkyāsī da awīnāqīs: kā ī da angel asa īkē Gīkumī gāk̲ā k̲ā gēh-īd lāk̲ā īkē, kās gāk̲ī lūk̲-wīd k̲ā tīsum, la qās-kum-īk.

3 K̲īs qīxdumī numāyhis gla wa klinī-qila, lā tā qītl-qēlēs malā hī qīx nā-yī.

4 Kā īk̲s kitlilā as yik̲ā khākhālālāk dāk̲w k̲wanāla, kās lē hē qīx la tlī-tlilī.

5 Lī da angel nīk k̲ā zīdāk, qālas kitlil yūtl; kāk̲ gin kauklilā mī gāk̲s ālē-āk̲ Jesus, yik̲ā glapā-sūk dē lāk̲ā kayū-yaula.

6 Kīyōsī la lāk̲-ga; kā īk̲s lamā ā glāk̲-wīda, lāk̲īs wātldumk dē; kīlāga, dōk̲-wīduk̲-ga uk̲-āsda-gāsī.

7 Hālāga hānā-qīlāk̲, kās nītla ūsāk̲ disciples as sīk̲s lamā ā glāk̲-wīd lāk̲ā tlilī; doqātlāla, lā

klī gāgālatl gīwī klūs lāk̲ Galilee; hī mī sis lāk dāk̲w klūs doqilas kla kī: dok̲, lamun nīk yūtl.

8 Wa lāk dāk̲w hānā-qīla gēh-īd lāk̲ā digāzī kitlilāk dāk̲wā aulā k̲ād ekīkulā; zilh-wila kās zikyā-tlilēk̲ disciples as sā wātldum.

9 ¶ Wa dok! Jesus nākō glūk dāk̲wī, nīkya, mūlāk dāk̲w la: gāk̲ dāk̲w dāk-sīzin duk̲ gūgwa-yaus, kās umyāk̲-īdīk.

10 Lī Jesus nīk dāk̲wuk, qālā kitlil: hāgik dāk̲w la, nīk k̲un nātl-numwiyūta kā lāk dāk̲wī sī lāk̲ Galilee, hī mīs lā-kl doqilas dāk̲w klisī gāk̲un.

11 ¶ Wa yik̲s lāk dāk̲wā ī lā-nāqila, dok! k̲ā gāyūtlī lāk̲ā khākhā-lālāk-dī gāk̲ lāk̲ā town, kās nītlī k̲ā gī-gakumā-yī priests sa nāwhā qīh-īda asa.

12 Lāk dāk̲w kāpīkō gla wa quls-qul-yāq, kās kwīk̲ulī, lāk dāk̲w hatlākā sa kīnum dāla lāk̲ā soldiers,

13 Nīkya, nīk dāk̲w la, gāk̲ī disciples asī k̲ā kānūtl, gilutl-īdukīk̲ gānūh lēk mī-k̲ā.

14 Gil um-kl wīsūk̲ lā-yū-kl lāk̲ā hānā-gāzī, lamīsunūh au-um-kl yākuntīt kla kī, lā-kl kīyōs-kl qīh-īda as klū-kl.

15 Wa lāk dāk̲w dādāla k̲ā dāla hīk dāk̲w mīs qīh-īdī wātldum-āk ga mīs la zikyā-tlil kayāyū lāk̲ā Jews gāk̲-āklil lāk̲wā nālāk̲.

16 ¶ Au mī sī da numūgwa-gīyū disciples lā lāk̲ Galilee, lāk̲ā nagē yik̲ glīkuq dēs Jesus kāk dāk̲wī.

17 Gilk dāḵw mīs doḵwā-klilāk, lāk dāḵw umyāḵ-īduk: nāḵs-īlēla tī da waōq.

18 Wa gāḵī Jesus yāka-gātl dāḵwuk, nīkya, nāwhā mī da tlā-whāya la zawē gāḵun lāḵā īkē awīnāqīs gla wūḵ da awīnāqīs-īḵ.

19 ¶ Hāgik dāḵw la, disciples sīlāḵ nāwhā līlqalā-klāya, baptize-uk lāḵ glīkuma sa Ump, gla wa Kwanūq, gla wī da Holy Spirit:

20 Kākoklā-mas uk kā āḵīlāk dāḵwī sī ḵun nāwhā wātldum-ūtl: dok, hīmanātla um klin kapētla-kl glūs, lāga-ā um-kl lāḵ qilbā as kla sa awīnāqīs-īḵ. Amen.

GILBERT AND RIVINGTON, LIMITED, ST. JOHN'S SQUARE, LONDON.